

JIWHEYEWHE PO TITÒ
ETỌN PO
HLAN GBETO LEPO

Anádeme Biblu ọn Gbọn EWALD Frank

Ohó nukon ton

To vlekeshi me, brochure he tin nado do titò JIWHEYEWHE ton hlan gbeto lepo son Alènu Hóhó po Alènu Yóyó po me. Nugbo, mí dóna dọhó titegbe do ohóta JIWHEYEWHE yinyin ton ji. Owéfo pevi de sogan yin zinzán do ohóta he ji. To fine, owéhiato lepo tindo jloje nado dinpon to Owé Wiwé le me kaka Nugbo lo podọ nukunnumojenúgo he je nido yin yeton.

Susu Jù le ton ma modona titò whlengan JIWHEYEWHE ton ton he ton-jegbonu gbọn ohó dọdai ton dali. Oyonen nugbo dódó Yise ton yin búbú. Whenenu we Yise lezun níyiwà pipli me ton. Yè le yise son dódónu aposteli he yin Jù le ton ji son owhe fode-kanwe-kó he wáyì le me. Nugbo, to whenenu Yisenọ le dowhe Jù lepo do yéwle we hú MESSIA lo, Mefligoto yeton, bo ma yonen do titò JIWHEYEWHE ton we ehelo. Jù le losu ma yigbè nado yin yisenọ dandan gba. To ojle ne lo me, Yise ton son sinsen Jù le ton me, podọ Yisenọ le losu lesón Alènu Hóhó me bo gbeko son dódónu Yise nugbo lo ton go he yin didoai gbọn yewhegan le dali. Nugbo he lo yin do Alènu Yóyó ma sogan yin domona matin Alènu Hóhó, modopolọ E ma so sogan yin kinklán son E go, yin eyin mo, whenenu nugbo lo yin bibapo. Domọ, Yise yin bibla do oyonen jonọ susu le go,şigba bo ma je ni yin mo gba. Ninome motonhunko tin yedo to egbè to aihon lo blébu me, to pipli le me, podọ to agun Yisenọ lepo ton me.

To whenuena enẹ ko yin mimọ, e sinenawu nado no abọe. Medepope, he dindona Nugbo lo dagbedagbe, tindo jloje dopolo nado modona ede dogbon Ohó he JIWHEYEWHE do to Ohó Eton me le dali. To núlepo me, Okluno Jesu do dogbon Owé Alènu Hóhó ton dali, bo hun ayiha núplonto Eton le ton nado modona şişe eton (LUKU 24:45). Aposteli le ga do dogbon Alènu Hóhó lo ton dali. Nugbo, Alènu Yóyó ma yin winwlan to whenu aposteli le ton me gba. Nado modona JIWHEYEWHE po titò Eton lepo po, mí dóna zinzonlin gbọn aliho he yin didoai gbọn ododai he son Alènu Hóhó me biọ Alènu Yóyó me ji.

Medepope he wlanwe dogbon JIWHEYEWHE yinyin dali, to azonwa do ohóta vive de ji he yin yinyonen hlan ome lepo. Medele yise do JIWHEYEWHE yin ome dopo, medevo le do, domo, É tin to awe me, podọ ga medele yise do É tin to aton yinyin me. Mí ma sogan na huhlón linlèn devo le he tin gbọn JIWHEYEWHE yinyin dali gba. Pinpon hlan apajle nele to didohia mí hézéhézé, lé gbeto le dohia mí dogbon JIWHEYEWHE yinyin ton dali do.

To whenu yewhegan le ton me podọ to enẹ godo, to azan aposteli le ton me, núdindon de matin dogbon JIWHEYEWHE ton dali gba. Vogbingbon

daho de tin to núdohiamẹ po linlẹn po şenşen. Godo he yè gbékọ sọn dódónu nugbo Biblu me ẹn go we linlẹn gbẹtọ ẹn sọawúhia, podọ whenẹnu we mepinplán Gbigbo Wiwé ẹn joagoyi godo. “Osé ahlidida ẹn” we KLISTI, yèdọ kaka je egbè. Agùn “Dopo we JIWHEYEWHE nọ le” yise to JIWHEYEWHE dopo me, şigba bo gbé JIWHEYEWHE yinyin Jesu Klisti ẹn. Ehe jeago do enẹ lo go we, núpłonme JIWHEYEWHE atẹn ẹn, he ye plónme do, omẹ atẹn we JIWHEYEWHE. E blawu do, ye mehe yin máhẹto nado wàzọn na nukonyiyi aholudu JIWHEYEWHE ẹn ẹn, sọn whenu núvojlado ẹn le me, ye lezùn megbigbé po núpłonme devodevo le po, bo ma sọ wàzọn do ohóta vive he lo ji gba. Kaka je asiko mítẹn me, núyiwà hóhó le he matin to Owé Wiwé le me, yin núhe go ye hen bo sọ keलयi sọn agùn pipli le de. Wuntuntun yetẹn dogbọn JIWHEYEWHE ẹn dali yin núhọakue na omẹ dele, bo ye sọ hen e go bo sọ to avunhona.

Na nukunnúmojenúgo nugbo ohó he sọgbe lo ẹn, ohógo Heblu ẹn he yin ELOHIM, YAHWEH po YAHSHUA po yin zinzán na asiko de. Oyin le nọ tindo tadena yetẹn to wheleponu. Mọwe, hinhón nugbo ma na sọawúhia gbọn yinyón ogbè Heblu ẹn kavi Gleki ẹn dali gba, şigba gbọn Gbigbo dopolo keđe dali, ehe je do yewhegán le po aposteli le po ji, bo sọ gbodo ye me. Enẹ lo keđe we aliho he ji mí na gbọn nado mọ núhe ye mọ, podọ nado sè núhe ye sè, podọ nado mọdona núhe ye mọdona.

Medele na avasè do, “Mì ẹn gbigbo le pón!” bo sọ len omẹ devo le ẹn pón. Omẹ dopodopo dóna wà mọ ga. To ehe me, omẹ lepo dóna tindo jloje nado zé núpłonme hóhó he ye dugu etẹn le jledo Ohó JIWHEYEWHE ẹn go. Ye mehe to yewhehódo po ye mehe to sisè le po, ma do ayi e go nugbo do, tunme Ohó he ye do le ẹn ma yin Ohó nugbo lo gba. Omẹ sèdo he ye zọn azọn sọn JIWHEYEWHE de le hen Ohó lo wá na mí; núyẹnẹnẹn le we mehe hen tunme vovo le wá. Ni ma vena medepope gbọn anádeme hó he le ẹn dali blo. Azọn titegbe lo we yin, nado sẹn podọ nado goalona agùn JIWHEYEWHE ẹn.

Na owéhiatọ lepo ni yin donano susu talala.

Krefeld, Osun ẹnẹnọ, Owhe 1986

Owéwántọ lo

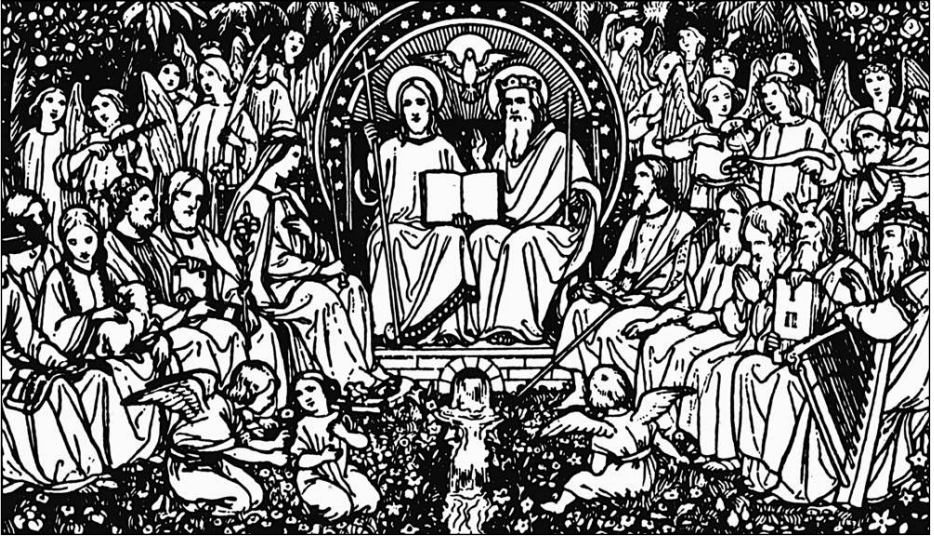
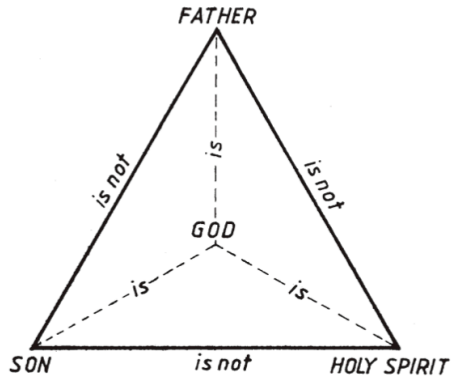

Foto he to aga he, to didohia Otó po gànpo po to alọ etọn mẹ, Ovi lọ po satin po to alọ etọn mẹ, podọ Gbigbo Wiwé taidi apòe de, to zinzlọn to ota yé omẹ awe lẹ tọn ji.

Etẹwẹ mì to mimọ to nùdidè neleş mẹ? – JIWHEYEWHE dopo kavi yẹwhe atọn?

Omẹ atọn heleş yín JIWHEYEWHE dopo. Nawẹ ehe sọgan yín mọ do?

Ehe wẹ dohia yẹwhe atọn Hindu lẹ tọn tọn. Brahmâ, núdatọ - Vishnu, mẹhe nọ hlá ogbẹ dai - Shiva, vàsúdotọ. Mẹde sọgan yín awújino gbọn apajẹ yẹwhe atọn Hindu lẹ tọn tọn dali. Linlẹn gbẹtọ lẹpo tọn hlan JI-WHEYEWHE yín núhóhó. Nado gọyì godo to asiko Nimrod tọn po Babiloni tọn po mẹ to ninọmẹ he yè ma mọdona de mẹ, bọ yè ma sọ kẹaloyí. Nawẹ e wá jò do bọ ninọmẹ nẹlẹ wá yín zinzán do to Yisenọ lẹ mẹ to egbè! Mèdepope he mọdona nugbo núhe oplọn fọto helẹ tọn yín, na yínwanna anádeme sọn Owé Wiwé lẹ mẹ, he yín núhùdo vivẹ de to alọnu-alọnu.

JIWHEYEWHE YÍNYÍN

Agùn Jù lẹ tọn, po agùn Yisenọ lẹ tọn po, po sinsẹntọ Mohammed tọn lẹpo po, to didohia dọ “JIWHEYEWHE dopo wẹ tin”, enẹ wẹ nado dọ, dọ, yé yise to JIWHEYEWHE dopo mẹ. Şigba yé wá tindo domọnanú vòvo dogbọn JIWHEYEWHE dali. Núpłónmẹ yeton lẹ po tódido yeton lẹ po jeagọ do yénozo lẹ patapata.

Eyín jọten lọ yín dopolo, nawẹ mède sọgan dọ nukonyiyi vogbingbọn nele tọn do? Bé Jiwheyewhe ma ko do Ede hia dolé e je do? Bé Jù lẹ, kẹdẹdi mēdidè he hẹn kunnuhó Eton lẹ, ma ko yon awúsohiamẹ Eton Lọsu? Bé Yisenọ lẹ ma ko ná tunmẹ jeagọ dopolo? Podọ bé Malénu lẹ ma ko gbé E dai, bo tin to wuwlu mẹ na osen hohó lọ tọn wutu? JIWHEYEWHE ko ná kunnudidè pipé Ewłosu tọn, şigba mí dóna mọdona vogbingbọn he tin to kunnudidè Ohó Eton tọn mẹ, he yè ná to wanyin pipé de mẹ gbọn yewhegán Eton lẹ mẹ, podọ onú he owékantọ lẹ po nuyónentọ lẹ po wà do Ohó lọ. Ohó he JIWHEYEWHE dọ wẹ núhoakue na mehe yise nugbonugbo lẹ. Núhe gbẹtọ lẹ dọ dogbọn Ewo tọn dali podọ gbọn Ohó Eton dali ma yín núhe hoakue de gba, şigba enẹ lọ wẹ onú he hẹn piplimẹ lẹ po sinsen vòvo lẹ po wá ayi mẹ. Oklunọ jlo nado do Ede hia kẹdẹdile É te, e ma yín dolé míwle jlo do gba.

Gbọn yewhegán Isaia dali, É dọ, dọmọ, “Míwle wẹ kunnudetọ sie, wẹ OKLUNỌ dọ, *devi sie he yen ko dè: na mì nido yó nen, bo sọ yí mi sè, na mì nido tunwun dọ yen wẹ, yè ma yó n JIWHEYEWHE de jenukonna mi, mọ ode ma na tin to godo sie. Yen, yèdọ yen wẹ OKLUNỌ; podọ dogó yen, Whlengantọ de ma tin*” (ISAIA 43:10-11). Okunnudetọ nugbo dóna mọ bo sọ sè núde, kunnudetọ lọ dóna tin to oten nújijọ lọ tọn mẹ whẹpo é nido dèkunnu nújijọ lọ tọn. Ohó Oklunọ tọn nọ wá yewhegán lẹ de. JIWHEYEWHE nọ zán yé nado dèkunnu onú he yé ko mọ lẹ tọn, podọ ehe yé sè bo sọ tindo dopon eton. Gbẹtọ Israeli tọn lẹpo, yín iyilọ dọ “devizónwàto lẹ” podọ “kunnudetọ lẹ”. Gbọn Ablaham, Isaki, po Jakọbu po mẹ, yé yín mēdidè nado hẹn okunnudidè dahó wíwé JIWHEYEWHE Lọsu tọn tọn. Azon agùn lọ lọsu tọn wẹ nado dèkunnu awúsohiamẹ JIWHEYEWHE Lọsu tọn tọn, ehe yín şişè núdabla dahó he yé yonẹn tọn.

Dogbọn Johanu Baptizi tọn dali, mí hia dọ, “Dawe de wá bọ yè dohlan sọn JIWHEYEWHE de, oyin mehe tọn nọ yin Johanu. Ewo lọ wẹ wá di kunnudetọ, nado dèkunnu na hinhon lọ, na gbẹtọ lẹpo nido yise gbọn ewo dali. Ewo ma wẹ hinhon lọ gba, şigba é wá nado dèkunnu na hinhon lọ” (JOHANU 1:6-8). Okunnudidè he húgan kunnudidè lẹpo wẹ Oklunọ Lọsu, Mehe dọ, dọmọ: “Ewo mehe sọn aga húgan yé omẹ pó: mehe sọn aigba, aigba tọn wẹ, é sọ nọ dọhó aigba tọn, mehe sọn olon wá húgan yé omẹ pó. Onú he ewo mọ bo sọ sè,

enę wę é to kunnudè na, męde masọ yí okunnu etọn. Męhe yí okuunu etọn to kunnudè do nugbo wę JIWHEYEWHE” (JOHANU 3:31-33). Paul wlánwé do, “...Mì gbọ yé nì yí JIWHEYEWHE do dó nugbono, ọigba gbẹtọ lẹpo lalono de” (LOMUNU 3:4). Ohó dopolo yín mimọ to Owé ISAIA 43 ọn mę to nukun podọ to otó kunnudètọ azán nẹlẹ ọn mę, “apósteli lẹ” he tindo dọpón lẹpo dogbọn onú he jọ do Męssia lọ go lẹpo ọn dali. “...Míwłẹ nasọ yín kunnudètọ na mi to Jelusalem mę, to Judé lẹpo mę, po Samalia po, podọ jẹ opòdo aigba ọn” (OWALỌ 1:8).

Apósteli lẹ ọsu tindo kunnudidè gbọnvo do ehe lọ go. Johanu wlán ẹn do, *“Enę he ko tin sọn whé whé whenu, ehe mí ko sè, ehe mí ko yí nukun mítọn do mọ, ehe mí to pinpọ n, bọ alọ mítọn hẹn é go, gbọn Ohó ogbẹ ọn lọ ọn dali. (Na ogbẹ ko sọawúhia, míwłẹ sọ mọ ẹn, bo dèkunnuna, mí sọ lá ogbẹ madopodo lọ hlan mì, ehe ko tin to Otọ de, bo ko sọawúhia hlan mí.) Enę he míwłẹ ko mọ bo sọ sè, wę mí to lílá hlan mì...” (1 JOHANU 1:3). Pita ọsu do kunnudidè Etọn do, dọmọ: “Na míwłẹ ma to otàn vonu he yé yí núnýọnen flinflin do dóai hodo gba, whenuena mí to huhlọn po gigò wá Jesu Klisti Oklunọ mítọn ọn po hẹn zùn yinyọ nẹn hlan mì, ọigba míwłẹ yí nukun mítọn titi do mọ gigo daho etọn” (2 PITA 1:16).*

Okànşısa he tin to Alẹnú Hóhó po Yóyọ po mę, podọ pipé he tin to yẹwhẹgán lẹ po apósteli lẹ po sẹnsẹn dóna yín homẹhunhun talala de na omẹlẹ pó. JIWHEYEWHE dopolo wę nọ dọhó bo sọ nọ wàzọn kakadoi. Johanu wlán do, *“...Męhe dèkunnuna Ohó JIWHEYEWHE ọn, na okunnu Jesu Klisti ọn, podọ na onú he é mọ lẹpo.” (OSQHIA 1:2). Gbèdè yẹwhẹgán lẹ po apósteli lẹ po ma nọ zán ohógo hele: “Yẹn lẹn do”, “e sọgan yín do”, “yín e sọgan vi bibasi”, kavi “e sọgan yín mọ”. Kándeji nugbo de tin to ohógbè yetọn lẹ po kunnudidè yetọn lẹ po mę, na yé sè, bo mọ, bo sọ dó dọpón onú nẹlẹ ọn wutu.*

To anádemẹhó he mę, mí ma dóna sisé míde lẹ do linlẹn núnýọnẹntọ lẹ ọn mę gba, kavi do onú he yé wlán lẹ mę, kavi ehe yé ná túnmę yetọn lẹ mę gba. Nado wà núhe sọgbe, mí dóna gánjẹ Owé Wiwé lẹ go, he yín dódónu dopolo podọ núnjẹpò lọ. Mędepope ma sọgan mọdona núdabla sisosiso Biblu mę ọn lẹ; nugbo wę. Na núhe yé wlán to Owé 1 KOLINTINU 2:14 ọn mę na sọawúhia to vivọnu, *“Ọigba gbẹtọ jọwamọ ma yí onú Gbigbo JIWHEYEWHE ọn ọn lẹ gba; na onulu wę yé yín hlan ẹn: mọ é ma sọgan yọ n yé, na gbigbo wę yé do nọ whlé yé pó n wutu.”*

Paul ọsu wlán dogbọn núhe nukun ma ko mọ, po ehe otó ma ko sè lẹ po, po onú mọhunkọ ọn lẹ po ọn dali, ọigba bo hẹn yé wá yinyọnen mę, *“Na JIWHEYEWHE ko dè yé hia hlan míwłẹ gbọn Gbigbo etọn mę: na Gbigbo wę to dódinna onú lẹpo, mọwẹ, onú sisosiso JIWHEYEWHE ọn lẹ.” (1 KOLINTINU*

2:10). Gbọn Ohó JIWHEYEWHE ọn dali, mí mọdona núdabla whiwhlá lẹ he yín didohia gbọn oyọnen Gánhunupo ọn dali (1 KOLINTINU 2:7).

Yisenọ nugbo lẹ yín pinplán biọ Nugbo Ohó lọ ọn lẹpo mẹ kẹdẹdi ehe yè wlán to Owé JOHANU 16:13 ọn mẹ, ọ, “...Whenuena ewọ, Gbigbo nugbo ọn wá, ewọ na plán mì biọ nugbo lẹpo mẹ.” Ehe yè ọ to Owé LOMUNU 8:14 ọn mẹ, nọte to nugbo mẹ, ọmọ: “Na omẹ sọha he yè hẹali gbọn Gbigbo JIWHEYEWHE ọn dali, yé wẹ ovi JIWHEYEWHE ọn.” Gbigbo gbẹtọ ọn ma dó jlojẹ nado biọ ninọmẹ gbigbonọ nẹ lọ mẹ gba.

JIWHEYEWHE yín JIWHEYEWHE sọn madopòdo mẹ. É sọ yín onú gbigbonọ (JOHANU 4:24). É whlá Ede to ahọluyínyín Ede ọn titi mẹ kaka jẹ whenuena É sọawúhia. To Owé 1 TIMOTI 6:16 ọn mẹ, mí hia dogbon Eton dali, ọmọ: “...mẹhe ewọ dopokẹde wẹ tindo makú, bo nonọ hinhon mẹ, he mède ma sọgan sẹpọ ; mẹhe mède ma ko mọ gbèdè, bọ yè ma sọ sọgan mọ en; mẹhe ọn yeyi po huhlọn po yín kakadoi. Nişẹ.” Madopòdo ma dó bibénu gbèdè, mọ e ma sọ sọgan dó vivonu. Whenuena JIWHEYEWHE deafo jẹgbonu sọn madopòdo mẹ, wẹ yè sẹ azán hia ji. Biblu ọhó dogbon azán nẹ lọ ọn dali taidi “whéwhéwhenu”. To whéwhéwhenu, JIWHEYEWHE he yè ma yọnen bo ma sọ mọ, ọn sọn gofla ahọluyínyín Eton ọn mẹ bo sọ sọawúhia to ninọmẹ he yè mọ de mẹ, to teofani de mẹ, he yín agbasa gbigbonọ de.

To Owé GENESIS 1:1 ọn mẹ, mí hia ọ, “To whé whé whenu JIWHEYEWHE dá olon po aihon po.” “Whéwhéwhenu” nẹ ma yín madopòdo gba, şigba e to dlen alọ do bibénu azán lẹ ọn, whenuena JIWHEYEWHE sẹ nado wázon titò daho Eton ọn. Johanu wlán dogbon azán JIWHEYEWHE ọn nẹ lọ dali whenuena É to azónwà, ọmọ: “To whé whé whenu wẹ Ohó lọ ko tin, Ohó lọ ko tin po JIWHEYEWHE po, Ohó lọ wẹ JIWHEYEWHE.” (JOHANU 1:1). Jẹnukon whé, JIWHEYEWHE dá olon po onú he tin to e mẹ lẹ po, to enẹ godo, É dá aigba po ohù po, podọ onú he tin to yé mẹ lẹ po. Aihon he yè ylo ọ “aigba”, tin gbogbé bo sọ jẹvo; hinhon ma tin, mọ ogbè ma sọ tin to aigba ji. Zinvlu sọ şinyon dogbo nukunmẹ. Whenenu JIWHEYEWHE ọ, ọmọ: “Gbọ hinhó n ni tin’: hinhó n sọ tin.” (GENESIS 1:3). Onú lẹpo sọawúhia gbọn Ohó Eton he É ọ dali. Ohó Eton tindo huhlọn núdídá ọn to Ede mẹ (HEBLU 11:3). Didá gigonọ aihon lọ blébu ọn to kunnudè na Ahọlu gigonọ Núdátọ lọ.

Mède ma sọgan mọdona JIWHEYEWHE po nuyọnen wéhọmẹ ọn po gba, kavi do vivenu nado tunmẹ JIWHEYEWHE gbọn núplónmẹ gbẹtọ ọn lẹ dali gba. É yi aga hú núhe yè sọgan mọdona lẹpo, podọ hú nuyọnen he ko tin lẹpo, dilé yè wlán do, ọ: “...dayi e go, olon po olon olon lẹ ọn po ma sọgan hen we.” (1 AHOLU 8:27). To Owé ISAIA 66:1 ọn mẹ, mí hia ọ, ọmọ:

“Lé wẹ OKLUNO dọ, olon wẹ ofin sie, aigba wẹ tokloafoligbé sie ton.” Gánhunupo gọ onú lẹpo; É yín Madopòdo podọ Gánhunupo. Şigba É ma nọte to mehe yè ma yọnen kẹde ji gba, kavi Jiwheyewhe he whlá bo ma tindo oyín de, kavi ninọmẹ de ji gba – É do Ede hia gbaungba to alọ susu mẹ sọn whenuena azán ko şẹ.

JIWHEYEWHE DOPO – HE TINDO AZỌ NYÍNKỌ SUSU

To Alènú Hóhó mẹ, mì mọ jẹnukọn ohógo Heblu ton he yín *Elohim*, he yè túnmẹ to Biblu mítọn lẹ mẹ dọ “JIWHEYEWHE”. Ohógo *Elohim* ton sọawúhia to susu mẹ, bo tindo núyiwà susu he mẹ JIWHEYEWHE do Ede hia te – kẹde di Núdátọ, Núnámẹto, Whlẹngantọ po onú he pò lẹ po. Mí mọ ohógo lẹ he yín, *El, Elah* podọ *Elohim* to wheleponu to didohia JIWHEYEWHE to Huhlọn Eton mẹ. Dòndopo oyín he lẹ ton to didohia gigòflá JIWHEYEWHE yínyín ton. To Owẹ GENESISI 14:18 ton mẹ, JIWHEYEWHE dó Ede hia kẹde di *El Elyon* he yín “Gánhunupo”. Na Ablaham ton JIWHEYEWHE sọawúhia ẹ kẹde di *El Shaddai*, he yín “JIWHEYEWHE Huhlọnno” (GENESISI 17:1). Ehe to didohia JIWHEYEWHE taidi Omẹ dopo he nọ pėnukun omẹ go, Mẹhe nọ ná huhlọn mẹ, Mẹhe sọgbe to onú lẹpo mẹ. Ohógo *El Shaddai* ton yín mimọ to Owẹ Job ton mẹ hú ogbàn.

To Owẹ GENESISI 21:33 ton mẹ, mí mọ to ohógo Heblu ton mẹ dọ *El Olam*, yín “JIWHEYEWHE Madopòdo”. To Owẹ ISAIA 9:6 ton mẹ, mí hia dogbọn *El Gibbor* dali, he yín “JIWHEYEWHE Huhlọnno”. Oyín he lẹ yín onú vivẹ de, he to osi ná hlan Mefligòto he yè do opagbè Eton. Ehe to ede mẹ to didohia JIWHEYEWHE yínyín Eton. Mí na hia Owẹ lọ, “*Na yè ji ovi de hlan mí, yè na ovisunnu de hlan mí; ahóludu nasọ tin to abọ eton ji: yè na nọ ylo oyín eton dọ Jawu, Hónamẹto, JIWHEYEWHE Huhlọnno, (to ogbè Heblu ton mẹ El Gibbor), Otọ Madopòdo, Ahọvi jijofo ton*”. (ISAIA 9:6). Kẹde di lé mí mọ do, dọ, kunnudidè JIWHEYEWHE ton po Yẹwhegán Eton lẹ ton po yín dopolọ, he dọhó nugbo dọ, É na wá na Ede kẹde di “Emmanuel”, tadena ehe ton yín JIWHEYEWHE tin to mí de. (ISAIA 7:14; MATIU 1:22-23).

To kòndopo mẹ hẹ *Elohim*, ohógo *Yahweh* ton (Ohó nugbo lọ wẹ yín: YHWH) yín zinzán. Tùnmẹ *Yahweh* ton wẹ yín dọ, “Madopòdo, Mẹhe tin na Ede”. To Biblu mítọn lẹ mẹ, É yín yiylọ dọ “Okunọ”. Owẹ GENESISI 1 ton mẹ kẹde wẹ Ohógo *Elohim* ton sọawúhia te. To finẹ JIWHEYEWHE dá gbẹto to apájle Eton mẹ, he yín to agbasa gbigoṅo de mẹ. To Owẹ GENESISI 2:4 ton mẹ, finẹ wẹ mí mọ dọndopo ohógo awe ton te, he yín “OKLUNO JIWHEYEWHE” (*Elohim Yahweh*). Ehe tindo kòndopo po gbẹto he yè dá sọn kọgùdú aigba ton mẹ po, he yè zédo gohọ agbasalan ton de mẹ.

To Mose whenu, JIWHEYEWHE do tònme oyín *Yahweh* tòn tòn hia, to whenuena é lezùn Whlengantò de. Enewutu mí hia dọ, dọmọ, “*Jiwheyewhe sọ dọhó hlan Mose, bo dọ hlan ẹn, dọmọ, Yẹn JEHOVA (he yín OKLUNỌ lọ) wẹ: yẹn sọawúhia hlan Ablaham, hlan Isaki, podọ hlan Jakọbu, di JIWHEYEWHE Gánhunupo (El Shaddai), şigba gbọn oyín şie JEHOVA dali wẹ yẹn ma yín mẹ yínyónẹn hlan yé gba. Yẹwhégán Mose yónẹn dọ Yahweh yín awúşohia gbaungba Elohim tòn. Whenuena é wlán Torah – nado dọ, Owé atón Bibliu mẹ tòn he jenukọn lẹ, é nọ dètọn to wheleponu ohógo he to JIWHEYEWHE do hia.*

Kẹdẹdi opagbè he JIWHEYEWHE do hlan Ablaham to Owé GENESISI 15:13-16 tòn me, ovi Israẹli tòn lẹ yín whinwhlégán. Túndote yetọn sọgan yín mi mọ to Owé EKSODUSI 3:12 tòn mẹ. Oyín *Yahweh* tòn yín zínzán to kọndopọ enẹ mẹ, OKLUNỌ sọawúhia Mose to oyín lọ mẹ, Mose mẹhe plán yé to JIWHEYEWHE glọ. Enewutu *Yahweh* lezùn oyín-alẹnùnù JIWHEYEWHE tòn to Alẹnù Hóhó mẹ. To oyín ehe lọ mẹ wẹ Israẹli yín do-nanọ te (SOHA 6:22-27).

OYÍN DỌ NDOPO ŞINAWÉ LẸ

To alọ dopo lọ mẹ kẹdẹdilẹ *Elohim* yín zínzán to osi kọndopọ tòn de mẹ, mọdopo lọ wẹ hlan oyín *Yahweh* tòn ga. Onú lẹpo he mí to dindin yín mimọ gbọn oyín nẹ dali. *Yahweh-jireh* tunmẹ etọn wẹ yín “OKLUNỌ he pénugo nado basi” (GENESISI 22:7-14); *Yahweh-rapha* he yín “OKLUNỌ azọnhẹngbọnamẹtọ” (EKSODUSI 16:26); *Yahweh-nissi* he yín “OKLUNỌ, aliglónna meylankantọ” (EKSODUSI 17:8-15); *Yahweh-shalom* he yín “OKLUNỌ, he nọ sẹ jijọho do” (WHEDATỌ 6:24); *Yahweh-tsidkenu* he yín “OKLUNỌ, dódó mítọn tòn” (JELEMIA 23:6); *Yahweh-shammah* “OKLUNỌ tin to ofi” (EZEKIELI 48:35); *Yahweh-sabaoth* he yín “OKLUNỌ awhànpá lẹ tòn” (1 SAMUELI 1:3). Oyín enẹlẹ pó to azọn Etọn lẹpo dohia. Ewọ wẹ onú lẹpo.

Jù lẹ nọ zán oyín *Adonai* po *Elohim* tòn po to odèhìhò yetọn lẹ mẹ. E sọgan yín dọ, na yé ma jlo na ylọ oyín lọ tòn wutu wẹ, dilẹ yè wlán ẹn do to Owé AMOSI 6:10 tòn lẹ mẹ dọ, “...*Nọ abọẹ towe; na míwle ma na sọgan dọhó ylọ oyín OKLUNỌ tòn tòn gba.*” Ohógo *Adonai* nọte na “OKLUNỌ podọ Mẹplón-tọ”. Whlasusu wẹ ohógo he nọ yín zínzán na Klisti, lé eyín mimọ do to Owé JOHANU 13:13 tòn mẹ; podọ Owé LUKU 6:46 tòn mẹ, po Owé devodevo lẹ po. Kanşışa de ma tin po ohógo *Adonai* po, dilẹ ohógo *Elohim*, po *Yahweh* po tòn te gba. To Owé EKSODUSI 4:10 tòn mẹ, mí hia dọ, dọmọ: “*Mose sọ dọhlan OKLUNỌ (he tadena etọn yín Yahweh), dọmọ, Ẹ OKLUNỌ (he tadena etọn yín Adonai), yẹn ma didẹ ... na yẹn yín awúwhletọ hódidọ tòn, po awúwhletọ odẹ tòn po.*” Mose mọnukunnujẹ e go dọ, JIWHEYEWHE ylọ ẹ na azọn

dèdovo de. Enẹwutu wẹ é do ylo OKLUNỌ gbọn oyín Adonai tọn dali. Yè dohia kanşıša he tin to OKLUNỌ po Mẹplóntọ po şenşen, podọ ewọ mehe dóna sètonuna gbèdidè Eton di devizónwàto de.

E ma yín Yahweh wẹ do Ede hia di Elohim gba; Elohim wẹ do Ede hia di Yahweh. To madopòdo me, Elohim şokede wẹ tin. Enẹgodo É şawúhia di Yahweh. Domo, É dọhó bo sọ wàzón to owhèta Alènù Hóhó tọn lẹ me. JI-WHEYEWHE Gánhunupo wá míde di OKLUNỌ - oyín awe, awúşhia awe, şigba dopo podọ omẹ dopolọ to wheleponu. Ehe yín onú titegbe de he do tunme na awúşhia Eton titi to Alènù Yóyó me. Ovi lọ ma do Ede hia di Otọ gba, şigba Otọ wẹ do Ede hia di Ovi. Enẹ wẹ núdohiamẹ JIWHEYEWHE tọn.

Yewhegán de kavi apósteli de ma yise dọ omẹ susu wẹ JIWHEYEWHE gba. Adavo, núhe ji yè dọhó do wẹ yín dọ JIWHEYEWHE dopo wẹ tin. Gbọn Mọse dali, OKLUNỌ dèkunnu dogbọn Ede tọn dali dọ, dọmọ: *“Israeli È, sè, OKLUNỌ lọ JIWHEYEWHE míton OKLUNỌ dopo wẹ: hiẹ bo na yí ayiha towe lepo, po alindon towe lepo po, po hlónhlón towe lepo po, do yínwanna OKLUNỌ lọ JIWHEYEWHE towe.”* (DEUTELONOMI 6:4-5). Enẹ dóna yín nugbo madopòdo de, na Madopòdo Lọsu wẹ dọ ẹ. To Owé DEUTELONOMI 4:35-39 tọn me, mí hia dọ, *“Yè do e hia hlan we, na hiẹ nido yónen dọ OKUNỌ lọ Ewo wẹ JIWHEYEWHE; devo de matin dogó ẹ gba. É hen we nado sè ogbè Eton sọn olon me, na É nido plọ n we: É sọ hen we nado mọ miyọ n daho Eton to aigba ji; hiẹ sọ sè ohó Eton lẹ sọn gbلاغbla miyọ n lọ tọn me jẹgbonu... Enẹwutu a ni yónen to egbè he, bo sọ yí i do ayiha towe me, dọ OKLUNỌ lọ Ewo wẹ JIWHEYEWHE to olon me aga podọ to aigba ji todò: **devo de matin finẹ gba.**”*

JIWHEYEWHE dopo wẹ tin, şigba É sọgan şawúhia to aigba ji, bo nasọ tin to olon me to tẹndopolọ me. Ogbè Eton sọgan yín sisè sọn olon me, whenuena É to aigba ji, na póndego de, to Osó Sinai tọn ji, mọwe, mí hia do to Owé NEHEMIA 9:13 tọn me, dọ, *“Hiẹ jete wá Osó Sinai ji ga, bo sọ dọhó po yé po sọn olon me, bo sọ ná whè dida jijo lẹ yé po osé n nugbo lepo, osé ndoai dagbe lẹ po gbèdidè lẹ po.”* Ehe yín na nújijò daho de whenuena yè ná osen ovi Israeli tọn lẹ. OKLUNỌ jete wá Osó lọ ji to ninòmẹ miyón huhlónnọ de tọn me, bo dọhó hlan yé sọn olon me po ogbè huhlónnọ de po whenuena É tin to aigba ji. Yé mehe tin to finẹ lẹ yín kunnudètọ nújijò he yè mọ bo sọ sè lọ tọn, bo sọ yín awújino to ojle lọ me. *“Gbeto lepo sọ mọ sówhányinyen lẹ lọ, po abididè lẹ lọ po, po ogbè opè n lọ tọn po, po osó lọ po to azoti: podọ whenuena gbeto lẹ lọ mọ En, yé sisọ bo sọ şite aganu to olá. Yé sọ dohlan Mose dọmọ, hiẹ ni dọhó he mí, míwle bo nasọ sè; şigba a dike JIWHEYEWHE dọhó he mí blo, mí nikã kú.”* (EKSODUSI 20:18-19).

ANGẸLI OKLUNỌ TỌN LỌ

Mose dọ hlan mí dọ ANGẸLI OKLUNỌ tọn lọ sọawúhia hlan ẹn to ozòlọ miyón tọn de mẹ, he to jiji to sẹnşen nukàn lọ tọn (EKSODUSI 3:2-6). To afọ etọn 4 mẹ, mí hia dọ, “*Whenuena OKLUNỌ (tadena ehe tọn yín Yahweh) mo dọ é lẹ jẹ apádopo nado mo, JIWHEYEWHE (tadena ehe tọn yín Elohim) dlangbèwhán hlan ẹn sọn sẹnşen nukàn lọ tọn, bo dọmo, Mose, Mose. Ewo sọ dọmo, yẹn tin to ofi. Ewo sọ dọmo, a sẹpó fidali blo: dè afọpa towe sọn afọ towe, na otẹn fieton ji hiẹ site te aigba wiwé wẹ. Humọ É dọmo, Yẹn JIWHEYEWHE Ablaham tọn, JIWHEYEWHE Isaki tọn, podọ JIWHEYEWHE Jakobu tọn. Mose sọ sọ nukunmẹ etọn whlá; na búdi i nado bọnukundo JIWHEYEWHE go.*”

E paşa, şigba to ehe mẹ, mí hia dọ, “...OKLUNỌ mo...”, “...JIWHEYEWHE ylo...”, podọ dogbọn awúşohia “ANGẸLI OKLUNỌ tọn lọ” dali. Menu wẹ tin to fine? Nugbonugbo, e ma yín omẹ atọn gba, şigba omẹ dopo podọ omẹ dopolọ to Ede dohia po ohóta vòvo po. ANGẸLI OKLUNỌ tọn lọ wẹ awúşohia gbangba JIWHEYEWHE he yè mo tọn to ninòmẹ angẹli de tọn mẹ. Mowẹ É ko zinzonlin do kẹdẹdi *Yahweh* to jipa Ede ni tọn mẹ bo dọhó na Adam: modopolọ wẹ É pé Ablaham do. Kẹdẹdi to Owé GENESISI 18 tọn mẹ, É wá é de po angẹli awe po, mehe to godo mẹ, wáyì otò Sọdọmi tọn mẹ. To fine, mí hia dolé dọ, dọmo: “OKLUNỌ sọ sọawúhia e to ozùn Mamlẹ tọn ji: ewo sọ sinai to hontonu ogohò tọn to yozò azán lọ tọn mẹ” (GENESISI 18:1). Ablaham sọ biọ sọn olonjonọ lẹ lọ de na afọ yeton lẹ nido yín kiklọ. É sọ wleawu núdùdù de tọn na yé. Angẹli awe he pò lẹ tin to ninòmẹ gbẹto tọn de mẹ; to nugbo de mẹ, yé mehe góna gbigo mawe nado wàn sunnu do sunnu go tọn to otò Sọdọmi tọn mẹ, tẹnpon nado gblealọ do yé go. Şigba OKLUNỌ òte to Ablaham de bo sọ dọhó hẹ e na ojle de. Ninòmẹ angẹli tọn, ehe mẹ OKLUNỌ sọawúhia te, wẹ nado dọ ninòmẹ gbẹto de tọn. JIWHEYEWHE dá gbẹto to apájle Eton titi mẹ!

To Owé EKSODUSI 33:11 tọn mẹ, mí hia dọ, “OKLUNỌ lọ sọ dọhó hlan Mose wédédé, dilé omẹde nọ dọhó hlan honton eton do.” Mose dọ ojlo eton, bo biọ sọn OKLUNỌ si nado yi po É po. “Ewo sọ dọmo, nukun şie na to yi yi po hiẹ po, Yẹn nasọ ná ogbojẹ we. É sọ dọhlan ẹn dọmo, eyín nukun Towe ma na yi yi po yẹn po gba, A plán mí heji yi sọnfí blo.” (EKSODUSI 33:14-15). Nugbonugbo, Mose ma hò to opagbè he yè nẹ mẹ, şigba é jlo nado mo şişẹ eton, na to Owé EKSODUSI 23:20-21 tọn mẹ, OKLUNỌ ko nẹ kàndeji gbọn ohó hele dali, dọmo, “Dayi e go, Yẹn do angẹli de hlan nukon towe, nado pon ogo we to aliho, bo sọ hen we wá biọ otẹn lọ mẹ he Yẹn ko wleawuna. Mì payi e go, bo sọ tuntóai hlan ogbè eton; mì yín tóliweto do é go blo: na ewo ma na jona ylanwiwà mìton gba; na Oyín şie tin to ewo mẹ.” Eyín awúşohiamẹ OKLUNỌ Lọsu titi tọn.

Owé Wiwé devodevo lẹ tin, he dọhó do awúsohia gbangba OKLUNỌ tọn ji. To Owé ISAIA 63:9 tọn mẹ, mí hia dọ, “*To nukunbibia yeton lepo mẹ, yè bianukun nẹ, angeli nukon eton ton so whlen yé: to owanyin eton mẹ podọ to leblanu eton mẹ ewọ ko fli yé gò : é zé yé, bo so hen yé to azán hóhó whenu ton lepo mẹ.*” OKLUNỌ tin to ninọmẹ angeli de tọn mẹ. Ewọ Mèhe whlen Israeli gán; Ewọ sọ wẹ Mèhe yé to nọtẹpón. To Owé MALAKI 3:1 tọn mẹ, yè wlán ẹn dọ, “*...podọ OKLUNỌ, Mèhe mì to dindin yi, na wá jẹ templi Eton mẹ aji; yèdọ angeli alẹ nù tọn lọ...*”

Ohógo he yín “angeli” po ohógo he yín “wenzagun” tọn po, dopolọ wẹ yé. To Owé OWALỌ 7:38 tọn mẹ, mí hia dogbon osen lọ he yè ná yé dali, podọ Mose po angeli he dọhó hẹ ẹ po dali, dọmọ: “*Ehe lọ wẹ mēhe tin to agùn mē to zungbo mē po angeli he to hódọ hẹ ẹ po to Osó Sinai tọn ji, podọ hẹ otọ míton lẹ: mēhe yi ohó ogbẹ tọn nado ná mí.*” Mí omẹ pó yọnen dọ JIWHEYEWHE ma do angeli de hlan gba, şigba OKLUNỌ Lọsu na Ede jete wá bo ná osen lẹ Mose. To vlẹkesi de mē, É sọawúhia to ninọmẹ angeli he yè mọ de tọn mē.

Awúsohia gbaungba ninọmẹ Eton tọn to Alènú Hóhó mē, yín núvive de na núdohiamē Eton titi to ninọmẹ agbasa gbeto tọn de mē. Mí na ylo Jakọbu di kunnudeto de. Dogbon eton dali, mí hia dọmọ, “*Mowẹ, ewọ tindo huhlun to angeli lọ ji, bo sọ glonú: ewọ viavi, bo sọ basi ovè vẹ hlan é de: é mọ ẹn to Bẹti-eli, podọ finẹ wẹ ewọ dọhó hẹ mí te; na JIWHEYEWHE Awhànpa lẹ tọn wẹ OKLUNỌ; OKLUNỌ wẹ oflinnú eton.*” (HOSEA 12:4-5). Vlavo, eyin yè dọhó dogbon OKLUNỌ Awhànpa lẹ tọn dali kavi JIWHEYEWHE, omẹ dopolọ wẹ to wheleponu he nọ do Ede hia to alọ susu mē, şigba bo to dopolọ yin kakadoi.

Yè dọhó do dọpón Jakọbu tọn po OKLUNỌ tọn po go to Owé GENESIS 32:24-30 tọn mẹ, dọ: “*E sọ pò Jakọbu dopo akàn. Omẹ de sọ to ahidi hẹ ẹ to finẹ kaka jẹ afonnufú... É sọ dọmọ, yè ma to oyin towe na ylo Jakọbu ba gba, adavo Israeli: na hiẹ ko diahi hẹ JIWHEYEWHE po gbeto po, bo sọ zìn i dai... Jakọbu sọ ylo oyin finẹ lọ tọn dọ Penieli: na yẹn mọ JIWHEYEWHE nukun na nukun, yè sọ hla ogbẹ şie dai.*”

Dọpón he lọ ma yin núhe yè pón jehon mē bo dọ tọn de gba. JIWHEYEWHE Gánhunupo, Mèhe tin to Ahọlu yinyin Eton titi mē, bo nonọ ofi lepo bo sọ sogan do Ede hia to ninọmẹ gbeto de tọn mē, Mèhe Jakọbu diahi hẹ. Whẹpo Jakọbu do kú, é dona visunnu Josefu tọn awe lẹ, bo zé alọ eton adusi hlan amionwhé, podọ amion tọn hlan adusiwhé bo dọmọ, “*JIWHEYEWHE mēhe nukon otọ şie lẹ Ablaham po Isaki po zinzonlin te, JIWHEYEWHE he yin mi to ogbẹ whenu şie lepo mē jẹ egbé he, angeli he fli mi son oylan lepo mē, ni dona yoposunnu ewlẹ...*” (GENESIS 48:15-16).

JIWHEYEWHE he nukun ma nọ mọ sọgan sọawúhia to ninòme he nukun mọ de me. To Owé EKSODUSI 24:9-11 tọn me, mí hia dọmọ: “*Whenenu wẹ Mose heji yi aga, po Aalọn po, Nadabi, po Abihu po, po meho kande-gbàn ovi Israeli tọn lẹ tọn po: yé sọ mọ JIWHEYEWHE Israeli tọn lọ... yé bo sọ to JIWHEYEWHE pọn, bo dù bo sọ nù.*”

Mẹnu wẹ sọgan lẹn dọ međe sọgan sọawúhia to JIWHEYEWHE Gánhunupo nukon bo dù, bo sọ nù? Mí yise dọ nugbo wẹ, na yè wlán ẹn dai to Owé Wiwé Eton me wutu. Međe ma sọgan mọ JIWHEYEWHE whenuena É tin to gofla gigo Eton tọn me, to ninòme Gbigbono madopodo Eton me. Yè mọ ẹn to whéwhéwhenu godo he É do Ede hia to agbasa gbigbono de me. Meho kande-gbàn lẹ po omẹ nele he tin po Mose po, mọ OKLUNO JIWHEYEWHE to gigo Eton me. Nugbo wẹ JIWHEYEWHE. É sọgan dọhó, É sọgan sè ohó, É sọgan wlán Owé, po onú devodevo lẹ po.

Yewhegán Ezekiel lọsu dọhó dogbono dopo to dọpọn eton lẹ me, dọ: “*Podọ to dovlome lọ to aga he tin to ota yeton lẹ wẹ apajle ofin de tọn te, di awúsohia ozannu sapfile de tọn: podọ to apajle ofin lọ tọn ji wẹ apajle de te, di awúsohia gbeto de tọn to e ji aga.*” (EZEKIELI 1:26). E ma tin to whedepopenu he međe mọ gbeto awe kavi aton to ofin lọ ji gba. Ohógo he yin “JIWHEYEWHE aton to dopo me”, kavi “JIWHEYEWHE aton tọn” ma tin to Owé Wiwé lẹ me gba. Yewhegán de kavi omẹ depope to aposteli lẹ me, ma tünme Owé Wiwé gbèdè dọ omẹ aton wẹ JIWHEYEWHE gba. Şigba mí mọ awúsohiame alopãlọpa JIWHEYEWHE dopo ne lọ tọn.

NUKUNNUMOJENÚGO HÉZÉHÉZÉ

Nado tá hinhon do núhe mí to na dohia ji, mí dóna modona mehe JIWHEYEWHE to hódọ hlan whenuena É to núdá, dọmọ, “*...Gbọ mí ni basi gbeto to boşio míton me...*” (GENESISI 1:26). Mí ma jlo tünme devo to ohóbè he me gba, mí jlo gblondo he ma dó diho sọn Ohó JIWHEYEWHE tọn lọsu me. To ofi, núdindon daho de tin na ogbè lọ blébu: Whetenu podọ fie wẹ dopo to yewhegán lẹ me kavi dopo to aposteli lẹ me hia kavi ná anádeme omẹ susu tọn to ohóbè he me?

To Owé JOB 38:4-7 tọn me, OKLUNO kanbiọ afànumẹ Eton, dọmọ: “*Fie wẹ hiẹ te whenuena YEN (e ma yin mí gba) dó odòdò aigba tọn lẹ ai? Dọtọ n, eyin hiẹ yọ n wuntuntun. Menu wẹ dodogbo ojle eton lẹ tọn, eyin hiẹ yọ nen? Kavi menu wẹ dlen okàn do e ji? Eheji yè hen oslò eton lẹ nado biọ? Kavi menu wẹ dó zannu lոnglոne eton tոn; whenuena sunwhlevu afonnu tոn lẹ to hanji dopọ , bọ visunnu JIWHEYEWHE tոn lẹpo to abóbódo na homehùn?*” Ehe sọgan yin yinyonon gbọn gbeto lẹpo dali. Whenuena JIWHEYEWHE dá aigba, awhanpa olon tọn lẹpo tin to fiñe bo sọ abóbódo na homehùn. E ma yin

JIWHEYEWHE keḍe we to fiṇe gba, mo É ma so tin to núde me hú dopo gba; É ma dohó hlan Ede kavi hlan JIWHEYEWHE devo de gba, na JIWHEYEWHE de ma tin góna en gba. É dohó hlan angeli le, bo ylo ye taidi visunnu JIWHEYEWHE ton le, he tin to nukon Eton le.

To Owé GENESIS 11:7 ton me, OKLUNO so dohó whladopo dogo do ome susu ji, domo: “Mi to nyi, mi gbo mi ni jete yi, bo wlu ogbe yeton to fiṇe, na ye nido yo n ogbe yenzo ton ba blo.” To fiṇe OKLUNO to ohodo hlan ye ome he ledo É le. Afo eton atonto (5) ta hinhon do ohó lo ji, “OKLUNO so jete wa nado mo todaho lo...” Podó dogo É yin mimó ledo É gbón awhànpa olon me ton le dali. Yewhegán Mikaia do na mí kunnudidé huhlono dogbon ohó he lo ton dali, domo: “Yen mo OKLUNO aisinsin to ofin eton ji, awhànpa olon ton lepo site to alo adusi eton ji podó to amion eton ji” (2 OTANNUGBO 18:18). To ohó he me, eyin didohia hézéhéze ome he OKLUNO to hodo hlan. É to hodo hlan awhànpa olon ton le he note to nukon Eton.

Yewhegán Isaia wlán dogbon dopon huhlonno eton le ton dali, do, “To owhe he me Ozia aholu ku te, yen mo OKLUNO sinai to ofin he ye aga ji, ehe fon ye ji, asovò eton go templi me. Selafin le note to aga eton...Ode dawha hlan aweto, domo, Wiwé, wivé, wivé, we OKLUNO Awhànpa le ton; aihon lepo go na gigo eton.” (ISAIA 6:1-3). Nujijò hele ma do húdo tunme devo de ton. Ye hónwun hézéhéze. Mí mo vogbingbon he tin to angeli le senšen, he do ninome di gbeto, po kelubimi le po, podó selafin le. Ehele we núdidá huhlonno he tindo awa le, he to OKLUNO pa to ojle lepo me. Angeli le note to nukon Eton; ye ome po we gbigbo devizonwíwà ton (HEBLU 1:14). Ye we mehe JIWHEYEWHE dohó hlan to Owé ISAIA 6:8 ton me, domo, “Menu we Yen na dohlan, menu we na ye na mí?” Ohogo he yin “mí” ma tin gbédé to kondopo me na ome devo de to JIWHEYEWHE yinyin me gba. Ene ma sogan jo gbédé; linlen he do, do, JIWHEYEWHE yin ome aton ma yin núde hú nuzándo JIWHEYEWHE yinyin go. É ma yin ome aton gba, sigba ome dopo ge we, podó É ma so yin ome dopo he tindo ota aton gba. Mo É ma so yin “azon yewhe aton” ton gba, kededile nuyoneto dinvie ton le to dido do.

JIWHEYEWHE do Ede hia hlan ye mehe yise to É me le. Ye keलयी opagbe Eton le, bo onú lepo wa hinhonnu na ye gbón Ewo dali. Yewhegán Alènu Hóhó me ton le kavi aposteli Alènu Yóyó me ton le, dopo to ye me ma donnú dogbon JIWHEYEWHE ton dali gba. Núdindon he lo be to owhe kanwe-kó donu aton whenuena Klisti ko ye godo, whenenu nuyonen Glekinu le ton podó linlen Lomunu le ton dogbon yewhe yeton le dali, yin hinhon wa nado hen Yise jẹgọ. Ehe ye no ylo di “Seminali le” tenpon nado tunme JIWHEYEWHE yinyin kededi linlen zedoi yeton ton. Fiṇe we nú-

plónmẹ JIWHEYEWHE atòn tòn wá ai mẹ te. E blawu, agùn lẹpo wá sinai do linlẹn núnýonẹn gbẹtọ tòn lẹpo ji, yé ma yise to kunnudidè nugbo yewhegán lẹ tòn po aposteli lẹ tòn po mẹ gba. Núplónmẹ jeago dogbọn JIWHEYEWHE yínýin dali, yín alokeyí taidi onú dagbe de hlan omẹ lẹpo, bo oyónẹn nugbo JIWHEYEWHE tòn tòn wá lezùn onú ylankan de hlan yé. JIWHEYEWHE ma sogan nọ alo he ji gbẹtọ lẹ jlo do gba, JIWHEYEWHE tin to lé É te tegbe. Gbẹtọ lẹ nọ basi yewhe lẹ, şigba OKLUNO gbé sọ to JIWHEYEWHE yín, *dopolọ to osọ, egbé, podọ kakadoi* (PSALM 102:27; po ISAIA 48:12 po, podọ HEBLU 13:8).

JIWHEYEWHE ma má Ede gba, mọ É ma sọ diọ gba. Jù nugbo de ma sogan kẹaloyí linlẹn JIWHEYEWHE atòn tòn gbèdé. Enẹ lọ ma sogan jò gbèdé, na JIWHEYEWHE atòn ma tin to Owé Wiwé lẹ mẹ gba. JIWHEYEWHE sọawúhia to alo susu mẹ, kẹdẹdi titò daho Eton.

ALIHO LỌ

Kẹdẹdi núplónmẹ JIWHEYEWHE yínýin tòn, gbẹtọ lẹ mọdona Alènú Yóyó jeago hú Alènú hóhó. Ehe wẹ gblondo he tòn sọn núplónmẹ núnýonẹn to aihon tòn lẹ tòn mẹ, ogú ehe tòn mí dù kaka je azán egbé tòn ji. Şigba ogú he mí dù lẹ, ma yín sọn Owé Wiwé lẹ mẹ gbọn alo depope mẹ gba. Yèdọ to opli Nicene tòn godo, to owhe fode-kantòn-atòn (325) whenuena Klisti ko yì godo, wẹ núdindon dogbọn yewhe atòn tòn dali do sọawúhia. Otàn-hódoto agùn dopodopo tòn ko mọdona dọ, núdindon titegbe lọ note do JIWHEYEWHE yínýin Jesu Klisti tòn ji, ehe dawhe he yè nọ ylo dọ Athanasius hòavùn pannukon dawhe he yè nọ ylo dọ Arius, he plónmẹ dọ Klisti yín núdida. Fine wẹ núplónmẹ dogbọn yewhe atòn tòn dali şe sọn kaka je egbé. Núplónmẹ nẹ lọ yín jinukun owhejijò gbẹtọ lẹ tòn tòn – he yín nukunnumamoje Owé Wiwé lẹ go gbọn alo depope mẹ. Ohó yewhegán lẹ tòn po aposteli lẹ tòn po ma yín hihiaje. Dòdónu núplónmẹ yewhe atòn tòn lọ tòn sọn linlẹn núnýonẹn to aihon he tòn tòn lẹ mẹ. Gbẹtọ lẹ tẹnpón nado wà do linlẹn yeton titi ji, bo dó yise to yewhe atòn mẹ taidi JIWHEYEWHE dopo. Şigba yé ma mọ JIWHEYEWHE dopo gba, adavo atòn. Podọ lilé sọn JIWHEYEWHE dopo mẹ do JIWHEYEWHE atòn de. E ma yín yé omẹ atòn wẹ nọpọ yín dopo gba – Omẹ dopo gè wẹ, mēhe do Ede hia taidi Otó, Ovi podọ GbigboWiwé. JIWHEYEWHE tin to aga na mí, bo tin po mí po, bo sọ tin to mí mẹ.

To pinpón hlan titò whlengán daho JIWHEYEWHE tòn tòn, mí mọ dọ JIWHEYEWHE he yín dopolo bé azon. To madopodo mẹ, É ma sọawúhia to alo depope mẹ. Şigba to whéwhéwhenu, É sọawúhia di “logos” he yín Ohó lọ, apáde núnýiwà JIWHEYEWHE tòn tòn. To whenenu É sọawúhia to gohó

agbasalan de tọn mẹ (JOHANU 1:1). JIWHEYEWHE dọhó gbọn yẹwhégán lẹ mẹ, ẹgba ohódidọ Eton to Ovi lọ mẹ ma yín dọdai gba, ẹgba ogblondo de wẹ. Mí to azónwà do núdohiamẹ daho JIWHEYEWHE Lọsu tọn ji. Omẹ dopolọ, he tọn sọn madopòdo mẹ bo biọ azán lẹ mẹ. Ohó he tin sọn whẹwhẹnu lẹzùn agbasalan bo nọ mí ẹnẹn (JOHANU 1:14). Hinhon tọn jẹgbonu, azán yóyọ de wá, azán whlengán tọn (ISAIA 49:8). Owhe dódó tọn zẹ to awa eton lẹ gọ. Ogbẹ yóyọ gbigbo tọn tọn jẹgbonu.

JIWHEYEWHE ẹ azónwà do titò Eton hlan gbẹtọ lẹpo ji. Mí dóna mọ do, dopolọ wẹ Ewọ po awúsohia Eton po, do ninòmẹ vovo. Eyín nugbo do, JIWHEYEWHE tin to Klisti mẹ bo to owhegbọ he mí hlan Ede (2 KOŁETINU 5:19). Dopo to agùn tànhódoto lẹ tọn mẹ dlen alọ do ohó he dawẹ yè nọ yọ Athanasius do, bo sọ dlen alọ do ohó he dawẹ he yè nọ yọ Irenaeus do. Otànhódoto lọ wlán ohó hele, domọ: “Linlẹn sọbe Athanasius tọn he do, do, to Jesu mẹ wẹ JIWHEYEWHE Lọsu sọawúhia mí te; JIWHEYEWHE hẹn Ede zùn yinyonẹn hlan mí, bo sọ flí mí gò; Ewọ mẹ wẹ mí tindo Otọ Lọsu te.”

Martin Luther do, domọ: “Mẹfligòto lọ dóna yín JIWHEYEWHE Lọsu, na mēde ma tin he sọgan flí mí gò sọn aijiẹ daho do ylando po okú madopòdo po mẹ gba. To finẹ, omẹ devo de ma tin nado whlẹn mí adavo gbọn omẹ madopòdo de dali, mēhe tindo huhlọn do ylando po okú po ji, nado dè oylan dopolọ sẹ, bo hẹn dódó po ogbẹ madopòdo po wá. Omẹ lọ ma dóna yín angeli de gba kavi núdida de gba, é dóna yín JIWHEYEWHE Lọsu.” Núplónmẹ dogbọn yẹwe aton tọn dali he jẹgọ do Owé Wiwé, lẹzùn osé ahlidida tọn daho de hlan Jù lẹ, hlan Malénu lẹ podọ hlan mēhe pò lẹ ga. Lé e jẹ do, yé ni mọdona awúsohiame JIWHEYEWHE tọn kẹdẹdi Otọ, Ovi podọ Gbigbo Wiwé to nukonyi yì onúyiwà yeton lẹ tọn mẹ, ayiha gbẹtọ tọn to didohia yé omẹ aton taidi JIWHEYEWHE.

Omẹ dopodopo he dibusi JIWHEYEWHE yise do Alènu hóhó po Alènu yóyọ po dóna tin to kòndopo pipé de mẹ. Enẹwutu agojèdonúgo de ma tin finẹ gba. Dọdai lọ po ẹsẹ eton po dóna zònpọ, bọ e sọ jè! Alènu hóhó dọhó nugbo do, É na wá, bọ Alènu yóyọ hẹn sẹ do, É wá to ninòmẹ gbẹtọ de tọn mẹ.

Kẹdẹdi to Owé GENESIS 1:26-28 tọn mẹ, Adam yín didá to apajlẹ JIWHEYEWHE tọn mẹ to agbasa gbigbono de mẹ. To whenenu JIWHEYEWHE ma ko sọawúhia to gohọ agbasalan tọn de mẹ gba. To enẹgodo, to Owé GENESIS 2:7 tọn mẹ, OKLUNỌ JIWHEYEWHE dá gbẹtọ sọn kògudu aigba tọn mẹ. To enẹgodo, Evi yín didè tọn sọn Adam mẹ. Na gbẹtọ jai to gohọ agbasalan tọn lọ mẹ, JIWHEYEWHE dóna jete wá to gohọ agbasalan tọn dopolọ mẹ, na É ni do pego bo do flí mí gò. Klisti wẹ Adam

awetọ. To Kalvali, adaja Eton hun, gbọn ohùn Eton dali Asivu Eton sọawúhia bo yín mefligò. Asivu lọ wẹ olàn sọn olàn Eton mẹ podọ ohú sọn ohú Eton mẹ (EFESUNU 5:30). Míwle kẹdẹdi gbẹto yín hinhen gọwá titò JIWHEYEWHE tọn mẹ. Enewutu, JIWHEYEWHE wá míde to agbasa mẹ. To asiko dopolọ mẹ É gbẹsọ to JIWHEYEWHE yín to Gbigbo mẹ. É yín Otọ to whenuena É tin to olon mẹ, podọ Ovi whenuena É tin to aigba ji. Ehe lọ wẹ yín titò aliho olon mẹ po aigba ji tọn po, JIWHEYEWHE po gbẹto po.

Alènú yóyó dèkunnu dogbọn JIWHEYEWHE dopo dali, kẹdẹdile Alènú hóhó dọ do. Awúsohia Eton kẹdẹdi Otọ, Ovi podọ Gbigbo Wiwé ma dohia JIWHEYEWHE susu gba. *“Jesu sọ gblon dọ hlan en, dọ, Tintan osé n lepo tọn wẹ, sè, hiẹ Israeli È, OKLUNỌ JIWHEYEWHE míton, OKLUNỌ dopo wẹ: podọ hiẹ na yinwanna OKLUNỌ JIWHEYEWHE towe sọn ayiha towe lepo mẹ, podọ sọn alindon towe lepo mẹ, podọ sọn nuyonen towe lepo mẹ, podọ sọn huhlun towe lepo mẹ.”*(MALKU 12:29-30). Nawẹ omẹ de sọgan len do dọ, OKLUNỌ sọgan dọ onújago de do Ohó JIWHEYEWHE tọn go do? Aposteli Paul wlán to Owé LOMUNU 3:30 tọn mẹ dọ, *“Eyín mowẹ e te dọ dopo wẹ JIWHEYEWHE, podọ ewọ na sùwhena owhe gbo sọn yise mẹ, podọ owhe magbo gbọn yise lọ mẹ.”* Ehe lọsu sọ yín ohó pipé de he Juda wlán, dọ, *“Hlan JIWHEYEWHE Wlengantọ míton dopo akàn lọ, gbọn Jesu Klisti OKLUNỌ míton mẹ, wẹ gigo po gigodaho po, ahóludu po huhlun po ni tin, jenukonna ojle lepo, podọ dinvie, podọ jẹ whenu lọ lepo mẹ. Nişẹ”* (JUDA 1:25).

Whẹpo mí nado dọhó do awúsohiamẹ Eton vòvo ji, mí dóna tá hinhon do onú vive de ji whladopo dogọ dogbọn JIWHEYEWHE yinyín Eton dali, kẹdẹdi Alènú Yóyó. To Owé LOMUNU 9:4-5 tọn mẹ, aposteli wlán dọ, dọmọ: *“Mẹhe yín Israeli tọn lẹ; mēhe tọn sọdodóvi, po gigo po, alẹ nù lẹ po níná osé n omẹ pó, sinsè n JIWHEYEWHE tọn po opagbè lẹ po yín; mēhe tọn otó lẹ yín: podọ sọn mēhe de Klisti gbọn agbasalan dali wá, mēhe tin to onú popo ji, JIWHEYEWHE donanọ kakadoi. Nişẹ.”* Menu wẹ sọgan gbé ohó ene! Aposteli Johanu dọ, dolé dọ, *“Mí sọ yonen dọ Ovi JIWHEYEWHE tọn wá, bo sọ ná wuntuntun mí, na mí nido yó n ewọ he yín nugbo, míwle sọ tin to ewọ he yín nugbo mẹ, yèdọ to Jesu Klisti Ovi eton mẹ. Ehe wẹ JIWHEYEWHE nugbo lọ po ogbè madopodo po.”* (1 JOHANU 5:20).

JIWHEYEWHE sọgan do Ede hia di Otọ, Ovi podọ Gbigbo Wiwé, bo sọ gbé to JIWHEYEWHE dopolọ yín. Paul dèkunnu huhlonna dọ, dọmọ: *“Podọ matin núdindon, daho wẹ núdabla jijo-di- JIWHEYEWHE tọn: yè yí JIWHEYEWHE hia to agbasa mẹ, bo sọ sùwhẹ nẹ to Gbigbo mẹ, yè mọ en to angeli lẹ de, yè dọyewhéhó eton hlan Kosi lẹ, yè yí i sè to aihon mẹ, yè sọ yí i daga do gigo mẹ.”* (1 TIMOTI 3:16). Kunnudidè yewhégán lẹ po aposteli lẹ po tọn dóna yín sisè bo sọ yín alọkẹyí gbọn yisenọ lepo dali. JIWHEYEWHE

yinyin Jesu Klisti ɽon wẹ dòdónu kàndeji yise míton ɽon. To Owé KOLOSINU 2:2-3 ɽon mẹ, Paul wlán dọ, “*Na yè nido henhomemion ayiha yeton le, kinkò n yé dopò to owányin mẹ, podò hlan adokun gigò dódó wuntuntun ɽon, na yé nido yó n núdabla JIWHEYEWHE ɽon, yèdò Klisti. Mèhe mẹ yè yí adokunnu nuyónen ɽon po zinzin lepo po ɽon whlá do.*” Adavo eyín mí tindo núdohiamẹ nugbo Jesu Klisti ɽon, whenenu mí tindo jlojẹ gbọn adokunnu whiwhla eton lepo ɽon dali.

NÚDÁTỌ LỌ

Ohógbè he yè zán to Alènú Hóhó mẹ dogbọn JIWHEYEWHE dali yín zinzán to Alènú Yóyó mẹ ga dogbọn OKLUNỌ Jesu Klisti dali. Mí hia to Alènú Hóhó po Alènú Yóyó po mẹ, dọ, Mefligòtọ, Ahọlu, Lẹngbọhọtọ, Owèdátọ po núhe pò lepo po. Mí yónen dọ JIWHEYEWHE wẹ Núdátọ lọ. E sọ yín yinyónen hézéhézé dọ, omẹ dopo gè wẹ Núdátọ. To Owé JOHANU 1:10 ɽon mẹ, mí hia dọ, “*...gbọn ewọ mẹ wẹ yè dá aihon, aihon ma sọ yó nen.*” Ohó he lọ to ałọ dlen do OKLUNỌ Jesu Klisti. Ohó he tin to Owé KOLOSINU 1:16-17 ɽon mẹ to ałọ dlen do OKLUNỌ Jesu Klisti, dọ, “*Na é de wẹ yè gbọn dá onú lepo, ehe tin olon le mẹ, po ehe tin to aihon mẹ po, ehe yè mọ po ehe yè ma mọ po, eyín yé tle yín ofin, kavi ahọlu-yigba, kavi ogán le, kavi huhlón le; gbọn é de wẹ yè dá onú lepo, podò na ewọ. É sọ tin jenukonna onú popo, to ewọ mẹ wẹ yè hen onú lepo plita do.*” Bé mí sọgan dọwhẹgbọ to ohógbè he mẹ po ohó devo he to ałọ dlen do Núdátọ lọ?

To Owé 1 KOLINTINU 8:6 ɽon mẹ, mí hia dọ, “*Şigba hlan míwle JIWHEYEWHE dopo wẹ tin, Otó, mēhe de onú lepo sọn, mēhe mẹ míwle te; OKLUNỌ dopo, Jesu Klisti, mēhe dali onú lepo tin gbọn, podò míwle gbọn é dali.*” Onú wive awe wẹ tin to ofi: tintan, enẹ wẹ JIWHEYEWHE dopo, he yín Otó, podò yè ko dọ hlan mí dọ, onú lepo yín bibasi gbọn É dali; whenenu yèdò, OKLUNỌ dopo gè wẹ tin, enẹ wẹ Jesu Klisti, podò onú lepo yín bibasi gbọn É dali. Bé, gbọn mēnu dali wẹ azón núdídá ɽon yín bibasi gbọn? Bé núdátọ awe wẹ mí tindo? Lala. Núdátọ dopo wẹ tin. Ewọ wẹ JIWHEYEWHE, podò kẹdẹdi Otó, É sọwúhia to Ovi mẹ. Podò Ovi lọ wẹ OKLUNỌ, kẹdẹdi OKLUNỌ Ewọ wẹ JIWHEYEWHE.

To Owé dọdai Alènú Yóyó ɽon mẹ, mí hia dogọ dogbọn OKLUNỌ JIWHEYEWHE dali to Owé OSQHIA 4:11 ɽon mẹ, dọ, “*OKLUNỌ míton podò JIWHEYEWHE míton, hiẹ wẹ jẹ nado yí gigo, yeyi, po huhlón po: na hiẹ wẹ dá onú popo, podò to ojlo towe mẹ wẹ yé do tin, bọ yè sọ do dá yé.*” Mí mọ dọ e to dandan mẹ nado yí póndego vovo he kàn ohóta dopo, nado tindo nukun-numojenúgo hézéhézé.

YẸN WẸ

To Owé JOHANU 8:24 ɽon mẹ, OKLUNỌ míton dọhó, dọ, “*Enewutu wẹ yẹn dọ hlan mì, dọ, Mì na kú to ylando míton mẹ: na eyín mì ma yise dọ yẹn lọ wẹ, mì na kú to ylando míton mẹ.*” Eyín mí ma yise dọ, “YẸN WẸ” Ewọ wẹ Mẹhe flí mí gọ, mí na kú to ylando míton lẹ mẹ. To azán Mọse ɽon lẹ mẹ, “YẸN WẸ” dọhó. “*Mọse sọ dọ hlan JIWHEYẸWHE, Dayi e go, whenuena yẹn wá ovi Israẹli ɽon lẹ de, bo na dọ hlan yé, JIWHEYẸWHE Otọ míton lẹ ɽon ko do mi hlan mì; bọ yé na dọ hlan mi, Ete wẹ oyín eton? Ete wẹ yẹn na dọ hlan yé? JIWHEYẸWHE sọ dọ hlan Mọse, YẸN WẸ MẸHE TIN NẸ: ewọ sọ dọmọ, Lé wẹ hiẹ na dọ hlan ovi Israẹli ɽon lẹ, YẸN NA YÍN ko do mi hlan mì de.*” (EKSQDUSI 3:13-14).

To vivọ dọ mẹ, OKLUNỌ míton zán ohógbè Alẹ̀nù Hóhó ɽon dopolọ to Alẹ̀nù Yóyọ mẹ. É dọ, dọmọ: “YẸN WẸ Aliho lọ, Nugbo po Ogbẹ po. YẸN WẸ Fónsonkú. YẸN WẸ Akla Ogbẹ ɽon. YẸN WẸ Hinhón aihon ɽon” po onú he pò lẹpo po. To Owé JOHANU 8:57-58 ɽon mẹ, mí hia dọ, “*Enewutu Jù lẹ dọ hlan ẹn dọ, owèhè towe ma yì kande-ao, hiẹ ko sọ mọ Ablaham? Jesu sọ dọ hlan yé, dọ, Nugbo, nugbo, wẹ yẹn dọ hlan mì, whẹ po yè jì Ablaham, YẸN TIN.*” “YẸN” dopolọ wẹ dọhó hẹ Ablaham podọ hẹ Mọse.

To Owé ISAIA 44:6 ɽon mẹ, OKLUNỌ dọ, dọmọ: “*..YẸN WẸ omẹ tintan, YẸN WẸ omẹ godoto; JIWHEYẸWHE de ma tin to godo ẹie.*” Ohógbè dopolọ sọ yín mimọ to Owé ISAIA 48:12 ɽon mẹ, dọ, “*..YẸN LỌ WẸ; YẸN WẸ omẹ tintan, YẸN WẸ omẹ godo ɽon ga.*” To Alẹ̀nù Hóhó mẹ, OKLUNỌ JIWHEYẸWHE Lọsu dọhó dogbọn Ede dali, dọmọ, YẸN WẸ omẹ tintan podọ omẹ godoto; to adà ẹie mẹ, JIWHEYẸWHE devo de ma tin. To Alẹ̀nù Yóyọ mẹ, OKLUNỌ míton dọhó to Owé OSQHIA 1:17- 18 ɽon mẹ, dọ, “*...A savò blo. YẸN WẸ nukontọ, godoto: YẸN WẸ ogbẹ nọ lọ, YẸN sọ lezùn oşio; do ayi e go, Yẹn sọ tin to ogbẹ kakadoi, Nişẹ...*”

To Alẹ̀nù Hóhó mẹ, OKLUNỌ JIWHEYẸWHE – *Yahweh* dọ, “YẸN WẸ omẹ tintan podọ godoto”, to Alẹ̀nù Yóyọ mẹ, OKLUNỌ Jesu sọ dọ, dọmọ, “YẸN WẸ omẹ tintan podọ godoto”. Eyín yé omẹ awe lẹ gbọnvo do yénozo go, mí dóna mọdona omẹ tintan podọ godoto nugbo lọ, to yé omẹ awe lẹ şenşen. To Owé OSQHIA 1:8 ɽon mẹ, eyín dindòndopọ dagbedagbe dolé, dọ, “*OKLUNỌ dọmọ, YẸN WẸ ALFA, YẸN WẸ OMEGA, odódó, opòdo, mẹhe tin, bo ko tin, bo sọ ja, Gánhunupo.*” E ma yín onú jonọ de, dọ, OKLUNỌ Jesu dẹn alọ do Ede Lọsu dọ, Gánhunupo. Lala, e ma yín onú jonọ de gba. E na yín onú jonọ de whenuena É dọ onú devo! E yón talala nado hòdo nugbo gbọn Ohó, podọ núdohiamẹ Gbigbọ Wiwé ɽon dali. *Yahweh* Alẹ̀nù Hóhó mẹ ɽon wẹ Jesu Alẹ̀nù Yóyọ mẹ ɽon. É to dopolọ yín kakadoi. Mí dóna yise to kunnudidè Eton mẹ, kẹdẹdilé mí mọ do to Owé Wiwé mẹ. JIWHEYẸWHE ma

sọ tindo ojlo nado wlán Biblu Yóyọ devo de gba. Ohó he É dọ to egbè wẹ Ohó he É ko dọ dai. É ma sọ tindo ojlo nado wọ onú de jlado gba. Míwẹ wẹ yín mẹhe dó hùdo wọjlado tọn.

AHỌLU LỌ

Biblu hiatọ lẹpo yọnen dọ, to Alẹ̀nù Hóhó mẹ, OKLUNỌ JIWHEYEWHE yín didohia di Ahọlu. Davidi hòdẹ dọmọ, “*Dotóai hlan ogbè avi sie tọn, Ahọlu sie, JIWHEYEWHE sie, na dewe wẹ yẹn nọ hòdẹ hlan.*” (PSALM 5:2). Yẹwhegán Jelemia dọ, dọmọ: “*Şigba OKLUNỌ wẹ JIWHEYEWHE to nugbo mẹ; ewọ wẹ JIWHEYEWHE ogbè nọ, podọ Ahọlu madopòdo de.*” (JELEMIA 10:10). Yẹwhegán Isaia dọ dolé dọ, “*Le wẹ OKLUNỌ dọ, Ahọlu Israẹli tọn, podọ omeflito eton, OKLUNỌ awhànpa lẹ tọn.*” (ISAIA 44:6).

To Owé ZEKALIA 9:9 tọn mẹ, mí mọ pagbè Meflito lọ tọn, dọ, “*Viyonnu Zioni tọn É, jaya dahodaho, dabóbó hiẹ viyonnu Jelusalẹm tọn É: dayi e go, Ahọlu towe ja dewe; nugbonọ wẹ ewọ, bo tindo whlengan...*” To Alẹ̀nù Yóyọ mẹ, mí mọ şişẹ dọdai he yè dọ to Owé MATIU 21:1-4 tọn mẹ. Susu agùn dahọ lẹ tọn mọ dọ Ahọlu yeton biọ Otò Jelusalẹm tọn mẹ. Ayiha yeton góna ayajije, yé tẹnpón nado do É hia to wiwà he mẹ. Yé doaşona aliho lẹ bo to awhádo, dọ: “*Hosana hlan Ovisunnu Davidi tọn: Donano wẹ ewọ he ja to oyín OKLUNỌ tọn mẹ; Hosana to oji aga.*” (MATIU 21:9).

Whenuena Meflito yín jiji, nuyónentọ whèzetẹn tọn lẹ wá kànbiọ to Jelusalẹm, dọ, “*...Fie wẹ mẹhe yè ji bọ é yín Ahọlu Jù lẹ tọn te?*” (MATIU 2:2). Whenuena OKLUNỌ míton şite to Pilati nukon, Pilati kànbiọ E, dọ, “*Bé hiẹ wẹ Ahọlu Jù lẹ tọn lọ?*” (JOHANU 18:33). Pilati sọ wọ kànbiọ E, dọ, “*Bé ahọlu de wẹ hiẹ? Jesu sọ gblon dọmọ, hiẹ dọ dọ ahọlu de wẹ yẹn. Hlan opòdo he wẹ yè ko do ji mi, podọ hlan opòdo he wẹ yẹn do wá aihon mẹ, na yẹn nido dèkunnu hlan nugbo lọ. Mèdepope he yín nugbo tọn sè ogbè sie.*” (JOHANU 18:37).

To alọ dopolo ji, kẹdẹdilé OKLUNỌ JIWHEYEWHE yín yíyọ dọ Ahọlu to Alẹ̀nù Hóhó mẹ, mọ dopolo wẹ Jesu Klisti yín yíyọ dọ Ahọlu to Alẹ̀nù Yóyọ mẹ do. Paul şesinwhena to alọ dagbe de mẹ to ohógbè helẹ mẹ, dọmọ, “*Bé hlan Ahọlu madopòdo, makú, mamọ, JIWHEYEWHE nuyó nentọ dopolo, wẹ yeyi po gigo po tin na kakadoidoi. Nişẹ.*” (1 TIMỌTI 1:17). Nawẹ nuyónen po zinzin JIWHEYEWHE tọn po klo sọ! Şigba bo ma gbọnvo do Owé Wiwé lẹ go. Núdohiamẹ nugbo nado yon JIWHEYEWHE, wẹ yín dọ, e to dandan mẹ dọ, mí dóna yise dọ, JIWHEYEWHE do Ede hia gbọn Klisti mẹ. Ninòmẹ mọtonhunkọ mẹ wẹ mí na gbọn do tunwun Owé Wiwé lẹpo to alọ he jẹ mẹ.

Ahóludu he yè dopagbè etọn na wá aigba ji to ma dẹn mẹ. Eyín didọ to Owé dọdai tọn mẹ. To Owé PSALM 47:6-8 tọn mẹ, mí hia dọ, dọmọ: “Mì jìhàn pìpa tọn hlan JIWHEYEWHE, mì jìhàn pìpa tọn, mì jìhàn pìpa tọn hlan Ahọlu mítọn, mì jìhàn pìpa tọn. JIWHEYEWHE wẹ Ahọlu aihọn lẹpo tọn: mì yí nùnyọ nẹn do jìhàn pìpa tọn. JIWHEYEWHE duahọlu to kosi lẹ ji: JIWHEYEWHE sinai to ofin wiwé etọn ji.” JIWHEYEWHE yín Ahọlu daho podọ Ahóludu Etọn na nọ aigba lẹpo ji. Owé PSALM 96:9-10 tọn dọ, dọmọ: “Mì sẹ n OKLUNỌ to whànpẹ owalọ wiwé tọn mẹ: mì sinú to nukọn etọn, mì aigba lẹpo. Mì dọ kosi lẹ sẹnsẹn, dọ, OKLUNỌ duahọlu: yè sọ hẹn aihọn lódo ga bọ yè ma nado sọgan sẹtenna ẹn: ewọ na yí dódó do dawhẹ na gbẹtọ lẹ.” Núdídá lẹpo to tenọpón azán daho nẹ lọ.

To Owé OSQHIA 11:17 tọn mẹ, gbèdidè lọ yín dọ, dọmọ: “Mí dopẹ na we, OKLUNỌ É JIWHEYEWHE Gánhunupo, hiẹ mẹhe tin, bo ko tin, bo sọ ja; na hiẹ ko yí huhlọn daho towe, bo ko sọ to Ahóludu.” Mí mọ dogọ dọ, to whedelenu, Ahọlu dọhó taidi JIWHEYEWHE podọ OKLUNỌ Jesu Klisti, bọ mí sọ yọnen dọ Ahọlu dopo wẹ tin, podọ Ahóludu dopo. To Owé MATIU 25:31-32 tọn mẹ, mí hia dọ, “*Sigba whenuena Ovi gbẹtọ tọn na wá to gigo etọn mẹ, po angeli lẹpo po é po, whenenu wẹ é na sinai to ofin gigo etọn tọn ji. Nukọn etọn wẹ yè na bé akọta lẹpo pli do...*” Whladopo dogọ, mí ni kànbiọ mẹnụ wẹ omẹ he sinai to ofin lọ ji? To Owé ZEKALIA 14:9 tọn mẹ, é dọ, dọmọ: “OKLUNỌ bo nasọ yín Ahọlu to aigba lẹpo ta: to azán nẹ mẹ wẹ OKLUNỌ na yín dopo, podọ oyín etọn dopo.” To kòndopo he mẹ, mí mọ yín didọ to Owé OSQHIA 15:3 tọn mẹ, dọ, “...Kiklo po nùjawu po wẹ azọ n towe, OKLUNỌ É JIWHEYEWHE Gánhunupo; dódó po nugbo po wẹ ali towe, hiẹ Ahọlu mẹwiwé lẹ tọn.” Mí sọgan to nukonyi to owéfo niná dogbon ohóta he tọn dali. OKLUNỌ JIWHEYEWHE podọ OKLUNỌ Jesu Klisti yín didohia taidi Ahọlu. Bé e ma yín nugbo dọ Yahweh Alènú Hóhó mẹ tọn wẹ Jesu Alènú Yóyó mẹ tọn? Bé e ma yín nugbo dọ, OKLUNỌ Jesu wẹ JIWHEYEWHE? Eyín e ma yín mọ, whenenu mí tindo Ahọlu awe. Lala, e ma sọgan yín mọ gba.

OWHÈ DATỌ LỌ

Owéfo susu wẹ dèkunnu dọ, JIWHEYEWHE yín Owhèdato; mọ dopolo, mí mọ OKLUNỌ taidi Owhèdato. Owé PSALM 50:6 tọn dọ, dọmọ: “...na JIWHEYEWHE Lọsu wẹ whẹ dato”; Owé PSALM 58:11 tọn dọ, dọmọ: “...Nugbo, JIWHEYEWHE de tin ehe to whẹ da to aigba ji.” Yẹwhégán Isaia wlán to Owé ISAIA 33:22 tọn mẹ, dọ, “Na OKLUNỌ wẹ whẹ dato mítọn, OKLUNỌ wẹ osẹ nnọ mítọn, OKLUNỌ wẹ ahọlu mítọn; ewọ na whlẹn mí gán.” Omẹ dopolo he ná osẹn nasọ dawhẹ kẹdẹdi osẹn Etọn. To Alènú Yóyó mẹ, Jakọbu dọ, dolé dọ, “Osẹ nnamẹto dopo wẹ tin, mẹhe sọgan whlẹn omẹ, bo sọ sọgan hùsúdo...”

(JAKQBU 4:12). Yewhegán JELEMIA sọ dọhó OKLUNỌ tọn di whèdatọ, dọmọ: “*Şigba OKLUNỌ Awhànpa lẹ tọn, he nọ yí dódó do dawhè ...*” (JELEMIA 11:20). To vivonu ogbẹ Paul tọn tọn é dọ, dọmọ: “*Sọn dinvie yè ko zé ojẹbakun dódó tọn daga na mi, ehe OKLUNỌ, whè datọ dódóno, na ná mi to azán nẹ gbè.*” (2 TIMQTI 4:8). To Owé JOHANU 5:22 tọn mẹ, yèdọ, dọmọ: “*Na Otó ma nọ dawhè mèdepope tọn, şigba É ko yí whè dida lẹpo na Ovi.*”

To Owé OWALO 10:42 tọn mẹ, whenuena Pita to yewhehódọ to owhé Kọnẹliọsi tọn gbè, é zán ohógbè de dọ, Jesu Klisti wẹ whèdatọ omẹ gbè po oşio lẹ po tọn. Zizé ehe jlẹdo Owé HEBLU 12:23 tọn go fie JIWHEYEWHE yín didohia te taidi Owèdatọ, dọ, “*...to JIWHEYEWHE whè datọ gbẹto lẹpo tọn de...*” Whladopo dogó, omẹde sọgan kànbio dọ, mẹnụ wẹ Whèdatọ to whenenu? Nugbo, Owèdatọ dopo wẹ na tin, kẹdedi Osènnamẹto dopo. Eyín mí hia gbọn JIWHEYEWHE dali, gbọn OKLUNỌ dali, Otó dali, kavi Ovi, e ma tindo vògbingbọn depope. Dopolọ wẹ to wheleponu. Mí dóna mọdona kakadoi dọ, mí to azónwà po JIWHEYEWHE dopo po, Mèhe mí mọ to awúşhia vòvo mẹ.

KINKLÁN SỌN JIWHEYEWHE GO

E blawú şigba nugbo wẹ, gbẹto ma pégo nado mọdona JIWHEYEWHE podọ aliho he mẹ titò Eton lẹ nọ yín şişè te. Azón JIWHEYEWHE tọn wẹ nado tindo visunnu po viyonnu lẹpo po É po to madopòdo mẹ. Gbẹto yín didè nugbo sọn bibènu nado tindo kòndopọ po JIWHEYEWHE po, podọ nado nògbẹ kakadoi. Adam yín nùdidá titegbè de sọn ojlo mẹ. Ewo wẹ yè ná aşepipa nado dùgán to onú lẹpo ji to aigba ji. To nugbo de mẹ, e ma yín núzínzán ede titi tọn gba. Mí sọgan mọ: owanyínyín, gbènimá, po núhe pò lẹ po, şigba tónúsise wẹ núhe yè bio nado tindo kòndopọ pipé po JIWHEYEWHE po. Gbẹto paşẹ to aigba ji, şigba zé ede whè to OKLUNỌ yínyín Gánhunupo tọn mẹ. Whenuena ojle gbènimá tọn wá nado mágbè, wẹ OKLUNỌ ná aşedai he dóna yín aidego to awúbibọ mẹ (GENESISI 2:15-17). Mí dóna do yise dọ Adam po Evi po do ko sétonu na ohó OKLUNỌ tọn. Sọgan eyín didohia hlan gbẹto nado tenpon nado mọ nuhe na jẹgodo eton, gbọn enẹ mẹ yé hẹn kòndopọ yeton po JIWHEYEWHE bú. Owanyínyín he tin to nùdatọ po nùdidá po şenşen yín vivasúdo bọ kinklan yí tenmẹ.

Yè ma dọ hlan mí dogbọn ojle he mẹ Adam po Evi po tin matin tukla hẹ kòndopọ JIWHEYEWHE tọn gba. Jenukonna aijije lo ylando matin, azón matin, awúfişsa matin, avi matin, okú ma sọ tin, na yè dè mí nado nògbẹ to madopòdo mẹ, JIWHEYEWHE ko dè aliho nado hẹn mí gòwà ninòmẹ nugbo lọ mẹ.

Ome tintan he jeagodo JIWHEYEWHE we angeli he ye no ylo do Lukifeli. To Owe ISAIA 14:12 ton me, mi hia do, “*Nawe hie fle son olon do, hie Lukifeli, sunwhlevun afonnu ton! Nawe ye san we liai do, hie he hen akota le zun madoganno!*” To Owe EZEKIELI 28:13 ton me, ohogbe dopolo yin alo den do do, “*Hie tin to Edeni me ojipa JIWHEYEWHE ton lo...*” “*Hie we kelubi ylamisisa do de...*” “*Hie yin mepipe to aliho towe le me son azan he gbè ye da hie, kaka ye do mo mawadodo to hie me.*” Nudidá ehe yin agojedo JIWHEYEWHE go to. É ma yinwanna nado ze ede whe to JIWHEYEWHE nukon gba, é jlo nado ze ede daga, whenuena é ko kinklan ede son JIWHEYEWHE go, we é se azon wa nado klan gbeto son JIWHEYEWHE go. Na Satani yin nudida gbigbono, é ma soğan blú gbeto adavo é bi o dan me. Odan to whenenu, ma yin kanlin he no lin to aigba ji gba, ehe é lezun to godo he ye hodedo é (GENESISI 3:14). E bowuna odan nado dho susu he Evi, kededi to Owe GENESISI 3 ton me. Evi yin pinlan bi nudindon lo me, ehe to wheponu tindo ohokanbi. JIWHEYEWHE yon onu he É do, bo so do onu he É yonen. Sigba odan lo donnu he Evi, domo: “*Mi ma na ku dandan gba.*” Evi se Ohó JIWHEYEWHE ton hopon ji. Mowe Satani no wa po dopodopo miton le po do. Eyin gbodemé ylankan de nado ho Ohó JIWHEYEWHE ton Wiwé pon.

JIWHEYEWHE na avase sisosiso de Adam, domo, “*Sigba son atin yinyo n dagbe po oylan po lo ton me hie ma na du: gbègbè hie du enè ton me hie na ku dandan.*” (GENESISI 2:17). Satani do leje Ohó lo ton gbón odan me hlan Evi, do, “*Mi ma na ku dandan gba.*” (GENESISI 3:4). Dinvie, ogbèmima lo dona yin bibasi, podò mehe naso yise to e me. Ye hen Evi yin madoganno, to whenenu we Evi yin bublu. To tendodopone me, é sese Adam do osengbigba lo me, podò kondopo he tin to JIWHEYEWHE po gbeto po senšen yin vivasudo.

Son whenenu, nuyiwa gbeto ton lepo yin kinklan son JIWHEYEWHE go to gbodemé Satani ton glo. Medepope he ye ji do aihon he me yin ovi oku ton. Nudepope matin to aihon me he hu oku gba.

To osengbigba godo, OKLUNO yan Adam po Evi po son ojipa Edeni ton me, na ye ma nado du son atin ogbe ton lo me, bo nogbe to ylano me kakadoi gba. E to dandan do, ye ni flí mi go wèpo mi nido tindo ogbe madopodo. JIWHEYEWHE Losu we doasona Adam po Evi po to kanlinyú de me; bo ohun yin kinkon dai, bo to didohia do owhedogbo wa gbón kinkon dai ohun ton dali. Azan daho avosinsan ton de tin. Whenuena Klisti to kuku, É gblon hlan mehe ylo E, do, “*Nugbo we yen do hlan we, egbe we hie na no he mi to Paladisi me.*” (LUKU 23:43). Son whenenu to Kalvali, ome lepo soğan bi o Paladisi me gbón yise to avosinsan Jesu Klisti ton dali.

Mèdepope he yín jiji to aihon he me yín kinklán sɔn JIWHEYEWHE go. Mí omẹ pó na ko wà kẹdẹdilé Adam po Evi po wà do; enẹwutu, mí omẹ pó wẹ wàylan to JIWHEYEWHE nukon, podọ mí omẹ pó wẹ sọ do hùdo ofligò ɬon. Núyíwà agùn ɬon lẹ, he yè to zínzán, enẹ lẹ ma tindo núde po whlengan míton po gba. Yé sogan yín jijlẹdo amà ovòtin ɬon he Adam po Evi po zán do sú omẹ yéde ɬon go. Kẹdẹdilé OKLUNỌ mọ núyíwà gbẹto awe nele ɬon do, to godo me, yé jeagodo gbèdidè Ohó Eton ɬon, mọdopolọ wẹ É mọ gbẹto lẹpo do, sɔn whenuena mí omẹ po je osen me bo sọ wà ylando do.

To owhe foton donu awe tintan me, omẹ pevide wẹ OKLUNỌ do Ede hia hlan, taidi Enoku, Noa, Ablaham. Gbẹto lẹ wlé aliho yeton lẹ bo to bosio sen. To Mose whenu, JIWHEYEWHE de Israeli nado yín omẹ Eton. Yè na osen yé bo onú lẹpo tin to titò me, kẹdẹdi lé OKLUNỌ biọ do to ojle ne me. avosinsán lẹ ma sogan na fligò kakadoi; ylando yeton lẹ yín núsinyondo poun. Yé dọhó do avosinsán daho Lengbo JIWHEYEWHE ɬon go he na zé ylando aihon ɬon lẹ yi. Ewo na dè ehe ko klán mí sɔn JIWHEYEWHE go sẹ. Osen lo to dandan me, na gbɔn e dali mí sogan tindo budisi ylando (LO-MUNU 3:20), podọ to enẹ godo mí dóna mọdona núhe wutu yè do whlen mí gán. Gbigbo JIWHEYEWHE ɬon nọ hen mí nado dù to ylando ji, podọ nado payi osen he sinyenawu na mí lẹ go, to whenuena mí to didọ, domọ, mí ma pégo nado yin osen podọ mí ko jesen me. Ojle ne lo me wẹ, dopodopo míton nọ mọ pinpen me ofligòzɔn ɬon.

Kinklán gbẹto ɬon dogbɔn tólivive yeton dali, ma sogan glónalina titò madopòdo JIWHEYEWHE ɬon po gbẹto po gba. Dogbɔn osenmejije dali, mí yín kinklán sɔn JIWHEYEWHE go, sɔgba gbɔn owhe dogbo dali wẹ mí sọ yín gigowá kɔndopọ me po JIWHEYEWHE po. Agbomape JIWHEYEWHE. É dè aliho nado hen mí gowá Ede de. É flí mí gò; É gbawhàn okú po okútome po ɬon, bo ná mí ogbè madopòdo. Mí ma tindo aliho de nado dɔnsepọ JIWHEYEWHE gba. Enẹwutu wẹ É do wá nado dè aliho na mí nido dɔnsepọ E. Omẹ popo dóna mọdona dọdai Owé ISAIA 40:3 ɬon me ɬon, do, “Ogbè mede ɬon to awhádo to zungbo me, do, mì jla aliho OKLUNỌ ɬon do, mì basi aligbo jilọ to ozunme na JIWHEYEWHE míton.” To afo eton 9-10 me, mí hia do, “Hiẹ wendagbeno Jelusalem ɬon, zé ogbè towe doaga po huhlon po: zé e doaga, a dibu blo; do hlan otò Juda ɬon do, mì pọ n JIWHEYEWHE míton. Dayi e go, OKLUNỌ JIWHEYEWHE na wá po alo sinsinyen po, awà eton na dugán né .” To Owé ISAIA 35:4 ɬon me, mí hia do, “Mì do hlan yé he ayiha yeton góna obú lẹ do, mì wleki, domọ, mì dibú blo: pọ n, JIWHEYEWHE míton na wá po ahosúyí po; ewo na wá bo nasọ whlen mì.” To Owé ISAIA 52:10 ɬon me, mí hia do, “OKLUNỌ ko do awà wiwé eton hia to nukon akota lẹpo ɬon; aihon lẹpo nasọ mọ whlengan JIWHEYEWHE míton ɬon.”

JIWHEYEWHE Lọsu wẹ yín meflitọ lọ. Eyín nukunnumojẹgo hẹzéhézé to Owé Alènu Hóhó tọn lẹ mẹ. E ma yín whladopo gẹ wẹ mí mọ Otọ de to hódọ hlan Ovi de to olọn mẹ to ogbla ojẹ owè 4,000 tọn mẹ. Kẹdẹdi Gbigbonọ de, É ma sọgan dọ okú pọn gba. Enẹwutu, É dóna sọawúhia to gohọ agbasano tọn de mẹ. Ehe wẹ yín ojlojẹ dopo gẹ he yè nado flí mí gò, podọ nado gò mí wá dódónu otẹn he mẹ mí jai sọn.

NÚDIDÁ JIWHEYEWHE TỌN

Gbon ohódidọ dali, JIWHEYEWHE sẹ onú yọyọ lẹ dá ji. Gbẹto sẹ sọn núdidá de mẹ. Şigba gbọn aliho ohódidọ tọn dali wẹ JIWHEYEWHE dá onú lẹ gbọn. Kòndopọ he tin to Otọ po Ovi po şenşen dóna yín didoai to gbẹto po JIWHEYEWHE po şenşen. É ma sọgan wà ehe lọ gbọn Ablaham mẹ, kavi Mọse, kavi yewhegán devo de mẹ gba. Na yé omẹ pó yín jiji gbọn agbasalan dali to aihọn he mẹ. Enẹwutu, yé yín apáde núdidá aijjẹ tọn tọn. Gbọn jiji huhlọnnọ de dali wẹ JIWHEYEWHE dá núdidá yọyọ. Ehe lọ jọ gbọn Ovi dètọn dopo akàn lọ dali, JIWHEYEWHE dá onú ogbè tọn de gbọn Malia awahlivu dali. Ewọ wẹ ovi lọ hentọ. Malia dọ, dọmọ, “*Pó n afanume yonnu Oklunọ tọn; ni nọ hlan mi kẹdẹdi ohó towe. Angẹli lọ sọ yì sọn é de.*” (LUKU 1:38). Yewhegán de kavi apósteli de podọ Owé Wiwé Lọsu ma yón onú he yè ylo dọ “Onọ JIWHEYEWHE tọn” gba. Sọn whetenu gbọn wẹ JIWHEYEWHE tindo Onọ do? JIWHEYEWHE yín madopòdo bo ma sọ sọgan yín jiji gbèdè. Jesu Lọsu ma ylo Malia whladopo dọ “Onọ” gbèdè, şigba É nọ ylo ẹ dọ “Yonnu” to wheleponu.

Klisti lezùn oplọnji to memesunnu susu şenşen (LOMUNU 8:9). Adam yín ovi sunnu JIWHEYEWHE tọn gbọn núdidá dali, Klisti yín Visunnu JIWHEYEWHE tọn gbọn núhunu jiji de tọn dali. Ewọ kẹdẹ dali wẹ mí sọgan mọ Ovóji podọ nado lezùn apáde JIWHEYEWHE tọn to aigbaji. Yè wlàn ẹn dọ, “*...Ovi etọn ga wẹ míwle. Whenẹnu yínyín ovi JIWHEYEWHE tọn, míwle ma sọ jẹ nado len dọ, enẹ he yín Yewhe tin jijlẹ hlan sika, kavi fataka, kavi ozannu.*” (OWALỌ 17:28-29).

To didohia mẹ nugbo dọ, JIWHEYEWHE ko dá núdidá yọyọ, mí mọdona Owé OSQHIA 3:14 tọn dolé e jẹ do “*...Onú hejẹ wẹ Nişẹ dọ, kunnudeto dódónọ, nugbonọ, omẹ tintan to núdidá JIWHEYEWHE tọn lẹ mẹ.*” Ehe ma to alọ dlen do núdidá aihọn tọn gba, şigba ehe to alọ dlen do Klisti Mehe yín dódónu, podọ bibenu núdidá yọyọ JIWHEYEWHE tọn tọn gbọn ohódidọ dali. Kẹdẹdilé Malia kẹloyí Ohó pagbè tọn lọ do, bọ Gbigbọ Wiwé sọ şinyon oyè é ji, mọdopolọ wẹ na visunnu po viyonnu JIWHEYEWHE tọn lẹ po dóna kẹloyí Ohó pagbè tọn do, to whenẹnu Gbigbọ Wiwé na wá yé ji bo hen ogbè yọyọ wá na yé. OKLUNỌ dọ hẹzéhézé dọ, “*...Adavo yè vọ gbẹto*

ji, ewo ma soḡan mo ahoḷudu JIWHEYEWHE ɽon.” (JOHANU 3:3).Yè sọ do hlan mí to Owéta dopolo me lé jiji gbigboḅo dóna soawúhia do. Nugbonugbo, e ma yín gboḅon núyiwà agùn ɽon me gba. Jinukún JIWHEYEWHE ɽon, he yín Ohó lo, jeḅukon whé, dóna yín didó do alindon míton me. Matin jinukún JIWHEYEWHE ɽon, wóji yóyó kavi gbèzán yóyó loḡu matin. Agùn he to nukonyi to ylando me lepo ma yín núde hú nútata bo sọ to yéde le ylo do yisenó. Yé omé pó jevó bo sọ lezùn zannu ahlida ɽon dahó de na gbeto le. Whlengantó míton pégo nado yín JIWHEYEWHE podó gbeto to asiko dopolo me, sigba ehe lo yín núhe yé ma moḅona.

To Owé JOHANU 10:33-36 ɽon me, Jù le dowhè OKLUNO míton na É do, domo: “...míwle ma to zannu dlan do we na azó n dagbe de gba; sigba na nùzán; podó hié he yín gbeto yi dewe do basi JIWHEYEWHE wutu. Jesu sọ gblonna yé, do, Bé yé ma wlán to osé n míton me do, yen do, yewhe we mí? Eyín é ylo yé mehe de Ohó JIWHEYEWHE ɽon wá le do yewhe (podó Owé Wiwé lo ma soḡan yín hinhen gbaungba) bé mí sọ do na ewo ɽon mehe Otó klándowiwé, bo sọ dohlan aihon me, do, Hié to nùzán; na yen do, Ovi JIWHEYEWHE ɽon we yen wutu?” To Alènu Hóhó me, Ohó JIWHEYEWHE nọ wá yewhegán le de. Na omé JIWHEYEWHE ɽon le he keḷoyí Ohó lo, yé nọ ylo yé do yewhe le. Són JIWHEYEWHE keḅe me we onú dagbe le nọ ɽon són. Moḡe, Ohó he ɽon són JIWHEYEWHE de wá dóna yín okún JIWHEYEWHE ɽon (LUKU 8:11), ehe me mí lezùn ovi JIWHEYEWHE ɽon le te. Yé wlán to Owé JAKOBU 1:18 ɽon me do, “Són ojo eton me we é yi ohó nugbo ɽon do hen mí jeḅonu wá, na mí nido yín sinsé n tintan to núdidá eton le me.”

Apoḡteli Pita tá hinhon do ohógbè nugbo dopolo ji, domo: “Lé míwle lezùn mevo ji, e ma yín són okún gbigble me gba, sigba són magble me, gboḅon Ohó JIWHEYEWHE ɽon dali, ehe to ogbè, bo nasọ tin to ote kakadoi.” (1 PITA 1:23). Ehe ma dóna yín oplon keḅe gba; sigba e dóna yín dopon meḅe titi ɽon. Nugbonugbo, e ma pé nado mágbè bo yín agùnvi de keḅe gba.

Dinvie, mí gbo mí ni gowá ohóta míton he kán JIWHEYEWHE yínyin ji. To ojle he donsepó owhe 4,000 Alènu Hóhó me ɽon, yewhegán le ma doḅo hlan JIWHEYEWHE di “Otó Olon me ɽon” gba. Mí ma sọ mo depope yeton he hòḅe hlan Ovi JIWHEYEWHE ɽon gba. To vleḅesi de me, ohógbè ené lo matin to whenenu gba. Nado moḅona ehe, eyín núhoakue titeḅbe. Opagbè le yín mimo to Alènu Hóhó me, sigba siḡe yeton tin to Alènu Yóyó me. Tùnme Alènu Hóhó ɽon po Alènu Yóyó ɽon po we kàndeji whlengan míton ɽon. Alènúnu yóyó yín bibladopo po awúsohiame yóyó po, na mí nido yín ovisunnu le, mí dóna tin to Ovi lo me. Són whenenu, mí yonen do, OKLUNO Yahweh to Alènu Hóhó me dopolo we Ovi, yèdo OKLUNO Jesu to Alènu Yóyó me.

JIWHEYEWHE he nukun ma nọ mọ, *Elohim* do Ede hia gbaungba to Alènú Hóhó di OKLUNỌ *Yahweh*. JIWHEYEWHE dopolọ wẹ Otọ, Mèhe do Ede hia to Ovi mẹ to agbasa gbẹtọ tọn de mẹ. Ohógo “Jesu” he yín *Yashua* tùnmẹ do, “Yahweh–Whlẹngantọ”. Oyín JIWHEYEWHE tọn dopodopo dóna yín şışadopo to fie jẹ do yé ni nọ. Eyín ohógo he yín “Otọ” yín zinzán, hiẹ ma sọgan diọtẹn na do ohógo “Ovi” tọn mẹ gba. Mọdopolọ we, eyín ohógo he yín “Ovi” yín zinzán, ohógo “Otọ” ma sọgan yín zinzán gba. Onú lẹpo tindo otenmẹ yeton he jẹ hẹ yé, taidi Núdatọ, podọ taidi Whlẹngantọ, podọ taidi Ahọlu, podọ taidi Whẹdatọ, po onú mọtonhunkọ lẹ po. Awúşohia alopãlọpa JIWHEYEWHE tọn lẹ ma sọgan yín didiọ gbèdẹ.

JIWHEYEWHE dopolọ, he yín onú susu, lezùn Otọ míton olon tọn, sọn whenuena É dó Ede hia to aigba ji to Ovi mẹ. Kẹdẹdi Otọ, É ma tindo ajiten mọ É ma sọ tindo vivonu azán lẹ tọn gba. Kẹdẹdi Ovi É yín jiji, bo sọ jiyà, É kú bo sọ fọn. Mí yín omẹ vivẹ na JIWHEYEWHE; enẹwutu, eyín núvivẹ de hlan Ẽn nado hẹn mí yín apáde gbọn titò fligò Eton tọn dali. To Owé LOMUNU 6:5 tọn mẹ, é do, dọmọ, “*Bé eyín yè do mí dopo to ohia okú eton tọn mẹ, mí na tin to ohia fonsónkú eton tọn mẹ ga.*” Nugbo kẹdẹdilé JIWHEYEWHE do Ede hia to Klisti mẹ do, Mọdopolọ wẹ Klisti nasọ do Ede hia to yisenọ lẹ mẹ do, podọ nugbo kẹdẹdilé É fọn sọn oşiq lẹ mẹ do, mọdopolọ wẹ yé omẹ he tin hlan Ẽn lẹ nasọ tindo tẹnmẹ to fonsónkú tintan mẹ do. “*JIWHEYEWHE he zé OKLUNỌ tite, na zé míloşu tite ga gbọn huhlọn eton mẹ.*” (I KOLINTINU 6:14).

E sọ yín núdo ayi ego de, do, e ma yín mimọ to fidepope to Owé Wiwé lẹ mẹ, fie ohógo “Ovi madopòdo” kavi “Ovi olon mẹ tọn” sọawúhia te gba. Şigba mí mọ “JIWHEYEWHE madopòdo” podọ “Otọ olon mẹ tọn”. Mí dóna payi do ehele go titegbe. Taidi apájle de, mędepope ma do, dọmọ: “Yen mọ JIWHEYEWHE”, podọ “Yen sọ mọ OKLUNỌ lọ”, şigba omẹ he mọ OKLUNỌ lẹpo sọgan do, do, “Yen ko mọ JIWHEYEWHE.” Otọ lọ ma do, dọmọ: “Mędepope he mọ mi, ko mọ Ovi lọ gba”, şigba “Ovi lọ do, dọmọ, “*Mędepope he mọ mi, ko mọ Otọ lọ.*” (JOHANU 14:9). Núdohiamẹ JIWHEYEWHE tọn kẹdẹ mẹ wẹ mí yon JIWHEYEWHE te. Mí ma nọ nọte do awúşohiamẹ alopãlọpa JIWHEYEWHE tọn lẹ ji gba, şigba mí nọ din yé gọyì Męhe basi dódónu yeton de. To Owé LUKU 10:12 tọn mẹ, yè do hlan mí do, “*...Męde ma sọ yon męhe Ovi yín, adavo Otọ; podọ męhe Otọ yín, adavo Ovi, podọ męhe jlo é, é yí i hia hlan.*”

JIWHEYEWHE ko basi titò lẹpo jẹnukonna dódónu aihon tọn. To fine, gigo Eton to madopòdo mẹ ko yín didohia gbọn Jesu Klisti mẹ. Jẹnukonna dódónu aihon tọn, É de sọn linlẹn Eton mẹ nado sọgan dè męhe na lezùn ovisunnu po oviyonnu Eton lẹ po (EFESUNNU 1:4-5). É ko wlán oyin yeton

do Ogbe owé Lengbovu lo ton me jenukonna bibenu whenu ton (OSOHIA 13:8). Didè nugbo de tin. Yè dè Klisti nado yin Mefligoto, podò Asi Eton yin didè nado yin mefligò. Na to linlen Eton me, JIWHEYEWHE ko yon ye omẹ he na kealoyi Ohó Eton po whlengan Eton po le. Enewutu wẹ É do dè ye dolé ye na nò to ogbe madopodo me. To linlen Eton me, É ko len mí do titó Eton daho me. (LOMUNU 8:29-30).

NUGBONỌ YINYÍN

To Yise egbè ton me, mi sogan sè do yewhéhódoto le nọ dọhó do dona ji, bo sọ nọ hòdè dọmọ, “Na dona JIWHEYEWHE Otó ton, po JIWHEYEWHE Ovi ton po, podò JIWHEYEWHE Gbigbo Wiwé ton ni nọhẹ mi.” Şigba mí mọdona do ohógbè he yin Otó, Ovi, podò Gbigbo Wiwé ma yin zinzán gbèdè to asiko depope me gbọn yewhegán le po aposteli le po dali gba. Nugbo, JIWHEYEWHE wẹ Otó miton, şigba mi ma sogan mọ gbèdè ohógbè he yin “JIWHEYEWHE Ovi”, şigba mi sogan mọ “OVI JIWHEYEWHE TỌN.” Mọdopolọ wẹ Gbigbo Wiwé. Mí ma mọ dopo to Owé Wiwé me bọ mède dọhó, do, “JIWHEYEWHE Gbigbo Wiwé” gba. E ma yin “JIWHEYEWHE Gbigbo Wiwé” wẹ pàvava to osinnukuntaji gba, şigba GBIGBO JIWHEYEWHE TỌN wẹ pàvava to osinnukuntaji (GENESIS 1:2).

E sinyenawu talala nado mọdona etewutu onú lepo do yin zinzin do odò podò otasodona. E ma yin “JIWHEYEWHE GBIGBO WIWÉ” wẹ jete do Messia lo ji whenuena ye baptizi I gba, poun yèdo GBIGBO JIWHEYEWHE TỌN jedo É ji (MATIU 3:16). E ma yin “JIWHEYEWHE Gbigbo Wiwé” wẹ şinyon oyè Malia ji gba, şigba, kẹdèdilè ye wlán en do, “*Angeli lo sọ gblon bo do hlan en, do, GBIGBO WIWÉ na wá oji we, huhlón Gigogán ton nasọ şinyon oyè oji we: enewutu ga onú wiwé he tin nado yin didètó n sọn hiẹ me, OVI JIWHEYEWHE TỌN wẹ ye na nọ ylo ẹ.*” (LUKU 1:35). Ohógo he yin “JIWHEYEWHE”, yin mimọ bo sọ yin zinzán to whenuena ye to alọ dlen do Otó, na apájle de, mí nọ mọ ohógbè he yin “Donano wẹ JIWHEYEWHE podò Otó...”, şigba gbèdè e ma yin Ovi kavi Gbigbo. Bé Gbigbo Wiwé yin omẹ vó wẹ, whenuena ye ylo ovi lo do, “Ovi Gbigbo Wiwé ton”, na Gbigbo Wiwé wẹ şinyon oyè Malia ji. Nado do poun, Gbigbo Wiwé wẹ Gbigbo JIWHEYEWHE ton, podò Ovi JIWHEYEWHE ton wẹ awúşhiamẹ gbaungba Otó Loşu ton.

To Owé JOELI 2:28 ton me, JIWHEYEWHE do, dọmọ: “*Yen na túntún Gbigbo şie jẹgbonu do agbasalan lepo ji.*” Şisè ohó ne lo ton yin mimọ to Owé OWALỌ 2 ton me. JIWHEYEWHE ma túntún omẹ devo de jẹgbonu gba, şigba to vlẹkesi de me, É túntún Gbigbo Eton jẹgbonu, kẹdèdilè É ko do do. To Owé OWALỌ 1:4-8 ton me, Jesu dọhó dogbọn opagbè Otó ton dali. Şigba

ehe yín ałọkẹyí wẹ pagbè Gbigbọ Wiwé ọn. É ma ọ poun ọ, É na do Gbigbọ Wiwé hlan gba (JOHANU 16:7), ọgba É dopagbè gigòwá Ede ọn ọn (JOHANU 14:18). Awele yín nugbo. To azán Pẹntikọstì ọn gbè, É nọ Yisenọ le me gbọn Gbigbọ me. Dinvie, Klisti tin to mí me to ninọme Gbigbọnọ de me, he yín tódido gigo ọn (KOLOSINU 1:27).

To yewhewó eton tintan me, Pita dlen alo do nujijọ daho enẹ to Owé OWALỌ 2:33 ọn me, ọ, *“Enẹwutu mewe ye ko yi adusilo JIWHEYEWHE ọn do ze daga, bo e ko so mo opagbe Gbigbọ Wiwé ọn yi son Otọ de, e tuntun ehe jẹgbonu, ehe mi to mimo, bo so to sise to dinvie.”* E boawu titegbe nado mo-dona, ọgba nuyọnentọ le hen sinenawu na omẹ lepo. Johanu Baptizi ko ọ dopon he lo ọn po ohogbe hele po, domo, *“É na baptizi mi po Gbigbọ Wiwé po.”* (MATIU 3:11). Nuplọnmẹ nugbo aposteli le ọn wẹ yin ọ, Klisti JIWHEYEWHE tin po mí po, podọ gbọn Gbigbọ Wiwé he nono mí me ọn dali. To Owé JOHANU 4:24 ọn me, OKLUNỌ ọ, domo: *“Gbigbọ wẹ JIWHEYEWHE.”* Enẹwutu wẹ É tuntun jẹgbonu son Gbigbọ Eton me. To Owé 2 KOLINTINU 3:17 ọn me, Paul wlan ọ, *“OKLUNỌ lo wẹ Gbigbọ lo.”* Etewe mi na ọ dinvie lo? Gbigbọ wẹ JIWHEYEWHE, OKLUNỌ lo wẹ Gbigbọ lo, Gbigbọ Wiwé wẹ Gbigbọ lo. Ọgba Gbigbọ dopo ge wẹ tin, he yin Gbigbọ JIWHEYEWHE ọn.

Eyin Owé Wiwé ọ, domo, *“Gbigbọ JIWHEYEWHE ọn”*, kavi *“Gbigbọ OKLUNỌ ọn”*, kavi *“Gbigbọ Wiwé”*, onu dopolo wẹ É to dido. Eyin mi hia dogbọn Otọ, Ovi kavi Gbigbọ Wiwé ọn dali, bo eyin mi gọyi pon dodonu onu lepo ọn, mí mo asisanuvò dopolo he yin JIWHEYEWHE Ganhunupo. Ovi lo po Gbigbọ Wiwé po ma sogan yin kinklan son JIWHEYEWHE go gba. To Ovi lo me, JIWHEYEWHE wo mí doai to kondopo me po É po; gbọn Gbigbọ Wiwé me, mí tindo kondopo po É po. Ovi lo ọ, domo, *“Yen jẹgbonu son Otọ de wa.”* (JOHANU 16:28). Modopolọ wẹ É ọ gbọn Gbigbọ Wiwé dali ọ, *“... Gbigbọ nugbo ọn lo, mewe jẹgbonu son Otọ de wa...”* Modopolọ wẹ Ovi podọ Gbigbọ Wiwé ma sinai to amiọnlọ kavi adusinlọ Otọ ọn me gba, ọgba ye son Otọ me wa. Enẹ wẹ kandeji nugbo Biblu me ọn.

OVI YINYIN

To Owé PSALM 2:7 ọn me, mí hia ọ, *“Yen na ọ ose ndoai lo: OKLUNỌ ko ọ hlan mi, domo, Hiẹ wẹ Ovi sie; ege wẹ yen de we ọn.”* Ohogo he yin *“egbe he”*, kavi kẹdẹdilẹ tunmẹ devo sogan yin zinzan do, ọ, *“azan egbe ọn”*, ma tindo kansisa de po madopodo po gba. E no doho do ojle le ji. To Alenu Hohó me, eyin opagbe he ye do dogbọn onu he ja na wa jo go. Dinvie, mí na gọyi godo bo pon sise eton. Titọ whẹngan ọn lepo yin didoai to ohó dọdai Alenu Hohó ọn me; ọgba sise pagbe lepo ọn yi tenme to Alenu

Yóyó mẹ. To Owé PSALM 2:8 tọn mẹ, mí hia dogbọn Ovi lọ dali dọ, “*Biọ mi, yẹn nasọ yí kosi lẹ na we na ogú towe, aigba pòdò lẹ na nútindo towe.*” To afo etọn 7-8 mẹ, mí sè dogbọn Ovi lọ tọn dali, dọ, kosi lẹpo na yín niná hlan Ẽ na ogú de. Eyín didohia hézéhézé hlan omẹ lẹpo dọ, mẹde ma sọgan yín whinwhlengan gbọn yise dohlan tintin JIWHEYẸWHE tọn poun dali gba, na aovi lẹ lọsu yise to Ẽ mẹ bo sọ sisó (JAKOBU 2:19). Ofliḡò lọ, yise whlengan tọn wẹ nado dó yise dọ JIWHEYẸWHE dopolọ ko dọwhẹgbọ na mí hlan Ede gbọn Ovi lọ mẹ. Eyín mẹdepope ma dó yise to awúsohiame gbaungba JIWHEYẸWHE tọn to Klisti mẹ, omẹ lọ búali patapata. Owé Wiwé gbé tin to ote tẹgbẹ, “*Yí Jesu Klisti OKLUNỌ sè, yè nasọ whlẹn we po whédo towe po.*” (OWALỌ 16:31). Ovi lọ lezùn Whlengantọ míton; enẹwutu, mí dóna yise to Ẽ mẹ, na mí nido mọ whlengan.

To Owé PSALM 2:12 tọn mẹ, yè sọ wọ hinhọn tá do ohóta lọ ji. Mí mọ ohógbè he dọ, dọmọ, “*Yí nùdonùgo na Ovi lọ, é nikã sadi, mìwlẹ bo nasọ và to alí lọ ji, whenuena homẹgble etọn fọ ngú vude. Donano wẹ yé he din fibẹ tado to é mẹ lẹ.*” Mí ma sọgan dasà Ohó he gba. Gbẹto susu nọ dọhó dogbọn JIWHEYẸWHE dali, dogbọn wanyinna Otọ olon tọn dali, ṣigba bo ma yọnen dọ, Otọ lọ ko lezùn Whlengantọ míton gbọn Ovi lọ mẹ. Enẹwutu, yise nugbo to Otọ mẹ yín bibé po yise to Ovi lọ mẹ po, na gbọn Ovi lọ mẹ wẹ fligò míton wá te. Yise nugbo to JIWHEYẸWHE mẹ, wẹ yín yíyise to OKLUNỌ Jesu Klisti kẹdẹ mẹ. Na to Ewọ kẹdẹ mẹ JIWHEYẸWHE pé gbẹto te, podọ Ewọ mẹ wẹ mí na pé JIWHEYẸWHE bo nasọ mọ JIWHEYẸWHE, podọ bo nasọ yín whinwhlengan. Mí dóna yise to Ewọ mẹ dolé Ẽ sọawúhia dó na míton wutu.

Na míwlẹ tọn wutu, Ẽ dó kòndopo Otọ-Ovi tọn ai. Bọ mí lezùn visunnu po viyọnnu JIWHEYẸWHE tọn lẹ po. To Owé 2 SAMUẸLI 7:14 tọn mẹ, mí hia dogbọn dọdai he yè lá tọn dali, dọ, “*Yẹn na yín Otọ etọn, ewọ nasọ yín visunnu ṣie.*” Ṣigba e ma nọte do fiṇẹ gba. JIWHEYẸWHE lẹn visunnu Etọn po viyọnnu Etọn lẹ po do titò dahọ mẹ. To Owé HOSEA 1:10 tọn mẹ, mí hia dọ, dọmọ: “*...Mìwlẹ ma yín omẹ ṣie gba, e na yín didọ hlan yé dọ, Visunnu JIWHEYẸWHE ogbẹ nọ tọn lẹ wẹ mì.*” Ehe bọawu gbọn Jesu Klisti dali. To Owé 2 KOLINTINU 6:18 tọn mẹ, Paul dọ dolé dọ, “*Bo na yín Otọ de hlan mì, mìwlẹ nasọ yín ovisunnu ṣie lẹ, podọ oviyọnnu ṣie lẹ, wẹ OKLUNỌ Gánhunupo dọ.*” Ovisunnu podọ oviyọnnu JIWHEYẸWHE tọn lẹpo na yín tónusètọ bo nasọ do yéde lẹ hia di nugbonọ.

To Owé EFESUNU 1:5 tọn mẹ, aposteli Pita dọ titò JIWHEYẸWHE tọn hlan mí, bo dọ dolé dọ, “*Mẹhe ko dè mí na sọdodovi ovi lẹ tọn gbọn Jesu Klisti mẹ na Ede, kẹdẹdi homẹdagbe ojlo Etọn tọn.*” Mí to ohódọ dogbọn JIWHEYẸWHE po titò Etọn po hlan gbẹto lẹpo tọn dali. Omẹ deḷẹ tin to aig-

ba ji he mọdona núhe eyín nado yín apáde to titò JIWHEYEWHE tọn mẹ. Yè ko dè yé to Klisti mẹ, podọ yé sọ tin to É mẹ. Enẹwutu, owhègbledo de ma tin to yé ji. Yé ko mọ owhèsuna pipé yí gbọn ofligò dali. Yé to homẹ JI-WHEYEWHE tọn hẹn hùn, kẹdẹdilẹ yé ko dè yé di visunnu podọ viyọnnu lẹ do.

To Owé PSALM 89:26-27 tọn mẹ, yè dọ dogbọn Ovi JIWHEYEWHE tọn dali, dọmọ: *“Ewo na dawhá ylo mi, dọ, hiẹ wẹ Otọ sie, JIWHEYEWHE, podọ awinyan whlengan sie tọn. Yẹn ga nasọ yí i do basi plónji sie daho Pete aholu aigba tọn lẹ tọn.”* Dọdai de wẹ ehe lọ yín to Alẹ̀nù Hóhó mẹ, ẹgba mí mọ ẹ̀ṣẹ̀ etọn to Jesu Klisti OKLUNỌ mítọn mẹ. To agbasalan de mẹ, kẹdẹdi Ovi dètọn dopo akàn, É jiyà bo sọ kú to otẹn ovisunnu po oviyọnnu JI-WHEYEWHE tọn lẹpo po tọn mẹ. To fónsọnkú Eton mẹ, agbasa Eton diọ sọn kúkú mẹ biọ makú mẹ. To nugbo he mẹ, fónsọnkú mítọn po didiọ agbasa mítọn tọn po yín núhe tin to dandan mẹ.

Mí ma to hódọ do núpłónmẹ ehe ji gbẹtọ lẹ sọgan dọnnú do gba. Ẹgba mí to alọ dẹn do domona titò whlengan JIWHEYEWHE tọn tọn, mēhe yí visunnu gbẹtọ tọn lẹ do basi visunnu JIWHEYEWHE tọn lẹ. E ma yín dọ yè jo ylando mítọn lẹ na mí poun wẹ gba, ẹgba mí sọ yín mēfligò sọn okú si bo sọ yín túntún dote sọn lonzòdo si. To Owé PSALM 68:19-20 tọn mẹ, mí hia dọ, *“Donano wẹ OKLUNỌ, mēhe to agbàn hẹn na mí egbèsogbèsọ, yèdọ JIWHEYEWHE whlengan mítọn tọn. JIWHEYEWHE whlengan tọn de wẹ JI-WHEYEWHE hlan míwle; JEHOVA OKLUNỌ wẹ hẹndogbẹ sọn okú si yín.”*

Omede matin to aihon mẹ he tindo huhlọn to okú ji gba. Nado dọ, omẹ lẹpo wẹ okú zé yì adavo Enọku po Elija po. Mí tindo ẹ̀ṣọditen susu lẹdo mí, gbẹtọ yín jiji do aihon he mẹ bo sọ nọ kú. Ẹgba OKLUNỌ dọ, dọmọ: *“Yẹn na flí yé sọn alọ kútómẹ tọn mẹ; yẹn na flí yé sọn okú mẹ: okú È, fie wẹ azọnylankan towe lẹ te? Kútómẹ È, fie wẹ vivà towe te? Lẹnvojo na yín whíwhla sọn nukun sie lẹ mẹ.”* (HOSEA 13:14).

Ehe wẹ opagbè de to Alẹ̀nù Hóhó mẹ, nugbo wẹ e sọ yín to dinvie. Mí yón Ewo he gbawhàn okú po Satani po tọn, podọ olonzòdo tọn na mítọn wutu. To Owé ZEKALIA 9:11 tọn mẹ, mí hia dọ, *“Na hiẹ tọn ga, na ohùn alẹ̀ nù towe tọn tọn wutu yẹn ko do ogantọ towe lẹ hlan jẹgbonu sọn odò mẹ ehe mẹ osin de ma te.”* To Lazalọsi po adokunno po ẹ̀ṣẹ̀ṣẹ̀n, mẹnụ wẹ to avivi na osin tọn wutu?

Yé mēhe nọte pọn avósinsán wiwá Messia lọ tọn tọn, yì paladisi mẹ, ẹgba whenuena Klisti fón, yé mēhe tin to asiko Alẹ̀nù Hóhó tọn mẹ, he tindo tẹnmẹ to fónsọnkú tintan mẹ, fónsọn oṣiọ lẹ mẹ po É po (MATIU 27:51). To Owé EFESUNU 4:8 tọn mẹ, mí hia dọ, *“Enẹwutu wẹ, whenuena é ko heji yí aga, é plán megłono lẹ do wlé awhànkalinmọ, bo sọ ná núninà gbẹtọ lẹ.”*

Yè ko dopagbè alè̀nùnù yóyó lọ ̀ton to Alè̀nù Hóhó mẹ. Mí to azónwà po ̀sìsè Ovi yínyín ̀ton po. Yèwhegán Jelemia wlán to Owé JELEMIA 31:31-34 ̀ton mẹ, ̀dọ, “*Dayi e go, azán lẹ wá, wẹ OKLUNỌ ̀dọ, bọ yẹn na basi alẹ̀ nù yó yó de hẹ owhé Israẹli ̀ton, podọ hẹ owhé Juda ̀ton: kẹ̀dẹ̀di alẹ̀ nù he yẹn basi hẹ otọ yeton lẹ to azán he mẹ yẹn yí ałọ do hẹn yé nado hẹn yé ̀ton sọn aigba Egypti ̀ton ji ma wẹ gba; alẹ̀ nù sịe he yé gbà, lé yẹn tẹ yín OKLUNỌ to yé ji do, wẹ OKLUNỌ ̀dọ. Sịgba ehe wẹ alẹ̀ nù he yẹn na basi hẹ owhé Israẹli ̀ton to azán nẹlẹ̀ godo, wẹ OKLUNỌ ̀dọ; Yẹn na yí osẹ̀ n sịe do ohò yeton mẹ ̀dọn, podọ ayiha yeton mẹ wẹ yẹn na wlán ẹn do; Yẹn nasọ yín JIWHEYEWHE yeton, yéwle nasọ yín omẹ sịe: yé ma sọ to na plọ̀ n omẹ dopodopo kọmẹnu eton, podọ omẹ dopodopo nọvisunnu eton ba, ̀dọmọ, yó n OKLUNỌ; na yé omẹ pọ wẹ na yó n mí, sọn mẹwhihwè yeton mẹ jẹ mẹkiklo yeton mẹ, wẹ OKLUNỌ ̀dọ; na yẹn na jona oylanwà yeton, ylando yeton wẹ yẹn ma sọ to na flin ba gba.”*

OKLUNỌ JIWHEYEWHE dopagbè he bo sọ hẹn sẹ̀ ̀dọ, “*Ayiha yó yó de ga wẹ yẹn na ná mìwle, podọ gbigbo yó yó de wẹ yẹn na yí do mì hòme: yẹn bo nasọ de ayiha zannu ̀ton sẹ̀ sọn agbasalan mìton mẹ, yẹn bo nasọ ná ayiha agbasalan ̀ton de mì. Yẹn bo nasọ yí gbigbo sịe do mì hòme, bo sọ hẹn mì nado nọ zinzonlin to osẹ̀ ndoai sịe lẹ mẹ, mìwle bo nasọ yín whẹ dida sịe lẹ bo sọ nọ basi yé.”* (EZEKIELI 36:26-27).

Mí ni pón hlan azán dahò avòsinsán ̀ton né bo yónẹn ̀dọ, É jona agòjijẹ mìton bo ma sọ flin oylan mìton lẹ ba. Ewłosu dèkunnu eton whépo e do jọ, to Owé MATIU 26:28 ̀ton mẹ, mí hia ̀dọ, “*Na ehe wẹ ohùn sịe alẹ̀ nù yó yó lọ ̀ton, he yè kọ ndai na omẹ susu hlan odèsẹ̀ ylando ̀ton.”* Owéndagbe lọ góna onú he jọ whenuena whlẹngantọ mìton kú. Kunnudètọ dele sọ mọ Ẹn to fónsónkú Eton godo. E ma yín ajlu de gba, nugbo wẹ. É sọawúhia di Awhàngbatọ Huhlónnọ de.

Apòsteli Pita wlánwé dogbọn nújjìọ dahò he lọ ̀ton dali, ̀dọ, “*Na Klisti losu ga jiyà whladopo na ylando wutu, dódónọ na mawádódónọ, na é nido hẹn mí wá JIWHEYEWHE de, mẹhe yè hù to agbasalan mẹ, sịgba bọ yè hẹn wá ogbẹ̀ to gbigbo mẹ.”* (1 PITA 3:18). Akuẹ he véahi wẹ yè do hò mí. Yè flí mí gò, yè whlẹn mí. Okú po okútòmẹ po ma sọ tindo huhlón de to mí ji ba. Mí yise to onú he JIWHEYEWHE ̀dọ to Ohó Eton mẹ, ̀dọmọ, “*Bé lé eyín ovi lẹ yín máhẹ̀tọ to agbasalan po ohùn po mẹ, Ewłosu basi máhẹ̀tọ to e mẹ ga; ̀dọ gbọn ałọ okú ̀ton mẹ é nido hù mẹhe tindo huhlón okú ̀ton sùdo, enẹ wẹ, legba; bo whlẹn yè he gbọn osi okú ̀ton mẹ tin to ogbẹ̀ whenu yeton lẹpo mẹ jẹ mẹglónọ mẹ.”* (HEBLU 2:14-15). É dótana azón ofligò ̀ton, dilé É fón to azán atòntọ gbè do. Whenuenu, É nọhẹ núplóntọ Eton lẹ hò azán kandé, bo to ohó ̀dọ hlan yé dogbọn núhe yín Ahóludu JIWHEYEWHE ̀ton lẹ ̀ton dali. Ene

godo, É hẹ ji yì olon mẹ to nukun núplọtọ Eton lẹ ọtọ mẹ (LUKU 24:50-51). Mí omẹ pọ yọn Owé Wiwé hele.

Apawhé he dabra lọ wẹ yín dọ, onú lẹpo ko yín didọ jẹnukọn to Alẹnú Hóhó mẹ podọ yè sọ dèkunnú yetọn bo sọ dó dọpọn yetọn to Alẹnú Yóyó mẹ. To Owé PSALM 68:18 ọtọ mẹ, yè wlán ẹn dọ, “*Hiẹ ko hẹ ji yì aga, hiẹ ko wle awhànkánlínmọ lẹ sọha de; hiẹ ko mọ núníná yí na gbẹto lẹ.*” Ohógbe mọhunkọtọn sọ yín mimọ to Owé PSALM 47:5 ọtọ mẹ, dọmọ, “*JIWHEYEWHE heji yì po awhá po, OKLUNỌ po ogbè opẹ n ọtọn po*”. Mí omẹ pọ yọnẹn dọ Jesu Klisti heji yì aga, ẹgba mí sọ do ayi e go dọ, Ewọ lọ wẹ JIWHEYEWHE he sọawúhia to agbasa mẹ. Enẹwutu, nugbo wẹ dọ, JIWHEYEWHE heji yì po awhá po. Nugbo wẹ titọ JIWHEYEWHE ọtọn dohlan gbẹto lẹpo. To Owé EFESUNU 4:10 ọtọ mẹ, mí hia dọ, “*Omẹ dopo he ko jẹte wẹ ko sọ heji yì fie yì aga hú olon lẹpo, na É nido gọ onú lẹpo.*”

Mí sọgan yì nukọn to Owéfọ devo lẹ mẹ, dogbọn ohóta he lọ ọtọn dali. Mí na dotana Owéta he po ohó he po, dọmọ, “*Na jẹnukọnna popo ehe yẹn ko mọ yí ga wẹ ehe yẹn yì na mí, lé Klisti kú na ylandọ mítọn lẹ kẹdẹdilé Owé Wiwé lẹ dọ dọ; podọ yè dì i, podọ É sọ tite to azán atọ nto gbè kẹdẹdilé Owé Wiwé lẹ dọ dọ: podọ yè mọ ẹn to Kefa de, podọ whenẹnu to omẹ wiawe lẹ de: enẹ godo yè mọ ẹn to mẹmẹsunnu he lán to fowe-kanwe-kó ji lẹ de whladopo; susu mẹhe ọtọn pò jẹ dinvie, ẹgba vundè ko mlọnai damlọn. To enẹ godo yè mọ ẹn to Jakọbu de; podọ whenẹnu to Apostẹli lẹpo de. To godo yé omẹ popo ọtọn, yè mọ ẹn to yẹn de ga, dì to omẹ he yè jì jẹnukọnna ojẹ etọn de.*”(1 KOLINTINU 15:3-8).

GBẸTỌ YÍNYÍN KLISTI ỌTỌN

Dinvie, mí na dọhó do gbẹto yínyín Klisti ọtọn ji. To JIWHEYEWHE mẹ võ, É do Ede hia kẹdẹdi Ovi JIWHEYEWHE ọtọn, Ovi Gbẹto ọtọn, Ovi Davidi ọtọn, Lẹngbọvu JIWHEYEWHE ọtọn, Whẹgbẹto, Whẹyídọto, Yẹwhẹgán, po onú he pò lẹ po. Mí hia dogbọn Eton dali, dọ, “*Ẹgba é klọ n gigo etọn dai, é yì ojlemọ afànumẹ ọtọn de na ede, yè sọ basi i to apajẹ gbẹto lẹ ọtọn mẹ: mimọ ẹn to apajẹ gbẹto de ọtọn mẹ, é whiwhẹ ede, bo sọ lẹzùn tónusẹto kaka jẹ okú, yèdọ okú satin ọtọn.*” (FILIPINU 2:7-8).

OKLUNỌ gigonọ diọ zùn afànumẹ; Yahweh sọawúhia di Yashua he túnmẹ Eton yín Jesu, bo yín jiji do aihọn he mẹ, taidi ovi devo lẹ (LUKU 2:7). Nado pégo bo flí mí gò, Ohó lọ dóna lẹzùn agbasalan (JOHANU 1:14). É yín gbẹto pipé kanwe-kó do kanwe-kó ji. Kẹdẹdi ovi, yè gbowhẹna Ẹn kẹdẹdi osẹn lọ, “*Whenuena azán ẹinatọ n pé nado gbowhẹ na ẹn yé ylo oyín etọn dọ JESU, he yè ylo mọ gbọn angẹli lọ dali, whẹ po yè do mọhò etọn do adọ mẹ.*” (LUKU 2:21).

Nugbo, ehe sogan yì aga húgan domonanú míton. Şigba gbọn yise dali, mí kẹ́lọ́yí núdepope he yín máhẹ̀to to titò daho Eton ọn me. Whenuena jiji Klisti ọn yín lílá, angẹ̀lì lẹ̀ dọ, dọmọ: *“E nasọ jì visunnu de, JESU wẹ hiẹ na ylọ oyín eton, na ewọ wẹ na whlẹn omẹ eton lẹ gán sọn ylando yeton lẹ me.”* (MATIU 1:21). Ovi he lọsu yín zizéwhle to JIWHEYEWHE nukon kẹ́dẹ̀dilé mí sogan hia do to Owé LUKU 2:22-23 ọn me, dọ, *“...Yé hẹn ẹn wá Jelusalẹm, nado jo é hlan OKLUNO: dilé yè wlán ẹn to osẹ n OKLUNO ọn me dọ, ovisunnu depope he hùn adọ wẹ yè na ylọ dọ wiwé hlan OKLUNO.”* Ewọ sọ wẹ oviplónji to agbasa me, kẹ́dẹ̀dilé Malia to godo me, wá tindo visunnu lẹ po viyọnnu lẹ po dó (MATIU 13:55-56).

Ohó depope matin he mí sogan zán nado mọ́dona núdabla daho he, adavo mí yise poun. Mí hia to ofi de dọ, *“Na yè jì whlẹngantọ de hlan mì to egbè to otò daho Davidi ọn me, he yín Klisti OKLUNO.”* (LUKU 2:11). To alọ devo me, yè dọ hlan mí dọ, ovi lẹ yín didohia to OKLUNO nukon podọ zizéwhle kẹ́dẹ̀dì oplónji. E to dandan me nado pón hlan onú nele, ehe jọ to Alẹ̀nù Yóyọ me, sọn Owé Alẹ̀nù Hóhó ọn me. *Yahweh wẹ OKLUNO JIWHEYEWHE tintin to gbigbo me to agbasalan me, mọ́dopolọ wẹ Jesu yín awúsohia gbaungba to gohọ agbasalannọ de me.*

É dóna yín gbẹ̀to pipé kanwe-kó do kanwe-kó jì na É nido mọ́dona gbẹ̀to lẹ, podọ nado flí yé gò. E ma yín onú yaya de, şigba nugbo wẹ. É jiyà bo sọ vi-avi, bo yè mọ Ẹn to alọ lẹpo me kẹ́dẹ̀dilé míwle te, şigba tin matin oylan. Na É nido kú, É dóna yín gbẹ̀to. Nado gbawhàn okú, po okútome po, po satani po ọn, É dóna yín JIWHEYEWHE. To gbẹ̀to yínyín Eton me, É dù bo sọ nù, agbopé É bo É sọ damlọn, É hòdè kẹ́dẹ̀dilé míwle nọ hòdè do – É yín gbẹ̀to to alọ lẹpo me.

To Owé HEBLU 2:17 ọn me, mí hia dọ, *“Enẹwutu to onú lẹpo me, e jẹ yè ni basi i di memesunnu eton lẹ, na é nido yín yewhenọ daho, leblanunọ, nugbonọ to onú he yín JIWHEYEWHE ọn me, nado basi ovẹ sè na ylando gbẹ̀to lẹ ọn.”*

Whedepopenu he mí mọ meýínwanna OKLUNO míton, mí nọ mọ Ẹn to JIWHEYEWHE de to gbẹ̀to yínyín me. Jesu Klisti wẹ Ovi dẹ̀ton dopo akàn JIWHEYEWHE ọn. Na gbọn ehe dali mì nido yín máhẹ̀to jowamọ yewhe (2 PITA 1:4). Enẹwutu ohùn Eton, po linlẹn Eton po, podọ ogbẹ Eton – onú Eton lẹpo yín wiwé bo ma tindo oylan depope gba. Okú ma tindo huhlọn depope to É jì, mọ́dopolọ wẹ na okútòmẹ, podọ satani. Şigba É yí otẹn míton, podọ tukla míton lẹpo wẹ É zé do Ede jì. Owendagbe ẹn lẹ do Mes-sia lẹ hia sọn jiji whenu Eton kaka jẹ olọn yiyi Eton to gbẹ̀to yínyín Eton me. É do tónusisè pipé hia bo sọ yín bibaptizi gbọn Johanu dali, kẹ́dẹ̀dilé omẹ he pò lẹ wà do. Enẹwutu, mí hia to Owé LUKU 3:21-22 ọn me, dọ, *“Dinvie, e sọ wá jọ whenuena yè baptizi gbẹ̀to lẹpo, wẹ yè baptizi Jesu lọsu ga,*

lé é to dè hò, yè hùn olon do nùvo, Gbigbo Wiwé sọ jẹtẹ to ojẹmọ agbasa ọn de mẹ di apoe de, do é ji, ogbè de sọn olon mẹ wá, dọmọ, Hiẹ wẹ Ovi yínwanna sie; hiẹ mẹ yẹn yín hòmèhùnno talala.”

E ma yín dọ mí na dọhó do onú lẹ go poun wẹ gba, ẹgba mí dóna mọdona núyiwà visunnu po viyọnnu JIWHEYEWHE ọn lẹ po ọn. Omẹ depope he yise nugbo, dóna sètónuna Ohó JIWHEYEWHE ọn bo sọ jo ede nado yín bibaptizi kẹdẹdilẹ Biblu dọ do. Kẹdẹdilẹ olon hùn do nùvo hlan Ovi JIWHEYEWHE ọn do, bọ Gbigbo Wiwé jẹdo É ji, mọdopolọ wẹ na visunnu po viyọnnu JIWHEYEWHE ọn lẹ po mọ olon hùn do nùvo do, bọ Gbigbo Wiwé jẹdo yé ji to ninọmẹ dopolọ kẹdẹdi to azán Pẹntikọsti ọn gbè. Bap-tem osinmẹ ọn to didohia dọ mí kẹlọyí Klisti; to baptem Gbigbo ọn mẹ, JIWHEYEWHE to didohia dọ Ewọ ko kẹlọyí mí. Nùhunu huhlọnnọ he to dandan mẹ, na mí nido zán gbẹzán he hẹn hòmẹ JIWHEYEWHE ọn hùn di visunnu po viyọnnu Eton lẹ po.

AFÀNUMẸ LỌ

To gbẹto yín yín Eton mẹ yè dọhó do Klisti go di devizọnwàto de. É wá nado hẹn ojlo pipé JIWHEYEWHE ọn di. Mí hia to Owé ISAIA 42:1 ọn mẹ, dọ, *“Pọ n devi sie, mẹhe yẹn goalona, mēvivẹ sie, mẹhe go hòmẹ sie hùn do; yẹn ko yí Gbigbo sie do é ji: ewọ nasọ hẹn whẹ dida jẹgbonu wá na Kosi lẹ.”* Ehe yín opagbè de podọ ohó he yè dọdai de to Alẹnù Hóhó mẹ, bọ e wá lezùn ẹsẹ nugbo de to Alẹnù Yóyọ mẹ. Visunnu po viyọnnu JIWHEYEWHE ọn lẹpo po yín alọkẹyí hlan Otọ olon ọn gbọn Jesu Klisti, Ovi lọ dali.

Godo he Gbigbo JIWHEYEWHE ọn jẹdo Klisti ji wẹ É yín Messia he yè yí amisisá do dè, bo sọ ẹẹ devizọn Eton wà. To Owé LUKU 4:18 ọn mẹ, É hia dọdai he yè dọ gbọn Ewọ ọn dali to Owé ISAIA 61:1-2 ọn mẹ, dọ, *“GBIGBO OKLUNỌ JIWHEYEWHE ọn tin to oji é; na OKLUNỌ ko yí amisisá do dè mi nado dọyewhẹhọ wẹndagbe ọn hlan hòmēmimionno lẹ; é ko do mi hlan nado basi pọ ngbo ayiha awublanọ lẹ ọn, nado lá mēdekannujẹ hlan mēmeglọ lẹ, podọ hùnhùn ogànhọ ọn na ogàntọ lẹ. Nado lá owhe alọkẹyí OKLUNỌ ọn...”*

Titò didè JIWHEYEWHE ọn podọ azọn Eton ko yín ẹsẹ. Na Klisti ko fọn sọn oşọ lẹ mẹ bo togbẹ to mēfligọ lẹ mẹ, bo sọ gbẹkànnà devizọn Eton gbọn yé mẹ. Yè whlẹn omẹ dindọn lẹ, mẹhe tin to mēglọnọ lẹ yín hinhen jẹ mēdekannu, azọntọ lẹ yín hinhen jẹ gágán, na Jesu wẹ dopolọ to osọ, egbé, mọwẹ podọ kakadoi. Mí yín máhẹto to alẹnùnù he JIWHEYEWHE basi gbọn Jesu Klisti mẹ. To Owé ISAIA 42:6-7 ọn mẹ, yè wlán ẹn dọ, *“Yẹn OKLUNỌ wẹ ylo we to dódó mẹ, yẹn nasọ hẹn alọ towe go, bo na yí we whla, bo yí we do basi alẹ nù gbẹto lẹ ọn, hinhọ n kosi lẹ ọn de; nado hùn nukun na nukuntọnnọ lẹ, nado hẹn ogàntọ lẹ ọn sọn gànwhé, po mẹhe sinai to zinvlu mẹ*

lẹ po sọn gànhò mẹ.” Mí yónẹn dọ dọdai he ko lẹzùn onú nugbo de. Şişẹ etọn sọgan yín hihia to Owé MATIU 12:17-21 tọn mẹ, dọ, “*Na ehe yè dọ gbọn onú Isaia yẹwhégán tọn mẹ nido di, dọ, Mì pọ n, devi şie, mehe yẹn ko dè; meyinwanna şie, mehe mẹ yè henhòmehùn alindon şie te dagbedagbe: Yẹn na yí Gbigbo şie do é ji, ewọ nasọ lá whẹ dida hlan Kosi lẹ. É ma to avùn na hò, é ma to awhá na do; mọ medepope ma to ogbè etọn na sè to alihogbó ji. Ofán gbigbà wẹ ewọ ma to na wẹ n, sekan he to azò tì wẹ ewọ ma to na şi, kaka é do whẹ dida hlan gbonu jẹ whàngba mẹ. Oyín etọn mẹ wẹ Kosi lẹ na dotódido te.*”

Yẹwhégán Isaia do Meřlito lọ hia di devizónwàto de to oyàjiji Eton lẹ mẹ hinhen sọn Owé ISAIA 52:13 tọn mẹ jẹ ota 53:12 tọn mẹ. Yẹwhégán lẹ ko mọ aliho Eton sọn Jipá Gethsemane tọn mẹ jẹ Osó Kalvali tọn kọn gbọn núdohiamẹ wiwé de dali. Isaia wlán dọ, “*...Whenuena yè mọ ẹn, é ma tin awufẹ he é do do jlo mí. Yè vlẹ ẹ, yè sọ gbẹ ẹ to gbẹtọ lẹ de, gbẹtọ awublanọ, he yón awubla: e sọ taidi mí hen nukun míton whla sọn é go; yè vlẹ ẹ, mí ma sọ hò é pọ n. Nugbo ewọ ko hen awubla míton, é ko zé nukunbia míton yi: gānşo mí hleş di omẹ hihò, di omẹ yè linu to JIWHEYEWHE de, bo yè sọ bia nukunna. Şigba yè húnú in na ylando míton, yè sọ gbleawu né na ylankan míton, hihò jijoho míton tọn tin to é ji: podọ hihò etọn wẹ yè yí do henazò n míton gbò.*” (ISAIA 53:2-5).

To Owé PSALM 129:3 tọn mẹ, yè ko dọhó oyàjiji Eton tọn dai, “*Whẹ nřlito lẹ fliwhẹ n to negbé şie ji: yè hen whẹ ndọvlo yeton lẹ dite.*” E sọgan paşa mí núhe wutu É dóna gbọn oyàjiji mẹ, şigba mí mọdona dọ É dóna hen oyàjiji míton. Míwleş wẹ owhèhùto lẹ lọ. To Owé ISAIA 50:6 tọn mẹ, linřen dopolo yín didohia, dọ, “*Yẹn jó negbé şie na núlimeto lẹ, alaka şie na fúnşuntọ lẹ: Yẹn ma yí nukun şie whla sọn winyàn tántúndogona tọn si.*” Biblu hiato lẹ, yón lé yè vlẹ, bo hò, bo sọ túntán do Oklunọ podọ Whlęngantọ míton go do. Onú he yẹwhégán lẹpo dọ dogbọn Eton dali lẹ wá şişẹ mẹ.

Kẹdẹdi afanúme de, Meřsia lọ yín vivlẹko to ninọme he mede ma sọgan doakonna. Yè wà hẹ ẹ di owhèhùto daho de to aigba ji. To Owé MALKU 14:65 tọn mẹ, mí hia dọ, “*Omẹ dele sọ şẹ tántún do ogo né, bo sọ bla nukunmẹ eton, bo to akotokún li i, bo sọ to didọ hlan ẹn, dọ, Dọdọdai: linzó nyító lẹ sọ to alopahome yeton yí do to tómehò né.*” Menu wẹ sọgan mọdona dọ OKLUNỌ Gigonọ lẹzùn awublanọ, avinọ, podọ awufięsanọ? To Owé MALKU 15:28 tọn mẹ, mí sọgan hia dogbọn jẹgbekun owùn tọn lọ dali, ehe yè şinyon do ota eton, podọ lé mevlẹto lẹ vlẹ ẹ ko do, “*Owé Wiwé sọ di, ehe domọ, yè hia ẹ dogó ylandono lẹ.*”

To oyàjiji Eton mẹ, mí mọ ẹn di Aholu to whanpe Eton mẹ gba; mí mọ ẹn di afanume de, mehe bé agbàn gbẹtọ lẹpo tọn do Ede ji. Yẹwhégán Isaia lọsu ko dọ núhe sinsẹn oyàjiji Eton tọn na yín, “*É na mọ sinsé n tukla ayiha*

etọn mẹ ọn, é nasọ pékọ nẹ : gbọn núnýọ̀nẹn etọn dali wẹ devi sie dódónọ na sùwhẹ na omẹ susu, na ewọ na hẹn ylando yetọn lẹ.” (ISAIA 53:11). Ewọ wẹ OKLUNỌ, ẹgba bo jiyà di afànumẹ de. Míwẹ wẹ yín owhẹhùtọ he jẹ na okú lẹ, ẹgba bo yín owhẹsùna gbọn yise dali. Mí yín omẹ gbigbé sọn JIWHEYEWHE de, ẹgba to whenẹnu, É yí otẹn mítọn bo kú do satin ji, bo dáwhá po ogbè lélé de po, do, “JIWHEYEWHE sie, JIWHEYEWHE sie, etẹwu-tu wẹ hiẹ gbẹ mi dai?” Ojẹ nẹ mẹ wẹ, ylando aihọn lẹpo ọn yín bibé do É ji. JIWHEYEWHE ma sọgan yígbèna ylando gba, enẹwutu wẹ É do ọn sọn É mẹ to satin ji, ẹgba to ojẹ he bodego mẹ, whenuena yè sọwhán adàja mẹ nẹ, wẹ Ohùn wiwé lọ yín kinkọn dai na ofligò mítọn; whenẹnu wẹ mí yín mẹgbowhẹ he JIWHEYEWHE.

To Owé PSALM 22:1 ọn mẹ, Davidi ko do gbọn gbọdeme wiwé de dali do, ehe na jò. To afọ etọn 7 mẹ, mí hia do, “*yé he mọ mi lẹpo to vivẹ mi ko: yé to nùflo yetọn dẹn, bo to ota yetọn mimi...*” Mí yọ̀n ehe mẹ yé wà enẹ sọn. Davidi sọ yí nukọn, bo do to afọ etọn 16-18 mẹ, do “*Na avún lẹ lẹ hla mi: agùn mẹylankan lẹ ọn glọ n mi do: yé só alọ sie po afọ sie po. Yẹn sọgan hia ohú sie lẹpo: yé núpọ n, yé bonukun do ogo é. Yé má avọ sie to yéde ẹ́nẹ́n, bo sọ do ovò awù sie ji.*”

Bé mí yọ̀nẹn nugbo do, dọdai hú kanwe-kó he yín didọ to Alẹ̀nù Hóhó mẹ, yín ẹ́sẹ to wiwá Klisti ọn tintan mẹ? Onú lẹpo sọn jiji whenu Etọn jẹ jiyiyi Etọn biọ olon mẹ, yín didọdai bo sọ lẹzùn nugbo. Aposteli Pita dọhó he, do, “*Bo sọ to opòdo yise mítọn ọn yí, whlengan alindọn mítọn lẹ ọn. Whlengan he ọn yẹwhẹgán lẹ kànbio, bo sọ yí vivẹnu do dindona talala, yé he dọdodai ojomiọ́n he ja mède ọn: yé to dodinna etẹ, kavi ojẹ tẹ mẹ ọn hunkọ wẹ Gbigbo Klisti ọn he tin to yé mẹ to didohia, whenuena é ẹ́sẹ dẹkunnu oyà Klisti ọn, po gigo he na bọdo é go gbọn godo ọn po.*” (1 PITA 1:9- 11).

Kẹdẹdilé Gbigbo JIWHEYEWHE ọn do núhe ja na wá jò hia yẹwhẹgán lẹ do, mí na pọ̀n hlan godo dinvie, bo mọ núdohiamẹ Gbigbo Wiwé ọn dopolọ he jò na mítọn wutu. Paul dohia to whànpe de mẹ to Owé EFESUNU 2:13-18 ọn mẹ, do, “*Ẹgba dinvie to Klisti Jesu mẹ mí he ko tin to aganu bóbo to hóhó whenu wẹ yé sọ hẹn sepọ gbọn ohùn Klisti ọn mẹ. Na ewọ wẹ jijojo mítọn, mẹhe basi awele do dopo, bo sọ hó adó he yé do gbọhọ nẹ to ẹ́nẹ́n; bo sọ hù okẹ n nẹ súdo to agbasalan ewlọsu ọn mẹ, yèdọ osẹ n aşẹ lẹ ọn, ehe tin to ogbèdai lẹ mẹ; na é nido dá gbẹtọ yọ yọ dopo to ewlọsu mẹ sọn awele mẹ, mọwẹ é to jijojo basi; podọ nido hẹn yé omẹ awele gbowhẹ he JIWHEYEWHE to agbasa dopo mẹ gbọn satin lọ mẹ, é ko sọ hù okẹ n lọ to e mẹ: é sọ wá bo to yẹwhẹhó jijojo ọn do hlan mi he tin to aganu bóbo lẹ, podọ hlan mẹhe sepọ ẹ lẹ. Na gbọn ewọ mẹ wẹ mí omẹ awele ko mọ ali gbọn Gbigbo dopo de jẹ Otọ de.*”

Mí yín alenọ dọ, mí yín yinyọnen gbọn yise dali, dọ mí yín núhe JI-WHEYEWHE dọ mí ni yín gbọn Jesu Klisti Whlẹngantọ mítọn dali. Mí ma sọ yín núhe satani yí mí do basi gbọn tólivive po ylando po tọn dali ba gba. Mí modona ofligò pipé mítọn he gò mí wá do otẹn visunnu po viyọnnu JI-WHEYEWHE tọn po yínyín mẹ, he mẹ mí tindo ogbè madopòdo te.

Nado lẹn dọ OKLUNỌ mítọn dóna zinzọnlín dolé na mítọn wutu, mí taidi onú ma do huhlọn de. Ojọmion dabla Eton tọn yín kinkọn do mí ji, Wanyínyín Eton yín didohia hlan mí. É gbé nado yín yiyọ dọ OKLUNỌ podọ Mepłontọ whenuena É to azónwà kẹdẹdi afànumẹ, *“Ogán de sọ kanbiọ ẹ dọmọ, Mepłó ntọ dagbe, etẹ yẹn na wà do dugú ogbè madopòdo tọn? Jesu sọ dọ hlan ẹn, dọmọ, etẹwutu wẹ hiẹ ylọ mi dagbe? Mẹde ma yín dagbe, adavo omẹ dopo, ene wẹ JIWHEYEWHE.”* (LUKU 18:18-19).

Whenuena mí mọ ẹn to gbẹtọ yínyín Eton mẹ, É ma yí yeyi kavi gigo sọn omẹ depope si gba. É dọ to Owé JOHANU 5:41 tọn mẹ, dọ, *“Yẹn ma yí gigo sọn gbẹtọ si gba.”* To afọ etọn 44 mẹ, É dọ, dọmọ, *“Nawẹ mì sọgan yise do, mì mẹhe to yeyi yí sọn mìnzo de, bo ma din yeyi he sọn JIWHEYEWHE sọ kẹdẹ de?”* Enẹ to azón afànumẹ Eton tọn dohia. Dọmọ, É wá nado wà ojlo JI-WHEYEWHE tọn podọ azón ofligò tọn nado wá şişẹ mẹ. Na ehe tọn wutu, É dọ, dọmọ, *“Ewọ mẹhe do mi hlan tin to dẹ: Otọ lọ ma jo yẹn dopo do gba; na yẹn to onú he yín homẹhùn hlan ẹn lẹ wà to whepoponu.”* (JOHANU 8:29). Kẹdẹdi afànumẹ de, É wá nado wà devizón. Enẹwutu, mí hia to Owé MATIU 20:28 tọn mẹ dọ, *“Yè dọ dilé Ovi gbẹtọ tọn ma wá nado yílizón na, adavo nado yílizón na omẹ, podọ nado yí ogbè etọn do basi ofligò na omẹ susu.”*

To awúsohia gbonu Eton tọn mẹ, MESSIA yín afànumẹ, şigba to É mẹ, É gbé to OKLUNỌ gigo tọn yín. E to dandan mẹ na É nido yín onú lẹpo, na titò dahọ Whlẹngan tọn lọ nido yín hinhen şẹ.

YEWHEGÁN LỌ

Aposteli Pita ylọ Messia lọ dọ Yewhegán opagbè tọn to Owé DEUTELONOMI 18:18 tọn mẹ. É dọ to Owé OWALỌ 3:22-23 tọn mẹ, dọ, *“Mọse dọ hlan otọ lẹ nugbonugbo, dọ, OKLUNỌ JIWHEYEWHE mítọn na zé yewhegán de tite hlan mì to memẹsunnu mítọn lẹ mẹ, di yẹn hunkọ; ewọ wẹ mì ni yise to onú he é na dọ hlan mì lẹpo mẹ. E nasọ wá jò, ayiha depope he ma yí yewhegán lọ sè, wẹ yè na súdo sọn gbẹtọ lẹ mẹ.”* OKLUNỌ Lọsu dóna basi kẹdẹdi Yewhegán de. Enẹwutu, avàse lọ yín niná, dọ, alindọn lẹ depope he ma na tuntóai hlan Yewhegán lọ na yín vivàsúdo. Mí dóna dotó É bo sọ yí I sè.

To Osó Nukunmedidiọ tọn ji, ogbè de yín sisè sọn aslọ huhlọnnọ de mẹ, dọ, *“...Ehe wẹ ovi yínwanna şie, mẹhe mẹ yẹn yín homẹhùnno te talala; mì nọ*

sè eton. *Whenuena núpló ntó eton lẹ sè, yé flẹ jẹ nukunmẹ yeton ji, bo yín avòsato.*” (MATIU 17:5-6). Eyin mí tindo budisi JIWHEYEWHE tón to mí mẹ, whenenu wẹ mí na tindo jijòdagbe pannukon Ohó OKLUNỌ tón, po onú he É wà lẹpo po. Eyín mí mọ Jesu Klisti to gigo mẹ, whenenu mí dóna payi do ohó helẹ go, dọ, “Mí nọ sè Eton!” Mí ma tindo hùdo nado sè oplón devo de gba, yewhéhódoto de kavi ašẹpatọ de gba; yè dọ hlan mí nado sè Ewọ tón kẹdẹ podọ nado sètónuna ẹn.

Ewọ lọ wẹ OKLUNỌ, mẹhe to azónwà kẹdẹdi Yewhegán de, bo to ojlo pipé JIWHEYEWHE tón wà gbọn Ohó pipé JIWHEYEWHE tón dali. Yè kànbìọ Johanu Baptizi dọ, “Bé hiẹ wẹ Yewhegán nẹ lọ?” É sọ gblon bo dọ, dọmọ, “Lala” (JOHANU 1:21). Johanu yín yewhegán dahò de, na é dè aliho Alènú Hóhó po Alènú Yóyó po tón, bo sọ do Messia lọ hia taidi Lengbọvu JIWHEYEWHE tón, şigba Johanu ma wẹ Yewhegán nẹ he Mọse dọhó Eton gba. Ehe wẹ Messia lọ. Gbọn Ewọ dali, yè hẹn dọdai apáde titò whlengan tón tón zùn yinyonẹn bo sọ yín hinhen şẹ gbọn devizónwiwà Eton dali. To Owé JOHANU 6:14 tón mẹ, mí hia dọ, “*Mọwẹ whenuena gbẹto lẹ mọ ohia he é basi, yé dọmọ, Nugbo, ehe wẹ yewhegán he ja aihon mẹ lọ.*”

Apáde devizónwiwà Messia tón he yín didọdai de, dóna tin. Owéfo lẹpo dóna yín hinhen şẹ. Eyín yè dọhó Eton taidi Yewhegán de, É dóna yígbe dọ yè do É hlan kẹdẹdilé yè do yewhegán he pò lẹ hlan do gbọn azón wiwé de dali. Ehe wẹ azón he É hẹn lẹ, to whenuena É şawúhia di Ovi. Enẹwutu, mí hia to Owé JOHANU 5:19 tón mẹ, dọ, “*Enẹwutu Jesu gblon, bo dọ hlan yé, dọmọ, nugbo, nugbo, wẹ yẹn dọ hlan mì, Ovi ma sọgan wà núde ededenu, ada-vo onú he é mọ Otọ wà: na núdepope he é wà, ehelẹ wẹ Ovi to wiwà mọ ga.*”

Kẹdẹdi Ovi Gbẹto tón, É şawúhia to gbẹto yínyín Eton mẹ dolé yewhegán lẹ şawúhia do. To ofi, É ma yín JIWHEYEWHE madogánno de, bo to ohódọ hlan JIWHEYEWHE Huhlónno de gba, şigba Ovi Gbẹto tón, he yín Jesu Klisti, to azónwiwà dọdai Eton tón mẹ, wẹ to hódọ hlan JIWHEYEWHE. Yewhegán he JIWHEYEWHE dohlan lẹ yín númọto; gbọn gbodemẹ Gbigbọ Wiwé tón de dali, wẹ yé do mọnú, bọ ojlo JIWHEYEWHE tón yín didohia hlan yé. To ofi, mí mọ Ovi Gbẹto tón, to oten yewhegán de tón mẹ, É yín númọto de, nado hẹn Owé Wiwé lẹ şẹ. É dọ onú he É mọ bo sọ sè lẹpo.

Podọ ga, Owé Alènú Hóhó tón he yín winwlan to Owé PSALM 40:7 tón mẹ, dlẹn alọ do É, kẹdẹdilé yè wlan do to Owé HEBLU 10:7-9 tón mẹ, dọ, “*Whenenu wẹ yẹn dọmọ, do ayi e go, yẹn wá... nado wà ojlo towe, JIWHEYEWHE È.*” Yewhegán lẹ po dódónọ susu po jlo nado wà ojlo JIWHEYEWHE tón, şigba to fide, yé jai. Jesu wẹ Mẹhe ma nọ jai, É ma wà ẹ poun gba, şigba É tindo huhlón nado wà ẹ wutu. To Owé HEBLU 10:10 tón

mẹ, mí hia dọ, “Gbọn ojlo he mẹ yè hẹn mì zùn wiwé gbọn yíyí agbasa Jesu Klisti tọn do sánvọ whladopo akàn dali.” Ewọ wẹ Lẹngbọvu nugbo lọ, yèdọ avòsánnu nugbo lọ, gbọn Ewọ dali wẹ mí tindo fligò pipé.

Kẹdẹdi Ovi dètọn dopo akàn JIWHEYEWHE tọn, É bẹ tólivẹ Adam tintan tọn sẹ bo zé tónúsisè hlan JIWHEYEWHE dai. Na É wá bo sọ hẹn ojlo JIWHEYEWHE tọn pipé di to aigba ji. Yè tùn mí do otẹn he mẹ mí sọgan wà ojlo JIWHEYEWHE tọn te. Kẹdẹdi to Owé KOLOSINU 2:13 tọn mẹ, mí mọ jona ylando pipé yí, “*Podọ mìwle mẹhe, ko kú to ylando mìtọn lẹ mẹ po owhe magbo agbasalan mìtọn tọn po mẹ, wẹ yè sọ diọzùn ogbè nọ dopọ hẹ ẹ ga, bo sọ jo ylankan mìtọn lẹpo na mì.*” Mí omẹ pó yọnẹn dọ, Klisti dóna yín Yẹwhégán de, şigba É yì aga hú yẹwhégán yínyín. Ewọ wẹ “YẸN WẸ” he dọhó gbọn yẹwhégán lẹpo mẹ. Ewọ lọ wẹ sọgan dọ, dọmọ, “*Whé po yè ji Ablaham, Yẹn tin*” (JOHANU 8:58).

LẸNGBỌVU JIWHEYEWHE TỌN

To Alènú Hóhó whenu, yè pọn hlan lẹngbọvu lọ di avòsánnu homevòno de, he nọte na lẹngbọvu pégan JIWHEYEWHE tọn lọ he dóna wá kú, na ylando gbẹtọ lẹ tọn. Whenuena Johanu mọ MESSIA lọ ja, é do É hia, bo dọmọ, “*...Pọn lẹngbọvu JIWHEYEWHE tọn, he zé ylando aihon tọn yí.*” (JOHANU 1:29). Pita wlán Owé bo dọmọ, “*Sólé mì yọ nẹn dọ, yè ma yí núgbigble do fli mì gba, di fataka po sika po, sọn owalọ vọ mìtọn mẹ, he mì yí gbọn otàn-hóhó lẹ dali sọn otọ mìtọn lẹ de; adavo ohùn Klisti tọn akuegegenu, di lẹngbọvu he matin apà go tọn, podọ matin dihò.*” (1PITA 1:18-19).

Mẹhe yín apade agùn JIWHEYEWHE ogbèno tọn tọn lẹ, mọ ofligò yí pata-pata gbọn ohùn JIWHEYEWHE tọn dali (OWALO 20:28). To Owé LOMUNU 3:25-26 tọn mẹ, apòstẹli dọhó dogbọn ehe tọn dali dọmọ, “*...mẹhe JIWHEYEWHE zé do nukon nado yín oyẹ sùnú gbọn yise mẹ, to ohùn eton mẹ, nado lá dódó eton na jijo ylando hóhó yè wà lẹ do tọn wutu to linsinsinyen JIWHEYEWHE tọn mẹ; na didohia lọ, yẹn dọ, dódó eton tọn to ojẹ ehe mẹ: na ewọ nido yín dódónọ podọ owhe sùtọ mẹhe yí Jesu sè tọn.*” Nugbo tẹ die, he sọawúhia mí gbọn whẹndagbè Jesu Klisti tọn dali! Mí tindo Klisti, he yín gblọndo tukla mìtọn lẹpo tọn. Gbọn yise dali yè sùwhẹna yé mẹhe yise lẹ, podọ yè klán yé do wiwé kakadoi, dilé Ewłosu klán Ede do wiwé na mí do (JOHANU 7:19).

YẸWHENO LỌ

Messia dóna yín yẹwheno daho ga na gbèyíyí mìtọn. To Owé HEBLU 9:11-14 tọn mẹ, mí hia dọ, “*Şigba Klisti ko wá nado yín yẹwheno daho onú*

dagbe he ja ɬon, gbɔn gohò he klo bo sɔ sɔgbɛ gbahu dali, ehe yè ma yí aɔ do basi, enɛ wɛ nado do, e ma sɔn didá he mɛ gba; mɔ e ma yín gbɔn ohùn gbogboɛ po oyínvu ɬon po dali, ʂigba gbɔn ohùn etɔn titi mɛ wɛ é biɔ fiwiwé nɛ mɛ whladopo, to ehe godo é mɔ ofligò madopòdo yí na mí. Na eyín ohùn oyínsú ɬon po gbogboɛ ɬon po, po afin oyín asiwhè ɬon he yè nɔ húnhún do mawenɔ lɛ go po, nɔ hɛn omɛ zùn wiwé na olè wé agbasalan ɬon: nɛmunɛmu wɛ ohùn Klísti ɬon, mɛhe gbɔn Gbigbo madopòdo mɛ yí agbasa ede ɬon do sánvò hlan JI-WHEYEWHE, ma na lɛ ayiha mìtɔn wé sɔn azón kúkú mɛ nado sè n JI-WHEYEWHE ogbè nɔ lɔ?” Kɛdɛdi Yɛwhenɔ, mí mɔ Ẽn di Mɛhe jɛ nado sánvò. To tɛndodoponɛ mɛ, Ẽ nɔte na Lɛngbovu lɔ, yèdɔ Avósánnu lɔ. To azán Etɔn lɛ mɛ to aigba ji, Ẽ hòdè. Ehe ma yín ayihún de gba, na onú to taji wɛ na gbɛto.

To Owé HEBLU 5:7-10 ɬon mɛ, mí hia dɔmɔ, “Mɛhe to azán agbasalan etɔn ɬon lɛ mɛ, whenuena é yí awhá lélé po dasin po do hòdè , bo sɔ vɛvɛ na mɛhe sɔgan whlɛn ɛn sɔn okú mɛ, yè sɔ sè etɔn na obúdi i wutu; lɛ e tlɛ yín Ovi nɛ, gǎnsɔ é klò n otónuse gbɔn onú he mɛ é jiyà te; lɛ yè hɛn ɛn sɔgbɛ, é lɛzùn mɛhe dá whlɛngan madopòdo dai hlan yé mɛhe yise lɛpo; ehe yè ylɔ do yɛwhenɔ daho sɔn JIWHEYEWHE de kɛdɛdi ohùkàn Mɛlkizedɛki ɬon.” To agbasalan mɛ, gbɛto wɛ; Ẽ jiyà; Ẽ yín tónusetɔ pipé. Enɛlɛ pó yín apáde titò daho fligò JIWHEYEWHE ɬon ɬon. Ẽ whlɛn mí, na mí ma sɔgan gɔlɔna míde lɛ gba wutu.

Mí hia dogbɔn dawɛ dabla Mɛlkizedɛki he ɬon dali to Owé GENẼSISI 14:18 ɬon mɛ, dɔmɔ, “Mɛlkizedɛki ahòlu Salɛmu ɬon sɔ hɛn akla po ovè n po jɛgbonu wá, ewɔ wɛ yɛwhenɔ JIWHEYEWHE gigogán ɬon. Ewɔ sɔ dona ɛn, bo dɔmɔ, donanɔ wɛ Ablam sɔn JIWHEYEWHE gigogán mɛ, didáto olɔn po oké po ɬon: donanɔ sɔ wɛ JIWHEYEWHE gigogán he yí kè ntɔ towe lɛ do aɔ towe mɛ. Ẽ sɔ jo madao onú lɛpo ɬon nɛ.” Eyín mɛde hia Owé Wiwé he sɔkɛdɛ, é sɔgan lɛn do, ahòlu de wɛ Ẽ yín to Jelusalɛm mɛ, Mɛhe sɔ tindo devizón yɛwhenɔ ɬon.

To Owé HEBLU 7:2-3 ɬon mɛ, yè dɔhó dogbɔn yɛwhenɔ he po ahòlu he po ɬon dali, dɔmɔ, “... mɛhe Ablaham yí vlɔndao onú popo ɬon hlan; gbɔn yínkɔ dena dali whé , ahòlu dódó ɬon, podɔ to godo mɛ ga, ahòlu Salɛmu ɬon, he basi ahòlu jijɔho ɬon; é ma tindo otó, é ma tindo onɔ, é ma tindo ajitɛn, mɔ é ma tindo azán jiji ɬon, kavi opòdo ogbè ɬon; ʂigba yè dá ɛ di Ovi JIWHEYEWHE ɬon; é sɔ to yɛwhenɔ yín kakadoi.”

Omɛ dopo gè wɛ tin he yè ylɔ do, “Ahòlu Dódó ɬon”, podɔ “Ahòlu Jijɔho ɬon”. Ewɔ wɛ Ahòlu ahòlu lɛ ɬon. To azán Ablaham ɬon lɛ mɛ, e ma ko sɔawúhia to agbasalan mɛ gba; enɛwutu Ẽ ma do bibènu. Enɛwutu wɛ

yèdọ dogbọn enẹ tọn dali dọ, É ma tindo otọ kavi onọ. Şigba É sọawúhia to agbasalan mẹ, yè sọ ji I di Ovi de; enẹwutu, É dóna tindo otọ podọ onọ.

Ahọlu kavi yẹwhenọ aigba ji tọn lẹpo tindo otọ po onọ po, şigba Mèlkizedeki, Ahọlu Jijọho tọn lọ, ma tindo de. Enẹ wẹ núdohia daho de dọ, OKLUNỌ lọ he wá Ablaham de di Yẹwhenọ, bo sọ gòwá aihọn he mẹ di Ovi. Kẹdẹdi Yẹwhenọ de, É hẹn akla po ovẹn po wá Ablaham de, ehe to didohia Tenù Núdùdù OKLUNỌ tọn. To godo he é hoavùn bo sọ gbawhàn kẹntọ lẹ tọn, whenẹnu wẹ Tenù Núdùdù lọ yí tẹn mẹ. Mọdopolọ wẹ na mefligò lẹ ga. Whenuena avùn gbigbọ tọn lọ doalọ te, yé mẹhe gbawhàn lẹ na tin to nùdúdu daho lọ kọn po OKLUNỌ po.

To Alẹ̀nù Hóhó mẹ, yẹwhenọ daho lọ nọ biọ ofi wiwé fiwiwé lẹ tọn mẹ whladopo to owhe mẹ to azán daho avósinsán tọn gbè (HEBLU 9:7). Şigba Klisti biọ e mẹ whladopo gbọn Ohùn Eton titi dali kẹdẹdi Yẹwhenọ daho na mítọn wutu. Gbọn enẹ dali mí mọ fligò pipé yí. Aigba he ma nù ohùn Eton gba, şigba yè kọn ẹn do e ji, kẹdẹdilé Owé Wiwé dọ do, dọ, É biọ fiwiwé lọ mẹ po ohùn Eton po bo sọ zé dai to ofin lẹblanu tọn lọ nukon.

Bé sọn azán nẹ gbè, Lẹblanu JIWHEYEWHE tọn tin hlan omẹ lẹpo he dó jlo nado kẹlọyí í. Ohùn lọ gbé pò to ohódọ do ota mítọn kaka jẹ egbè. Eyín ohùn Alẹ̀nùnú Yóyó tọn, ehe to azónwà na yé omẹ he yise to whenu ojomiọn mẹ tọn lẹ. Ehe lọ flinnu mí dogbọn dọdai he Isaia dọ tọn dali to Owé ISAIA 53:10 tọn mẹ, “*Gãńsọ e jlo OKLUNỌ nado gbleawu nẹ , é yí i do awúbla mẹ: whenuena hiẹ na yí gbigbọ eton do sánvọ na ylando, é na mọ okún eton, é na hẹn azán eton dite, ojlo OKLUNỌ tọn nasọ di to alọ eton mẹ.*”

OWHÈ GBỌTỌ PODỌ OWHÈ YÍDỌTỌ LỌ

Avósinsán podọ owhèdogbọ to alọ dẹn do owhègbọtọ kavi owhèyídọtọ. To Alẹ̀nù Hóhó mẹ, Job wẹ omẹ dopo he tá hinhọn do linlẹn he ji titegbe, dọmọ: “*Eyín mędagun de tin to ede, gbèsètọ de, mędopo sọn fọtọ n lọ mẹ, nado dohia gbẹtọ temanogli eton. Bọ ewọ yín dagbenọ hlan ẹn, bo dọmọ, whlẹn sọn tejẹ yí jẹ odò lọ kọ n mẹ, yẹn ko mọ ofligò de. Agbasalan eton na yín jẹmẹ hú ovi de tọn; é lẹ gò do Azán Ovu Eton Tọn Lẹ kọ n; ewọ hòdẹ hlan JIWHEYEWHE, ewọ sọ yín homędagbenọ hlan ẹn; sọmọ bọ ewọ yí ayajẹ do mọ nukunmẹ eton: é sọ gò dódó eton jo hlan gbẹtọ.*” (JOB 33:23-26).

Ehe lọ jò do yé mẹhe yise lẹ go nugbo. Ahọ lọ ko yín súsú, yè ko flí mí gò, matin ylando podọ matin mọdọ to nukon JIWHEYEWHE tọn. To kọlilẹwá Klisti tọn awetọ whenu, yé mẹhe yín Eton lẹ na yín didiọ to agbasalan yeton lẹ mẹ, bo na lẹgò do ovu whenu pipé yeton mẹ, kẹdẹdilé Job dọ do, bo nasọ tin to mọ hlan mí omẹ pọ jẹ madopòdo. Nişẹ.

Yewhegán lẹ po núnýonęto lẹ po donukun azón ofligò ęton lẹ. Job dáwhá gbọn yise dali to whlepón eton lẹ mẹ, podọ to matin tódidó eton mẹ, é ọ, ọmọ: *“Na yẹn yọ nẹn ọ whẹ yídomejito ęie to ogbẹ , podọ ewọ na ęite to sọgo-đo to aigba ji: podọ ehe godo ayú ęie ko yín vivà, ehe na yín, yèđọ sọn agbasalan ęie mẹ wẹ yẹn na mọ JIWHEYEWHE: mẹhe yẹn na mọ to adà ęie mẹ, bọ nukun ęie lẹ na pinpón, bo ma na di ojonọ de, yè hẹn okàn ęie lẹ súdo to ohò ęie mẹ.”* (JOB 19:25-27).

Mí mọ awúsohia Messia lẹ ęton to núnýwà võvo lẹpo mẹ to JIWHEYEWHE de. To ehe pinpón mẹ, Paul wlán to Owé 1 TIMỌTI 2:5 ęton mẹ, ọ, *“Na JIWHEYEWHE dopo wẹ tin, whẹ gbọto dopo ga to JIWHEYEWHE po gbẹto po ęẹnẹn, dawẹ lẹ, Jesu Klisti.”* JIWHEYEWHE ma yín awe gba, mọ e ma sọ yín gbẹto awe to JIWHEYEWHE yínýin mẹ gba, ęigba JIWHEYEWHE dopo podọ owhegboto dopo: *dawẹ lẹ, Klisti Jesu.* Mí dóna mọdona onú he lẹpo whladopo dogọ, ọ, É dóna lezún gbẹto podọ nado pégo bo flí gbẹto lẹ gọ podọ nado kú, bo sọ kọn ohùn Eton dai do hò agùn lẹ.

To Owé HEBLU 12:24 ęton mẹ, e ọ, mí dóna wá, *“Jẹ Jesu avúndato alẹnú yọ yọ ęton de, podọ jẹ ohùn yínýin do omẹ go ęton, ehe to onú dagbe ọ hú Abel ęton.”* Mí dóna yí Ohó Eton lẹpo sẹ, whẹpo e nado wàzón to ogbẹzán gbigbọno míton mẹ lẹ mẹ. To Alẹnú Hóhó mẹ, yè ọhó owhegboto lẹ ęton hézéhézé to gbẹto yínýin Mose ęton mẹ, mẹhe nọte to JIWHEYEWHE po gbẹto lẹpo ęẹnẹn. To Alẹnú Yóyó mẹ, yè ọhó dogbọn owhegboto lẹ dali to Owé OWALỌ 7:38 ęton mẹ, gbọn ohó he lẹ dali ọmọ, *“Ehe lẹ wẹ mẹhe tin to agùn mẹ to zúngbo mẹ po angẹli he to hóđọ hẹ ẹ po to osó Sinai ęton ji, podọ hẹ otọ míton lẹ: mẹhe yí ohó ogbẹ ęton nado ná mí.”* JIWHEYEWHE wẹ nọ ọhó, podọ Mose wẹ mẹhe nọ hẹn ohó wà gbẹto lẹ de ehe é sẹ sọn JIWHEYEWHE de. É wàzón kẹđedi owhegboto de.

Podọ ga onú to ota ji wẹ devizón owheýíđoto ęton de. Johanu ọhó dogbọn yé mẹhe yise lẹ ęton dali ọmọ, *“Mí yọpọ ęie lẹ emi, owé onú helẹ ęton wẹ yẹn wlán hlan mì, na mì ma nado wàylan. Eyín medepope wàylan, mí tindo owhe yíđoto de to Otọ de, Jesu Klisti dóđónọ lẹ: Ewọ sọ wẹ oyẹ su na ylano míton: e ma yín míton kẹde, ęigba na ylano aihon lẹpo ęton ga.”* (1 JOHANU 2:1-2). Whladopo dogó, mí mọ Klisti to JIWHEYEWHE de, ęigba e ma yín taidi gbẹto devo de gba, ęigba dopo to azón vivẹ he kọndopo po agùn po, po titò whlengan ęton lẹ po mẹ. Dinvie É sinai to adusilọ po huhlọn JIWHEYEWHE ęton po mẹ to oji aga. Yè ọ ọđai eton to Owé PSALM 110:1 ęton mẹ, ọ, *“OKLUNỌ ọ hlan OKLUNỌ ęie, ọ, Hiẹ sinai to adusilọ ęie mẹ, kaka yẹn na yí kẹ ntọ towe lẹ do basi tokloafóligbe towe ęton.”* Fine wẹ É na te kaka jẹ opòdo ojẹ lẹ ęton, podọ onú lẹpo to afọ Eton glọ. (HEBLU 1:13).

NADO SĚSINWHENA

To azán Alènú Yóyó tòn lẹ mẹ, Jesu Klisti yín mimọ to JIWHEYEWHE de; sọlẹ Ewọ ma tẹ yín omẹ devo de góna JIWHEYEWHE, ẹgba dopo to azón Eton he É dóna wà lẹ mẹ, kẹdẹdi Ovi Gbẹto tòn. Whenuena Sitefani pón hlan olon, é do, dọmọ: “...Pón, yẹn mọ olon lẹ hùn, po OVI GBETO TON po to ote to adusilo JIWHEYEWHE tòn mẹ.” (OWALQ 7:56). Jesu Klisti dóna yín onú susu: Lẹngbovu JIWHEYEWHE tòn, Yẹwheno Daho, Ovi gbẹto tòn po onú devo mọhunko tòn lẹ po, dilé mí ná túnmẹ Eton do. To whepoponu yè mọ ẹn to JIWHEYEWHE de, É to azónwà, kẹdẹdi jlojẹ titò daho whlẹngán tòn.

É dóna lẹzùn onú nejẹ po na ofligò míton tòn wutu. To Owé HEBLU 12:2 tòn mẹ, mí hia do, dọmọ: “...Bo nọ pón hlan Jesu he yín dódó po opòdo yise míton tòn po, mẹhe na ayajẹ he yè zé do nukon eton wutu é doakonna osatin lọ, mahò owinyan lọ pón, bo sọ sinai to adusilo ofin JIWHEYEWHE tòn tòn ji.”

Omẹ dopolọ he Stefani mọ kẹdẹdi Ovi Gbẹto tòn, wẹ Johanu mọ to zonlinzin to ẹşenşen zogbántin sika tòn ẹşinawe lẹ tòn (OSOHIA 1:12-20). Stefani mọ Ẹn to olon mẹ, Johanu mọ Ẹn to aigba ji to agùn mẹ. Omẹ dopolọ wẹ Yẹwheno Daho, mẹhe go yè sogan dealọ gbọn madogán agbasa míton lẹ tòn dali (HEBLU 4:15). Ewọ wẹ owheyídotọ he to wẹwẹ to oten míton mẹ to azinpo lẹblanu tòn kọn.

É sogan sọawúhia Saul to hinhon ablanọ daho lọ mẹ, whenuena é jei Damasku, dilé yè wlán ẹn do to Owé OWALQ 9:3-6 tòn mẹ. Whenuena Saul kànbio, do, “Hiẹ mẹnụ wẹ, OKLUNQ?” OKLUNQ sọ dọmọ, “Yẹn Jesu mẹhe hiẹ to homẹkẹndo wẹ...” Mẹnụ wẹ Ewọ lo? Etẹwẹ Ewọ yín? Fie wẹ É te? Mẹde mọ En di Ovi Gbẹto tòn to JIWHEYEWHE de to ofin ji; mẹdevo mọ Ẹn to Ofin Lẹblanu tòn kọn di Yẹwheno Daho, he to ovèvivẹ basi na mí, mẹdevo sọ mọ Ẹn to zonlinzin to zogbántin sika tòn ẹşinawe lẹ ẹşenşen. Podo, dogó yè sọ mọ Ẹn to hinhon ablanọ he vànukun na Saul de mẹ.

E ma sọ vọ do fiñẹ: Johanu wlán wé, whenuena é tin to Osó Patmọsi tòn ji do, é mọ Ẹn taidi kinnikinni whẹndo Juda tòn he to gbigbó. Enẹ godo é mọ Ẹn taidi Lẹngbovu de he yè ko hù. Mí sogan to nukonyí bo na to ohódọ dogbọn awúşhiamẹ Eton lẹ dali. To enẹ lẹpo mẹ, É gbẹsọ to dopolọ yín. Azón susu wẹ É to wiwà. Ẓgba eyín mí gòwá dódó azón lẹ lọ tòn mẹ, É nasọ gò mí wá OKLUNQ JIWHEYEWHE Madopòdo de. Mí ma nọte to awúşhia vivẹ Eton lẹ kẹdẹ mẹ gba, ẹgba mí sọ yonẹn do, whenuena onú lẹpo na wá pipé mẹ, mí na mọ Ẹn dolé É te. OKLUNQ sogan do Éde hia dolé e jlo É do, bo ma nasọ kànbio mẹde whẹpo do basi i.

OVISUNNU JIWHEYEWHE TON LE

Mí to hódò do Nugbo titegbe lọ ji, dọ, JIWHEYEWHE hẹn titò Ewłosu tọn titi hlan gbẹtò lẹpo sẹ. É dóna dó kòndopọ de ayi po mí po; enẹwutu, É sọawúhia visunnu gbẹtò lẹ tọn taidi Ovi Gbẹtò tọn. To Owé HEBLU 2:6-9 tọn mẹ, mí hia dọ, “...Etẹwẹ gbẹtò, bọ hiẹ do to ayi do é go? Kavi ovi gbẹtò tọn, bọ hiẹ do to didla ẹ pọn? Hiẹ hẹn ẹn whẹ pẹvide hú angẹli lẹ; hiẹ sọ yí gigo po yeyi po do sinyinon ojẹgbakún nẹ, bo sọ yí i do dogán do azón alo towe tọn ji. Hiẹ ko yí onú lẹpo do afọ etọn glọ. Na ehe é yí onú lẹpo do afọ etọn glọ, e ma pò onú de he yè ma yí do oglo etọn. Şigba dinvie míwle ma ko mọ yé yí onú lẹpo do oglo etọn gba. Şigba míwle mọ Jesu, mēhe yè hẹn whẹ pẹvi hú angẹli lẹ, na yàjiji okú tọn wutu yè yí gigo po yeyi po do sinyinon ojẹgbakún nẹ; na gbọn ojòmion JIWHEYEWHE tọn dali ewọ nido dọ okú pọ n na gbẹtò lẹ dopodopo.” Ehele pọ jò na míwle tọn wutu. É tin jẹ nẹ nado yí agbasa he mẹ mí ko tin te, to titò mẹ nado jiyà, bo kú, bo sọ fónsọn oşio lẹ mẹ yí gigo mẹ. Gbọn enẹ mẹ, É dè aliho na mí.

To Owé HEBLU 2:10-11 tọn mẹ, yè wlán ẹn dọ, “Na e jẹ hẹ ẹ, mēhe onú lẹpo tin na, podọ mēhe dali onú lẹpo gbọn, to hinhẹn ovi susu wá gigo mẹ, nado hẹn awhangán whlengan yeton tọn sogbe gbọn yàjiji dali. Na mēhe to omẹ hẹn zùn wiwé, po mēhe yè to hinhẹn zùn wiwé po, omẹ dopo tọn wẹ yé omẹ pọ: na enẹwutu wẹ é ma do kúwinyan nado ylo yé dọ mēmēsunnu.” To fónsónkú Eton godo, OKLUNỌ dọ hlan yonnu lẹ to yodo kọn, dọ, “...Mì dibú blo: mì yí dọ na mēmēsunnu şie lẹ, na yé ni fọ n yí biọ Galili, podọ finẹ wẹ yé na mọ mi te.” (MATIU 28:10).

Linlẹn dabra tẹ wẹ ehe! Omẹ dopo he to omẹ lèwé po yé mēhe yè to lilèwé po tindo Otọ dopolo. Gbọn enẹ mẹ, azón JIWHEYEWHE tọn yín şişẹ nado gọ mí wá Ewłosu de taidi visunnu po viyonnu Eton lẹ po gbọn Jesu Klisti mẹ. Linlẹn dopolo yín mimọ to şişẹ mẹ to Owé JOHANU 20:17 tọn mẹ, dọ, “Jesu sọ dọhlan ẹn, dọ, A do alo ogo e blo; na yẹn ma ko heji yí Otọ şie de gba: şigba yí mēmēsunnu şie lẹ de, bo dọ hlan yé, dọ, Yẹn heji jei Otọ şie po Otọ miton po de; podọ JIWHEYEWHE şie po JIWHEYEWHE miton po de.”

To pipé mẹ, e na yín didohia dọ visunnu po viyonnu JIWHEYEWHE tọn lẹpo na yín didiọ bo na sọawúhia to apajlẹ OKLUNỌ Jesu miton tọn mẹ. Johanu wlán dọ, “Meyiwanna emi, dinvie ovi JIWHEYEWHE tọn wẹ mí, e ma ko sọ sọawúhia lé mí na te: şigba mí yọ nẹn dọ, whenuena ewọ na sọawúhia, míwle na di ewọ losu; na mí na mọ ẹn dolé é te.” (1 JOHANU 3:2). Keḍedilé eyín winwlán do, e dóna jò janwẹ. Hókónamẹ madopòdo JIWHEYEWHE tọn na fón do ote bọ yé omẹ he yise nugbo lẹpo na mọ şişẹ godomẹ tọn lọ.

To Owé PSALM 22:22 tọn mẹ, mí hia dọ, “Yẹn na dohó oyín towe tọn hlan mēmēsunnu şie lẹ; to agùn mẹ wẹ yẹn na pa we te.” Oyín Eton ma yín didohia

hlan mępopo gba, řigba keęęędilę yę włan ęn do, do, É do Ede hia męmęsunnu Eton lę. Yę wę omę he gbóadọ bo ylo JIWHEYEWHE do Otọ yeton olon mę ton. Onú lępo wę yę ná hlan mí sọn JIWHEYEWHE de gbọn Jesu Klisti, OKLUNO mítóń mę. *“Na ewo mę gigọ ozonji JIWHEYEWHE ton lępo nonọ to agbasa mę. É ko sọ basi mi sọgbe to ewo mę, męhe basi ota ogán lę, po huhlontọ lępo po ton.”* (KOLOSINU 2:9-10). Nugbo wę ehe bo nasọ sọawúhia to visunnu po viyonnu JIWHEYEWHE ton lępo po mę.

Mí mọ OKLUNO mítóń to gbęto yínyín Eton mę, keęęędilę É penukun azón vovo he tin to kánsiřa mę po fligọzón po go do. Keęęędilę ayihúndatọ de sọgan wázón vovo lę do, mọkeęę wę É wázón viwę he kán whlęgan mítóń do. Eyín mí pón Owęfọ lę mę, keęęędilę yę do hlan mí do, do mí ni wà, mí mọ do, eyín didohia to alọ lępo mę. To Alẹnú Hóhó mę, Owé Wiwé lę dẹkunnu onú he É yín ton. To Alẹnú Yóyó mę, eyín didohia do, Ewo wę řiřę he tin to fińę. Hlan yę omę he do yę tindo ogbẹ madopodo lę, bo sọ yise to vọji nugbo mę, e na boawu nado mọdona núdohiamę wiwé he Klisti dohia to awúsọhiamę po devizónwiwá alopálopa lępo po mę.

To Owé JOHANU 17:3 ton mę, ohó viwę de yín mimọ to fińę. Jesu do, dọmọ: *“Podọ ehe wę ogbẹ madopodo, do, yę ni yọ n hię sọkeęę JIWHEYEWHE nugbo, podọ ewo męhe hię dohlan, yẹdo Jesu Klisti.”* Keęęędilę yę dohia mí do, Klisti ma yín mimọ di JIWHEYEWHE devo de to Dopo lo de gba, řigba Ewo wę awúsọhiamę nugbo lo, dilę yẹdo do to Owé HEBLU 1:3 ton mę, do, *“Męhe yín hinhó n gigo eton ton, podọ ojłęmọ dódó odohia eton ton, bọ é sọ yí ohó huhlón eton ton do hęn onú lępo go.”* Podọ to Owé JOHANU 6:40 ton mę, É do, dọmọ, *“Na ehe wę ojlo Otọ řie ton, do mędepope he mọ Ovi, nido tindo ogbẹ madopodo: yęn nasọ fón ęn dote to azán opodo gbẹ.”* Nawę yise he họakų sọ, do, JIWHEYEWHE do Ede hia to Ovi mę, e sọgan yín mimọ to ohó helę mę, do, *“Męhe yise to Ovi mę tindo ogbẹ madopodo: męhe ma yise to Ovi mę ma to na mọ ogbẹ.”* (JOHANU 3:36).

OKLUNO lo ko yín didohia hlan mí. To vivonu, mí na pón hlan godo to gbęto yínyín mę, bo na dọhó di Tọmasi whenuena mí na mọ Jesu Klisti Awhangbatọ Daho lo do, *“OKLUNO řie podọ JIWHEYEWHE řie.”* (JOHANU 20:28). Keęęędi kunnudidẹ aposteli Paul ton, yę męhe tindo Gbigbo Wiwé lę keęęę wę na sọgan yígbe do Jesu Klisti wę OKLUNO. Nugbo, OKLUNO wę JIWHEYEWHE (1 KOLINTINU 12:3).

Keęęędi Lęngbọhọto dagbe, É jo ogbẹ Eton na lęngbọ Eton lę. Keęęędi Lęngbọvu JIWHEYEWHE ton, É kón ohùn Eton dai na ofligọ mítóń. Keęęędi Yęwhenọ Daho de, É biọ fiwiwé fiwiwé lę ton mę. Keęęędi Owheyídoto de, É yí owhẹ do mí ji, po onú he pò lę po. Ewo wę sọ yín Osé Gángán hólọnglónęn ton he ji ohọ gbigbọń Eton, yẹdo agùn Eton yín gbigbá do (1

PITA 2:4-10). Whenuena agùn lọ na wá pipégan mẹ, whenenu Ewłosu na yín ota agùn lọ tọn. Ewọ wẹ Alfa podọ Omega, Nukontọ podọ Godoto. Kẹdẹdi Ovi Gbẹto, Ewọ wẹ Yewhegán; kẹdẹdi Ovi Davidi tọn, Ewọ wẹ Ahọlu, kẹdẹdi Ovi JIWHEYEWHE tọn, Ewọ lọ wẹ Mẹflito.

Mẹdepope he mọ OKLUNỌ to ninòmẹ heleş mẹ to JIWHEYEWHE de, dóna payi e go do, onú heleş tin to dandan mẹ na titò dahò podọ azón JIWHEYEWHE tọn hlan gbẹto lẹpo nido wá pipégan mẹ. Whenuena ojleş nado biọ madopòdo mẹ sò, onú lẹpo na doalọ te, bọ mí na mọ JIWHEYEWHE, Mẹhe basi popo to popo lẹpo mẹ. Whenuena azán jomìon tọn vò, mí na duahọlu hẹ Klisti to owè fọtón mẹ (OSQHIA 20:6). Pagbè dahò wẹ É ná hlan mí to Owé OSQHIA 3:20-21 tọn mẹ. To ahóludu owè fọtón tọn godo, wẹ owèdida ofin wiwé tọn na yí tẹnme, enẹ godo ogbè madopòdo.

HÓHÓTỌ AZÁN LẸ TỌN

Yè wlán nújijò dahò de to Owé DANIELI 7:9-10 tọn mẹ, do, *“Yen to pinpón yè do zé ofin lẹ dlan ai, bọ mède he yín hóhótọ azán lẹ tọn sinai: avò eton yín wéwé di osin agó podọ odà ota eton tọn taidi lengbofún wiwé; ozòlọ miyónno lẹ wẹ ofin eton, podọ kekefọ eton miyó n jiji...”* Nugbo JIWHEYEWHE ma nọ pòyónhó, É ma yín Otọ-otọ míton lẹ tọn gba, şigba Otọ míton wẹ, JIWHEYEWHE dopolọ, he ma nọ diọ gbèdè. To nùmimọ he mẹ, Danieli mọ En taidi Owèdatọ de, Mèhe tindo aşıpapa lẹpo to ogándudu Eton mẹ. Nùmimọ lọ yín didohia to Owé DANIELI 7:13 tọn mẹ, do, *“Yen sọ mọ to nùmimọ ozán lọ mẹ tọn lẹ mẹ, bo, dayi e go, mède po aslọ olon tọn lẹ po taidi visunnu gbẹto tọn de wá fińe, ewọ sọ wá yèdo jẹ hóhótọ azán lẹ tọn lọ de, yé sọ hẹn ewọ wá sẹ po ewọ nukon.”*

Owéfọ mọtónhunkọ yín zinzán nado do gbẹto delẹ hia to JIWHEYEWHE yinyin mẹ, yewhegán Alènù Hóhó mẹ tọn lẹ mọ núhe to na jò to Alènù Yóyó mẹ lẹ jenukọn. Nùmimọ he ma ko yín hinhen şe kakajẹ azán egbè tọn lẹ mẹ: *“Yè sọ yí ahóluiğba na en to fińe, po gigo po, po ahóludu de po, na gbẹto lẹpo, po akọta lẹ po, po ogbè lẹ po nido nọ sẹ n en: ahóluiğba madopòdo de wẹ ahóluiğba eton, he ma na jùwáyi, podọ ahóludu eton enẹ he ma na yín vivà.”* (DANIELI 7:14).

Ojleş lọ ja whenuena Klisti na duahọlu, bọ mí na tin po É po. Bé e sọgan yín awujinú na we nado mọ do Ovi Gbẹto tọn dopolọ wẹ yín Hóhótọ azán lẹ tọn? Nado modona ehe, gbọ mí ni hia Owé OSQHIA 1:13-14 tọn, *“To zòg-bántin şinawe lẹ lọ şenşen, mède taidi Ovi gbẹto tọn, he yè şinyon avò he dite jẹ afọkọ na bo sọ yí gbàja sika tọn do gbàn anọ na. Ota eton po odà eton po wé di sekanfún, yé wé di kensu; nukun eton sọ di zodé ...”*

Eyín mí dọhó dogbọn ohógbe he yè zán to Alènú Yóyó mẹ lẹ go, mí na do, dọmọ, Danièli mọ Otọ lọ po odà wéwé de po, Johanu lọsu sọ mọ Ovi lọ po odà wéwé de po. Ninọmẹ neleş yín ninọmẹ dopolọ. Ehe sọ dohia whladopo dogọ dọ, Ovi lọ wẹ awúsohia Otọ lọ tọn podọ to godo mẹ, nasọ wá biọ JI-WHEYEWHE yínyín mẹ, kẹdẹdilẹ yè wlán dó to Owé 1 KOLINTINU 15:28 tọn mẹ, dọ, “*Whenuena yè na yí onú lẹpo do oglo etọn, whenenu wẹ Ovi na ede na yín mèmẹglọ ga hlan ewọ he yí onú lẹpo do oglo etọn, na JIWHEYEWHE nido yín popo to onú popo mẹ.*” Ehe sọgbe titegbe.

Ojẹ de ja, whenuena Ovi lọ ma na tin ba, şigba É na ležùn OKLUNỌ lọ; dinvie É tin taidi Ovi de, şigba to enẹgodo, É na yín OKLUNỌ whladopo dogọ. Omẹ dopolọ he Johanu mọ to zọnlizin to şenşen zògbántin şinawe lẹ lọ mẹ taidi Ovi Gbẹto tọn, Ewłosu wẹ dèkunnu Ede titi tọn dọ, “*Yen wẹ Alfa, yen wẹ Omega, odódó, opòdo, mẹhe tin, bo ko tin, bo sọ ja, Gánhúnupo.*” (OSQHIA 1:8). Whẹpo OKLUNỌ do dèkunnu Ede titi tọn, Johanu mọ En to núnimọ de mẹ dọ, É ja, “*Dayi e go, é ja po aslọ po; nukun lẹpo wẹ na mọ en, yé he sọwhán en lẹ ga: hennu aigba tọn lẹpo wẹ na blawu to é ji. Yèdọ mọwẹ. Nişẹ.*” (OSQHIA 1:7).

To Owé OSQHIA 20:11-12 tọn mẹ, ofin wéwé whèdida tọn lọ yín didohia to finẹ. Omẹ dopo gè wẹ sinai to ofin lọ ji; Ewọ lọ nukon wẹ omẹ pó na pli do. Johanu dèkunnu dọ, “*Yen sọ mọ ofin wéwé daho de, po ewọ he sinai to e ji po, nukon mẹhe tọn aigba po olon po hèn yi te; yé ma sọ mọ tenmẹ de na yé ba. Yen sọ mọ oşio lẹ, pevi po daho po, yé şite to JIWHEYEWHE nukon...*”

To Owé OSQHIA 22:1 po 3 tọn mẹ, mí hia dogbọn ofin JIWHEYEWHE tọn podọ Lẹngbọvu lọ tọn dali, şigba eyín mí na do É hia to gbẹto yínyín mẹ, yè dọhó Etọn dọ omẹ dopo gè wẹ. “*Yé na mọ nukun etọn (e ma yín: nukun yeton gba); oyin eton (e ma yín oyin yeton gba) nasọ tin to nukun yeton.*” (OSQHIA 22:4). To godo mẹ, yè nasọ sè ogbè Mèdopolọ he dọhó to whéwhéwhenu tọn whladopo dogọ. To Owé he gbọn godo to Owé Wiwé mẹ, mí sè É dọ, dọmọ, “*Bo do ayi e go, yen ja yiyáiyá; ale şie sọ tin to dè, nado ná mèdopodopo kẹdẹdilẹ azọ n eton na te. Yen wẹ Alfa, yen wẹ Omega, odódó po opòdo po, nukonto, godoto.*” (OSQHIA 22:12-13).

Omẹ lẹpo yọnen dọ, Owéfọ he yín winwlán to Ohóta madopòdo de mẹ. Owéfọ helẹ tin nado gọlona omẹ dopodopo nido dindona ede gbọn odèhìhò dali. Mí dóna tenpón nado nọ oten Ohó Wiwé JIWHEYEWHE tọn tọn mẹ to núdepope he mí yişe, bo sọ to pinplónmẹ. Whenuena onú lẹpo na wá pipégan mẹ, mí nasọ do hùdo Whlẹngantọ tọn, Azònhẹgbọtọ lọ tọn, Owèhẹgbọtọ lọ tọn, podọ Owèyídọtọ lọ tọn ba gba – omẹ lẹpo na yín hinhen gòwá JIWHEYEWHE de, bo na yín hinhen pégan na madopòdo. Whenuena mí nasọ sè dogbọn Ovi Gbẹto tọn, dogbọn Ovi Davidi tọn, podọ

dogbọn Ovi JIWHEYEWHE ọn ọn dali ba gba – JIWHEYEWHE na yín popo to popo lẹpo mẹ.

Owéfo dopo he yín niná to anádeme kleun de mẹ nado klitana ohó he mí to dido lẹpo, do “...Do ayi e go, gohò JIWHEYEWHE ọn tin to gbeto lẹ de, ewo nasọ nò hẹ yé, yé na yín omẹ eton, JIWHEYEWHE losu nasọ nò hẹ yé, bo nasọ yín JIWHEYEWHE yeton. JIWHEYEWHE nasọ súnsún dasin lẹpo sẹ sọn nukun yeton mẹ; okú ma nasọ tin ba, kavi awubla, kavi avi, mọ awufiṣa ma na tin ba: na onú tintan lẹ ko jùwayì. Ewo he sọ sinai to ofin lọ ji domo, pón, yẹn diọ onú lẹpo zùn yó yó . É sọ do hlan mi, domo, wlánwé: ohó he lẹ dódó po nugbo po wẹ. É sọ do hlan mi, do, E vò , Yẹn wẹ Alfa, yẹn wẹ Omega, odódó, opòdo. Yẹn nasọ ná ewo he nugblahu nù sọn asisa osin ogbè ọn mẹ vonu. Ewo he gbawhàn wẹ na dugú onú popo ọn; yẹn nasọ yín JIWHEYEWHE eton, ewo nasọ yín ovi ṣie.” (OSQHIA 21:3-7).

Owéwlántọ dopoọ ko wàzọn do ohóta vivẹ he ji Owé Wiwé dọhó do lẹ. Owé heẹ yín didè tọn gbọn ogbẹlọ blébu mẹ to ogbè susu mẹ, bo tindo dona madopòdo hlan omẹ susu.

To devizọnwhé ogbẹlọ blébu tọn, mí sọ tindo yewhéhódidọ owé William Branham tọn, he sọgan yín sisédo mẹhe do ojlo nado tindo e lẹ. Owékandai owé he tin tọn lẹ sọgan yín mimá.

E na yín awújinnu na mì nado yón núdùdù gbigbọ tọn he OKLUNỌ Whlẹngan-tọ mítọn ko wleawu dai na omẹ Ètọn lẹ.

Eyín mì do ojlo, mì sọgan wlánwé sédo finọtẹn heẹ:

Mission Center

P.O. Box 100707 47707 Krefeld
Germany

Phone: +49-2151-545151

Fax: +49-2151-951293

Email: volksmission@gmx.de or E.Frank@freie-volksmission.de

Homepage: www.freie-volksmission.de

© by the author and publisher E. Frank

Owhè sùn ẹnẹtọ, owhè 1986 tọn mẹ.